

Suuntana

Itävalta

PERUSTIETO

Suuntana Itävalta

Toimittajat

Opiskelu: Kati Huttunen

Työskentely: työministeriö, EURES-yksikkö

Oppaan muut osuudet: Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO

Kannen sarja-asu

Graafinen muotoilu M-L Muukka

Painatus

Painoprisma, 8/2004, 3 000, 3. korjattu painos

ISBN 951-805-027-9 (painettu)

ISBN 951-805-028-7 (pdf)

ISSN 1457-8522

Tämä opas löytyy pdf-muodossa

CIMOn www-palveluista <http://www.cimo.fi> tai <http://www.maailmalle.net>.

Linkki oppaaseen on myös työministeriön sivuilla <http://www.mol.fi>.

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO

PL 343 (Hakaniemenkatu 2)

00531 Helsinki

<http://www.cimo.fi>

Työministeriö

PL 34

00023 Valtioneuvosto

<http://www.mol.fi>

Oppaan laatimiseen on saatu tukea työministeriöltä ja Euroopan unionin komissiolta.

Komissio ei vastaa julkaisun sisällöstä.

Sisällys

Lukijalle / Till läsaren 4
Tiivistelmä / Sammandrag 6

I OPISKELU

1. Itävallan koulutusjärjestelmä 13
  - 1.1 Ensimmäisen asteen ja alemman toisen asteen koulutus 13
  - 1.2 Ylemmän toisen asteen koulutus 13
    - 1.2.1 Yleissivistävä koulutus 13
    - 1.2.2 Ammatillinen koulutus 14
  - 1.3 Korkea-asteen koulutus 15
    - 1.3.1 Ammattikorkeakoulut 15
    - 1.3.2 Yliopistot ja taidekorkeakoulut 16
2. Koko tutkinnon suorittaminen vai opiskelijavaihto? 18
  - 2.1 Koko tutkinnon suorittaminen 18
  - 2.2 Vaihtosopimukset ja vaihto-ohjelmat 18
    - 2.2.1 Sokrates/Erasmus-ohjelma 18
  - 2.3 Opintojen vastaavuus 19
    - 2.3.1 Akateeminen tunnustaminen 19
    - 2.3.2 Ammatillinen tunnustaminen 20
    - 2.3.3 Oikeus ammatinharjoittamiseen 20
    - 2.3.4 Lausunnot ulkomailla suoritetuista ammatillisista tutkinnoista 21
    - 2.3.5 Kansainväliset tiedonvaihtoverkostot 21
  - 2.4 Tutkintotodistusta selkeyttäviä asiakirjoja 21
3. Opiskelemaan hakeminen 23
  - 3.1 Pääsyaatimukset ja hakumenettely oppisopimuskoulutukseen 23
  - 3.2 Pääsyaatimukset ja hakumenettely ammattioppilaitoksiin 23
  - 3.3 Pääsyaatimukset ja hakumenettely ammattikorkeakoulutukseen ja akatemioihin 24
  - 3.4 Korkeakoulut 26
    - 3.4.1 Pääsyaatimukset 26
    - 3.4.2 Kielitaitovaatimukset ulkomaalaisille 26
    - 3.4.3 Pääsykokeet 27
    - 3.4.4 Hakumenettely ja todistuskäännökset 27
    - 3.4.5 Ilmoittautuminen 28
4. Opiskelijana Itävallassa 29
  - 4.1 Suomalaisopiskelijat Itävallassa 29
  - 4.2 Oppisopimuskoulutus 29
  - 4.3 Ammatilliset opinnot 30
  - 4.4 Opinnot ammattikorkeakouluissa 30
  - 4.5 Yliopisto-opinnot 31

- 5 Kustannukset ja rahoitus 32
  - 5.1 Opintojen kustannukset 32
    - 5.1.1 Lukukausimaksut 32
    - 5.1.2 Elinkustannukset ja hintataso 33
  - 5.2 Opintojen rahoitus 33
    - 5.2.1 Opintotuki 33
    - 5.2.2 Apurahat 34

II KANSAINVÄLINEN HARJOITTELU

- 6 Työharjoittelu Itävallassa 35
  - 6.1 CIMOn harjoittelijavaihto-ohjelmat 35
  - 6.2 Muita harjoittelijavaihto-ohjelmia 36
  - 6.3 Leonardo da Vinci – EU:n ammatillisen koulutuksen ohjelma 36
  - 6.4 Sokrates/Comenius-ohjelma 37

III TYÖSKENTELY

- 7. Työskentely Itävallassa 38
  - 7.1 Työntekijän oikeudet 38
  - 7.2 Työn hakeminen 39
  - 7.3 Työsuhdeasiat 41
  - 7.4 Verotus 42
  - 7.5 Työttömyys ja sosiaaliturva 43

IV MUITA KANSAINVÄLISTYMISVAIHTOEHTOJA

- 8. Au pairiksi, vaihto-oppilaaksi, nuorisovaihtoon tai vapaaehtoispalveluun 45
  - 8.1 Au pair 45
  - 8.2 Vaihto-oppilasvuosi Itävallassa 45
  - 8.3 Euroopan unionin Nuoriso-ohjelma 45
  - 8.4 Työleirit 46

V ULKOMAILLA OLESKELUUN LIITTYVIÄ KÄYTÄNNÖN ASIOITA

- 9. Ulkomaille oleskeluun liittyviä käytännön asioita Itävallassa 47
  - 9.1 Asuminen 47
  - 9.2 Terveystieteiden ja vakuutukset 48
  - 9.3 Oleskelulupa ja muut asiakirjat 50
  - 9.4 Ruokailu 50
  - 9.5 Matkustaminen Itävallassa 50

VI LISÄTIETOJA

- 10. Tiedonlähteitä 51
  - 10.1 Neuvonta Suomessa 51
  - 10.2 Neuvonta Itävallassa 52
  - 10.3 Lähteet 52
  - 10.4 Muut oppaat ja tiedonlähteet 54
- 11. Hyödyllisiä osoitteita 56
  - 11.1 Yhteystietoja Suomessa 56
  - 11.2 Yhteystietoja Itävallassa 59
- Yleistietoa Itävallasta 70

Lukijalle

Tämä opas tarjoaa perustietoa Itävaltaan opiskelemaan, työharjoitteluun tai työskentelemään lähtöä suunnitteleville. Lisäksi oppaassa on lukuisia yhteystietoja ja osoitteita yksityiskohtaisemman tiedon lähteille. *Suuntana Itävalta* -opas kuuluu 19-osaiseen *Perustieto*-sarjaan, jota CIMO julkaisee yhteistyössä työministeriön kanssa.

Oppaan alussa olevaan tiivistelmään on koottu keskeinen asiasisältö sekä suomeksi että ruotsiksi. Tiivistelmä antaa lukijalle yleiskuvan oppaan sisällöstä sekä opiskelu-, työharjoittelu- ja työskentelymahdollisuuksista Itävallassa. Ruotsinkielisille lukijoille tiivistelmä toimii lisäksi ensitiedon lähteenä omalla äidinkielellä.

Kiinnostus ulkomailla opiskelua, työharjoittelua ja työskentelyä kohtaan on kasvanut vuosi vuodelta ja samalla kynnys ulkomaille lähtöön on madaltunut. Syitä suomalaisnuorten ulkomaille opiskelemaan hakeutumiseen on monia, mm. sopivan opiskelualan puuttuminen Suomessa, halu parantaa kielitaitoa, uusien kokemusten etsiminen, kiinnostus kohdemaata kohtaan ja urakehitys. Loppujen lopuksi syitä on kuitenkin aina yhtä monta kuin on lähtijää.

Tutkinto-opiskelijaksi ulkomaille lähteminen vaatii aina omatoimisuutta ja pitkäjännitteisyyttä, sillä sopivan oppilaitoksen ja opinto-ohjelman löytäminen sekä hakuprosessi vievät aikaa. Oppilaitosten välisistä vaihto-ohjelmien kautta ulkomaille opiskelemaan hakeutuminen on helpompaa, mutta toisaalta opiskelu- ja paikkavaihtoehdot ovat rajatumppia. Työnhaku ulkomailta edellyttää puolestaan oman osaamisen ja kielitaidon kartoittamista sekä aktiivisuutta sopivan paikan löytämiseksi kohdemaassa.

Ulkomailla opiskelemaan, työharjoitteluun tai työskentelemään lähtevän on syytä selvittää kaikki asiaan liittyvät kysymykset jo ennen lähtöä. Kun päätöksen lähtemisestä tekee ajoissa, on apua ja tietoa saatavilla monista lähteistä. Tiedonhaku kannattaa aloittaa esimerkiksi omasta oppilaitoksesta, lähimmästä työvoimatoimistosta, kirjastosta tai CIMOsta.

Tämä *Suuntana Itävalta*-opas sekä sarjaan kuuluvat muut maakohtaiset oppaat ovat pdf-muodossa CIMOn Maailmalle.net -palvelun (<http://www.maailmalle.net>) kohdassa Lisätietoja > CIMOn julkaisut | Maaoppaat. Lisäksi saat Maailmalle.net -palvelusta lisätietoa sekä suomeksi että ruotsiksi eri vaihtoehtoista lähteä ulkomaille opiskelemaan tai muuten hankkimaan elämäkokemusta. Palvelussa voit myös käydä lukemassa jo maailmalla olleiden kertomuksia opiskelusta, työharjoittelusta ja muista ulkomaan kokemuksista.

Suuntana Itävalta -opas on päivitetty keväällä 2004. Säädökset ja muut tiedot saattavat kuitenkin muuttua nopeasti ja tietojen ajantasaisuus kannattaa aina varmistaa asianomaisilta viranomaisilta.

Till läsaren

Denna guidebok erbjuder basinformation för dem som planerar studier, arbetspraktik eller förvärvsarbete i Österrike. Ytterligare erbjuder guiden ett stort antal kontaktuppgifter och adresser till informationskällor för mer detaljerade uppgifter. Guideboken *Suuntana Itävalta* är en del av den 19-delade serien *Perustiето*, som CIMO publicerar tillsammans med Arbetsministeriet.

I sammandraget i bokens början presenteras det centrala innehållet både på svenska och på finska. Sammandraget ger läsaren en allmän bild av guidens innehåll samt av studie-, praktik- och arbetsmöjligheterna i Österrike. För svenskspråkiga läsare fungerar sammandraget som en första informationskälla på eget modersmål.

Intresset för studier, arbetspraktik och arbete utomlands har ökat år för år och tröskeln till att åka utomlands har blivit lägre. Orsaker till att finländska ungdomar åker utomlands för att studera är t.ex. för att ett passande studieområde inte erbjuds i Finland, för att förbättra sina språkkunskaper, för att söka nya erfarenheter, pga intresse för mottagarlandet eller för att nå en viss karriärsutveckling. Sist och slutligen finns det lika många orsaker till att åka utomlands som det finns människor som åker.

Det krävs alltid eget initiativ och långsiktighet i planeringen hos den som vill åka utomlands för att avlägga hela examen, eftersom det tar tid att hitta en lämplig läroinrättning och ta reda på hur sökandet går till. Inom utbytesprogram mellan läroinrättningar är alternativen mer begränsade men samtidigt sökandet till färdiga program betydligt enklare. Jobbsökande utomlands förutsätter i sin tur att man kartlägger sitt eget kunnande och sin språkkunskap samt aktivt söker en lämplig arbetsplats i mottagarlandet.

Ifall man vill åka utomlands för studier, arbetspraktik eller förvärvsarbete lönar det sig alltid att utreda frågor i samband med utlandsvistelsen redan innan man åker. Ifall man kan besluta sig för att åka i god tid finns mycket hjälp och information att få. Man kan börja informationssökningen t.ex. vid den egna läroinrättningen, den närmaste arbetskraftsbyrån, biblioteket eller vid CIMOs informationstjänst.

Guiden *Suuntana Itävalta* samt de övriga landsguiderna i serien finns i pdf-form på CIMOs webbtjänst [Maailmalle.net](http://www.maailmalle.net) (<http://www.maailmalle.net>) vid punkten Närmare information > CIMOs publikationer. Du får dessutom på webbtjänsten [Maailmalle.net](http://www.maailmalle.net) information både på finska och på svenska om att åka utomlands för att studera eller skaffa livserfarenhet. På webbtjänsten kan man också läsa vad personer som varit ute i världen berättar om sina studier, sin arbetspraktik eller andra erfarenheter utomlands ifrån.

Uppgifterna i guiden *Suuntana Itävalta* har uppdaterats under våren 2004. Författningar och övrig information kan ändras snabbt och det lönar sig alltid att bekräfta uppgifterna hos berörda myndigheter.

Tiivistelmä

Vuosittain tuhannet suomalaisnuoret opiskelevat ulkomailla: lukuvuonna 2002–2003 Kelan opintotukikeskuksen mukaan 4 854 suomalaista sai opintotukea tutkinnon suorittamista varten ulkomaisessa oppilaitoksessa. Samana lukuvuonna Itävallassa oli 26 opintotukea saavaa, tutkintoa suorittavaa suomalaista opiskelijaa¹. CIMOn kokoamien korkeakoulujen kansainvälisten liikkuvuustilastojen mukaan vaihto-ohjelmien kautta Itävallassa opiskeli vuonna 2003 yhteensä 244 suomalaista opiskelijaa².

Suurin osa Itävallassa opiskelevista suomalaisista suorittaa opintojaan yliopistoissa ja muissa korkeakouluissa. Varsinkin itävaltalaiset taide- ja musiikkikorkeakoulut sekä yliopistot kiinnostavat ulkomaisia opiskelijoita korkean tasonsa ja runsaan tarjontansa vuoksi. Itävaltalaisen ammattikorkeakoulujärjestelmän laajentuminen viime vuosina on lisännyt myös ammattikorkeakoulujen välisiä vaihto-ohjelmia.

Koulutus Itävallassa

Itävallan koulutusjärjestelmä jakautuu ensimmäisen asteen koulutukseen, alempaan toisen asteen koulutukseen, ylempään toisen asteen koulutukseen sekä korkea-asteen koulutukseen. Oppivelvollisuus alkaa Itävallassa 6-vuotiaana ja kestää yhdeksän vuotta. Opetusjärjestelmä poikkeaa suomalaisesta mm. laajalla oppisopimuskoulutuksella.

Suomalaisilla nuorilla on mahdollisuus lähteä opiskelemaan Itävaltaan jo peruskoulun jälkeen, jolloin voi suuntautua keskiasteen ammatillisiin oppilaitoksiin tai oppisopimuskoulutukseen. Itävallassa yksi suosittu tapa kouluttautua ammattiin on oppisopimuskoulutus, jossa ammattiin koulutamiseen osallistuvat sekä yritys (80 %) että ammattikoulu (20 %). Koulutusaika on oppisopimuskoulutuksessa 2–4 vuotta. Ainoa virallinen pääsyvaatimus on yhdeksänvuotisen oppivelvollisuuden suorittaminen eli vähintään 15 vuoden ikä. Ulkomaiselta hakijalta edellytetään luonnollisesti myös hyvää saksan kielen taitoa opetuksen seuraamiseksi ja työskentelyä varten.

Keskiasteen ammattikoulut ovat kokopäiväkouluja ja ne tarjoavat yleissivistävän opetuksen ohella koulutusta eri alojen ammatteihin (esimerkiksi teknilliset, käsityö- ja taideolliset ammattikoulut). Korkeammat ammattikoulut antavat viiden vuoden aikana lukiota vastaavan yleissivistyksen ohella koulutusta eri alojen ammatteihin.

Suomalaisen lukion jälkeen on mahdollisuus hakeutua Itävaltaan myös korkea-asteen ammatilliseen koulutukseen tai korkeakouluopintoihin. Korkea-asteen ammatillista koulutusta saa Itävallassa

---

¹ Lähde: Kelan opintotukikeskus

² Lähde: CIMO Publications 2/2003, Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2003

esimerkiksi tekniikan, kaupan, vaatetusalan ja matkailualan kouluissa, joissa opiskelu kestää alasta riippuen kaksi tai kolme vuotta ja päättyy diplomikokeeseen. Tiettyjä opetus- ja sosiaali-alan sekä terveydenhuollon ammatteja voi opiskella erilaisissa akatemioiden. Ammattikoulujen hakumenettelyt ja -ajat poikkeavat toisistaan, minkä vuoksi on syytä ottaa yhteyttä suoraan haluamaansa oppilaitokseen saadakseen tarkempia tietoja. Esimerkiksi Wienissä on vuonna 2004 aloitettu yhteishaku kaikkiin BMS-kouluihin.

Ammattikorkeakouluopinnot kestävät Itävallassa 3½–4 vuotta. Koulutusohjelmia on tekniikan, tietotekniikan, talouden, sosiaali-alan, matkailualan, opetusalan, hoidon, viestinnän, luonnontieteiden, maa- ja metsätalouden, kielten ja kulttuurin aloilla. Itävaltalaiseen ammattikorkeakoulutukseen voi hakea oman oppilaitoksen vaihto-ohjelmien kautta tai itsenäisesti suorittamaan osaa tutkinnostaan. Koko tutkintoa opiskelemaan haluavan on syytä varmistaa voimassa olevat pääsyvaatimukset suoraan kyseisestä koulutusohjelmasta, sillä joissakin koulutusohjelmissä on esimerkiksi varattu ulkomaisille opiskelijoille omat kiintiöt. Akatemioiden ei järjestetä varsinaisia kirjallisia pääsykokeita, mutta hakijat haastatellaan ja heidän yleinen saksan kielen taitonsa testataan.

Korkeakoulutasoista koulutusta annetaan Itävallassa myös 15 yliopistossa ja teknillisessä yliopistossa sekä kuudessa taidealojen yliopistossa ja akatemiassa. Yliopistoissa suoritettava perustutkinto on maisterin tutkinto tai diplomi-insinöörin tutkinto. Tutkintojen virallinen suoritus-aika on 4–5 vuotta, mutta käytännössä useimmilla opiskelijoilla kuluu tutkinnon suorittamiseen oppiaineesta riippuen 6–8½ vuotta. Tutkinto-opiskelijaksi Itävaltaan aikovalle pääsyvaatimuksena yliopistoihin on Suomen lukion päättötodistus ja riittävä saksan kielen taito. Taidekorkeakouluissa ja joissakin opintosuunnissa järjestetään myös pääsykokeita. Itävaltalaisen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen lukukausimaksu on noin 380 euroa (vuonna 2004). Elin- ja asumiskustannukset ovat Itävallassa eurooppalaista keskitasoa mutta riippuvat omista kulutustottumuksista ja siitä, missä kaupungissa asuu.

Itävallan ministeriöt ja osavaltioiden hallitukset myöntävät rajoitetun määrän apurahoja Itävaltaan tuleville ulkomaisille opiskelijoille ja tutkijoille. Kela myöntää suomalaista opintotukea ulkomailla opiskeluun, jos opinnot sisältyvät Suomessa suoritettavaan tutkintoon tai johtavat tutkinnon suorittamiseen valtiollisessa tai virallisesti hyväksytyssä oppilaitoksessa.

Harjoittelu Itävallassa

CIMOn kautta on tarjolla opintoihin liittyviä harjoittelupaikkoja eri alojen opiskelijoille sekä vastavalmistuneille (harjoittelujakso on aloitettava viimeistään kaksi vuotta valmistumisesta). Harjoittelupaikkoja on Suomen edustustoissa ja Suomen kielen ja kulttuurin ulkomailla sijaitsevilla opetuspaikoissa sekä Itävallan valtionhallinnossa. Lisäksi Itävalta kuuluu IAESTE-ohjelman vaihtomaihin. IAESTE-ohjelman harjoittelut on tarkoitettu 18 vuotta täyttäneille teknillisten yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen insinööriopiskelijoille sekä eräille muille yliopistojen ja korkeakoulujen opiskelijoille.

Myös AIESEC-järjestö tarjoaa harjoittelupaikkoja opiskelijoille tai vastavalmistuneille Itävallassa. AIESEC-harjoittelu on suunnattu etupäässä kaupallisen ja IT-alan opiskelijoille, mutta nykyisin on tarjolla myös kehitysmaa- ja opetusalan harjoittelupaikkoja.

Työskentely Itävallassa

Töihin ulkomaille lähtiessä tarvitaan yleensä maasta riippuen erilaisia lupia. Eta-maissa Suomen kansalainen ei tarvitse työlupaa, mutta oleskelulupa tarvitaan yli kolme kuukautta kestävään oleskeluun. Eta-maissa voi olla työttömänä työnhakijana kolmen kuukauden ajan ilman oleskelulupaa, ja oleskelulupa myönnetään sen jälkeen, jos on esittää todiste siitä, että on saanut työpaikan. Tilapäisessä työsuhteessa työskentelevälle myönnetään oleskelulupa yleensä vuodeksi, mutta vakituinen työ oikeuttaa automaattisesti viiden vuoden oleskelulupa. Itävallassa työskennellessä saksan kielen taito on välttämätön.

Suomalaisnuoret ovat perinteisesti lähteneet työskentelemään Itävaltaan sen lukuisten hiihtokeskusten houkuttelemina. Kansainväliset hiihtokeskukset tarjoavatkin matkailualan kausiluonteista työtä hiihdonopetuksen lisäksi niin hotelleissa, ravintoloissa kuin myymälöissäkin.

Työnhaku Itävallasta kannattaa aloittaa tutustumalla Internetissä olevaan perustietoon sekä kysymällä lisätietoja työvoimatoimistojen EURES-neuvojilta.

Muita vaihtoehtoja hankkia kansainvälistä kokemusta ja kielitaitoa Itävallassa ovat mm. eri mittaiset kielikurssit, työleirit, vaihto-oppilasvuosi tai työskentely au pairina.

Sammandrag

Tusentals finländska ungdomar studerar utomlands varje år. Enligt statistik på FPA:s studiestödscentral erhöll 4 854 finländare studiestöd för avläggande av hela examen utomlands under läsåret 2002–2003. Under samma läsår läste enligt studiestödscentralen 26 finländska studerande för examen i Österrike³. Enligt CIMOs statistik på internationell mobilitet i högskolorna deltog 244 finländska studerande i studentutbytesprogram med Österrike⁴.

Största delen av de finländska studerandena i Österrike avlägger studier vid universitet eller andra högskolor. Speciellt de österrikiska konst- och musikhögskolorna samt universiteten intresserar utländska studerande pga sin höga kvalitet och sitt rikliga utbud. Utvidgningen av det österrikiska yrkeshögskolenätverket under de senaste åren har också gjort att antalet utbytesprogram mellan yrkeshögskolorna har ökat.

Utbildningen i Österrike

Skolsystemet i Österrike indelas i utbildning på första stadiet, utbildning på lägre andra stadiet, utbildning på högre andra stadiet samt högre utbildning. Läroplikten i Österrike börjar som 6-åring och räcker i nio år. Skolsystemet avviker från det finländska bl.a genom en omfattande läroavtalsutbildning.

Finländska ungdomar har möjlighet att studera i Österrike redan efter avslutad grundskola, då man kan söka sig till yrkesläroinrättningar på mellanstadienivå eller läroavtalsutbildning. Läroavtalsutbildningen som består av skolning i företag (80 %) och yrkesskola (20 %) utgör ett populärt alternativ för yrkesutbildning i Österrike. Utbildningstiden är 2–4 år. Det enda officiella inträdeskravet är slutförd 9-årig läroplikt, alltså en ålder på minst 15 år. En förutsättning för att utländska studerande skall kunna delta i läroavtalsutbildningen utgör naturligtvis kunskaper i tyska för att kunna följa med undervisning och skolning.

Yrkesläroinrättningar på mellanstadiet är heldagsskolor och erbjuder förutom allmänbildande utbildning också skolning för yrken på många olika områden (t.ex vid tekniska, hantverks- och konstindustriella yrkesskolor). Yrkesskolor på andra stadiet erbjuder på fem år förutom allmänbildning enligt gymnasienivå också skolning inom olika yrkesområden.

Efter avlagda finska gymnasiestudier kan man också söka sig till Österrike för yrkesstudier på högre nivå eller högskolestudier. Yrkesutbildning på högre nivå fås i Österrike bl.a vid tekniska, handels-, beklädnads- och turismkolor, där studierna räcker två till tre år och avslutas med ett diplomprov.

---

³ Källa: FPA:s studiestödcentral

⁴ Källa: CIMO Publications 2/2003, Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2003

Vid olika akademier kan man dessutom studera för lärar-, social- och hälsovårdsyrken. Yrkeskolornas ansökningsförfarande och -tider varierar enligt läroinrättning, så det lönar sig att kontakta skolan man är intresserad av för mer detaljerad information. T.ex i Wien har man år 2004 infört gemensam elevantagning till BMS-skolor.

Yrkeshögskolestudier i Östterrike räcker 3½–4 år. Utbildningsprogram finns inom följande områden: teknik, IT, ekonomi, social- och hälsovård, turism, lärarutbildning, kommunikation, naturvetenskaper, jord- och skogsbruk, språk och kultur. Man kan söka sig till en österrikisk yrkeshögskola antingen genom ett utbytesprogram vid den egna läroinrättningen eller genom att själv skaffa en utbytesplats. De som vill avlägga hela yrkeshögskoleexamen i Östterrike bör kontrollera inträdeskrav direkt vid yrkeshögskolan i fråga, eftersom några skolor har egna kvoten för utländska sökande. Till akademierna ordnas inga egentliga skriftliga inträdesförhör, men de sökande intervjuas och deras kunskaper i tyska testas.

Högskoleutbildning ges i Östterrike också vid 15 universitet, vid en teknisk högskola och vid sex konstuniversitet och -akademier. Grundexamen som avläggs vid universiteten är magisterexamen eller diplomingenjörsexamen. Den officiella studietiden anges som 4–5 år, men i praktiken använder de flesta studerande beroende på ämne 6–8½ år till studierna. Inträdeskraven för en examensstuderande är avlagd finsk studentexamen och tillräckliga kunskaper i tyska. Till konsthögskolorna och till vissa andra ämnen ordnas inträdesförhör. Terminsavgiften vid de österrikiska universiteten och yrkeshögskolorna är c. 380 euro (år 2004). Levnads- och boendekostnaderna i Östterrike ligger på europeisk medelnivå men är naturligtvis beroende av egna konsumtionsvanor och boendeort.

Österrikiska ministerier och delstaternas regeringar beviljar ett begränsat antal stipendier för utländska studerande och forskare i Östterrike. FPA:s studiestödscentral beviljar studiestöd för utlandsstudier om de ingår som en del i den egna examen i Finland eller leder till examen vid en statlig eller officiellt godkänd läroinrättning.

Praktik i Östterrike

Via CIMO erbjuds studierelaterad praktik inom många olika områden för studerande eller nyutexaminerade (praktikperioden bör påbörjas senast inom två år efter avlagda studier). Praktikplatser finns vid Finlands ambassader och på ställen där det undervisas i det finska språket och kulturen, samt inom den österrikiska statsförvaltningen. Dessutom tillhör Östterrike utbytesländerna inom IAESTE-programmet. IAESTE riktar sig till 18-år fyllda ingenjörstudenter vid tekniska universitet och högskolor och till vissa andra studerande vid universitet och högskolor.

Även AIESEC-programmet erbjuder praktikplatser i Östterrike för studerande eller nyutexaminerade. AIESEC-programmet riktar sig främst till ekonomi- och IT-studerande, men nuförtiden finns praktikplatser också i u-länder och inom undervisning.

Förvärvsarbete i Österrike

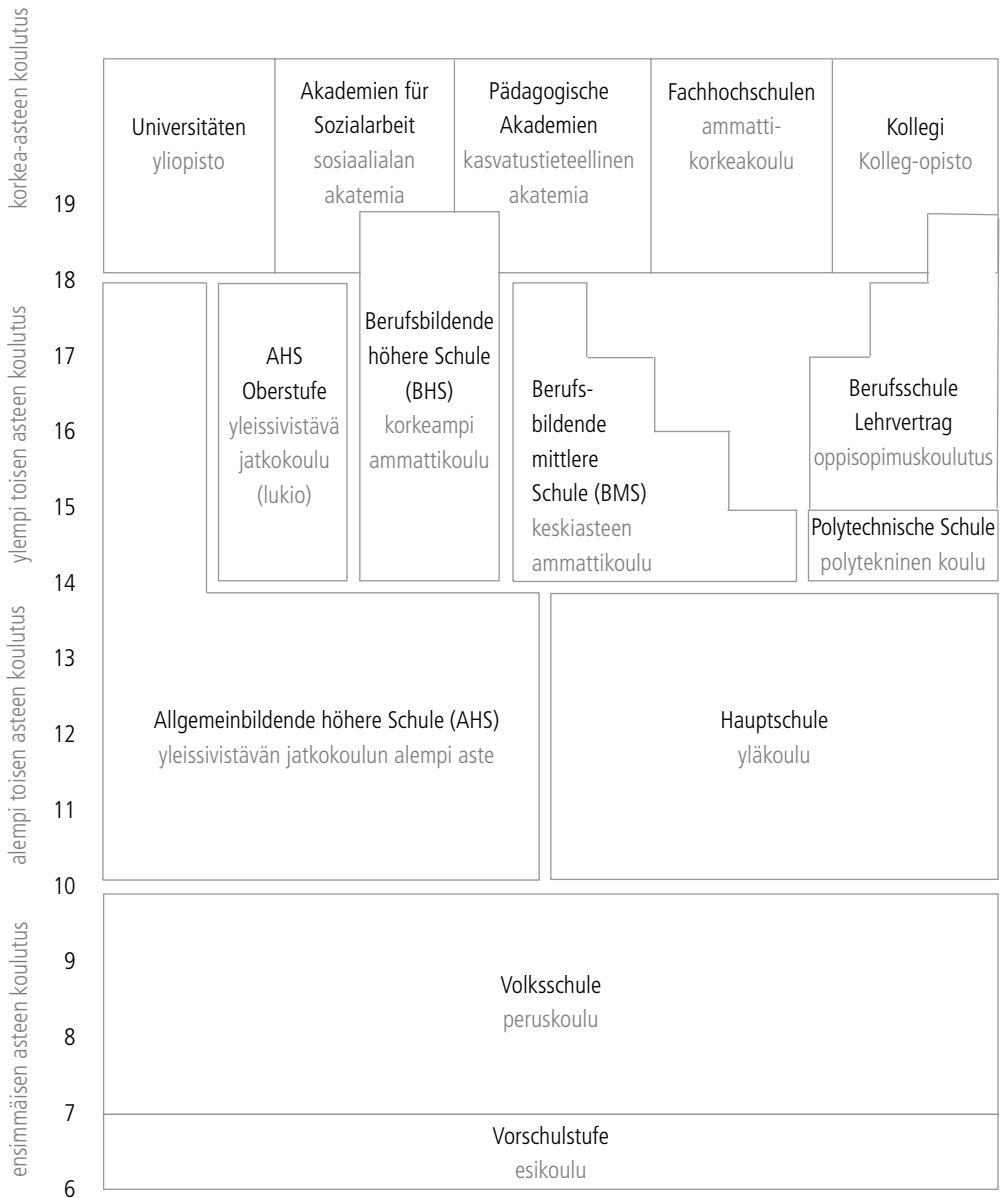
För förvärvsarbete utomlands behövs oftast beroende på land olika slags tillstånd. I EES-länder behöver finska medborgare inte arbetstillstånd, men nog ett uppehållstillstånd ifall vistelsen är längre än tre månader. I EES-länder kan man tillbringa tre månader som arbetssökande utan uppehållstillstånd. Uppehållstillstånd beviljas sedan ifall man har bevis på arbetsförhållande. För temporärt arbete beviljas oftast arbetstillstånd för endast ett år, medan ett permanent job automatiskt berättigar till uppehållstillstånd för fem år. Då man arbetar i Österrike är kunskaper i tyska nödvändiga.

Finländska ungdomar har traditionellt åkt för att jobba till Österrike lockade av de talrika skidcentren. De internationella skidcentren erbjuder säsongsbetonat jobb förutom som skidlärare också inom turism-, hotell-, restaurang- och affärsbranschen.

Det lönar sig att påbörja arbetssökande till Österrike genom att bekanta sig med informationen på Internet samt genom att rådfråga EURES-rådgivare vid Arbetskraftsbyråerna.

Övriga möjligheter till att skaffa internationell erfarenhet och språkkunskaper i Österrike är t.ex språkkurser, volontärarbete, olika läger eller ett år som utbyteselev.

Itävallan koulutusjärjestelmä

Lähde: <http://www.eurydice.org/>

I OPIKELU

1. Itävallan koulutusjärjestelmä

1.1 Ensimmäisen asteen ja alemman toisen asteen koulutus

Itävallan koulutusjärjestelmä jakautuu ensimmäisen asteen koulutukseen, alempaan toisen asteen koulutukseen, ylempään toisen asteen koulutukseen, toisen asteen jälkeiseen koulutukseen sekä korkea-asteen koulutukseen. Oppivelvollisuus alkaa Itävallassa 6-vuotiaana ja kestää yhdeksän vuotta.

Ensimmäisen asteen koulutus tapahtuu peruskoulussa (*Volksschule*), joka kestää neljä vuotta. Peruskoulun jälkeen oppilaat siirtyvät alempaan toisen asteen koulutukseen, joko yläkouluun (*Hauptschule*) tai yleissivistävän jatkokoulun alemmalle asteelle (*Unterstufe der Allgemeinbildenden Höheren Schule, AHS*). Noin 70 % oppilaista menee yläkouluun, jonka neljä vuotta kestävä koulutus tehtävänä on antaa 10–14-vuotiaille yleissivistävää perustietoa sekä valmentaa siirtymään yleensä ammatilliseen koulutukseen. Noin 30 % oppilaista puolestaan siirtyy peruskoulun jälkeen yleissivistävän jatkokoulun alemmalle asteelle (*AHS-Unterstufe*), joka kestää myös neljä vuotta. AHS:n alempi aste antaa oppilaille laajaa ja syventävää yleissivistystä sekä valmentaa joko AHS:n ylempään toisen asteen koulutukseen siirtymisen tai siirtymiseen ammatilliseen koulutukseen.

1.2 Ylemmän toisen asteen koulutus

1.2.1 Yleissivistävä koulutus

Noin 20 % oppilaista käy yksivuotisen polyteknisen koulutusohjelman (*Polytechnische Schule*), joka ajoittuu oppivelvollisuusajan viimeiseen vuoteen (9. luokka). Koulutukseen osallistuvat yleensä yläkoulun (mahdollisesti myös AHS:n alemman asteen) päättäneet oppilaat, jotka haluavat jatkaa koulun jälkeen oppisopimuskoulutuksessa. Pääsyvaatimuksena oppisopimuskoulutukseen on 9-vuotisen oppivelvollisuuden suorittaminen.

Suomen lukiota vastaava yleissivistävä jatkokoulu (*AHS-Oberstufe*) kestää neljä vuotta (ikävuodet 14–18) ja päättyy ylioppilastutkintoa vastaavaan päättökokeeseen (*Matura*), joka antaa korkeakoulukelpoisuuden. Yhteisten opintojen lisäksi oppilaiden on mahdollista syventyä johonkin erikoisalueeseen oman valintansa mukaan.

1.2.2 Ammatillinen koulutus

Oppisopimuskoulutus

Oppisopimuskoulutuksesta käytetään termiä duaalijärjestelmä, koska ammattiin kouluttamiseen osallistuvat sekä yritys että ammattikoulu (*Berufsschule*). Oppisopimuskoulutus kestää 2–4 vuotta. Oppisopimuksen tekeminen edellyttää yhdeksänvuotisen oppivelvollisuuden suorittamista eli vähintään 15 vuoden ikää.

Noin 40 % koulunsa päättäneistä aloittaa oppisopimuskoulutuksen. Koulutusta annetaan noin 41 000 yrityksessä. Oppisopimuskoulutusta toteuttavat pääasiassa teollisuuden, kaupan ja matkailu-alojen yritykset, niin pienet kuin suuretkin.

Oppisopimuskoulutuksesta noin 80 % tapahtuu yrityksissä ja noin 20 % ammattikouluissa. Ammattikoulussa annettava teoriaopetus voidaan järjestää joko yhtenä tai kahtena päivänä viikossa tai kerran lukukaudessa useamman viikon pituisena jaksone. Kouluttajayrityksen velvollisuus on huolehtia siitä, että kaikki oppisopimusoppilaat voivat suorittaa ammatillisen päättötutkinnon (*Lehrabschlussprüfung*) oppisopimusjakson lopussa. Vuodesta 1998 lähtien ovat ammatillisen päättötutkinnon hyväksyttävästi suorittaneet oppisopimusoppilaat voineet suorittaa lisäksi myös korkeakoulutukseen oikeuttavan *Reifeprüfung*-kokeen ja näin halutessaan jatkaa ammatikorkeakoulussa tai yliopistossa.

Hyväksytyjä koulutusammatteja oli keväällä 2004 yhteensä 257. Yli puolet oppisopimuksista kuuluu teknillisten käsityöammattien ja kaupan ryhmään. Suosituinta ammattia ovat vähittäiskaupan myyjä, kampaaja, toimistovirkailija, puuseppä, automekaanikko ja sähköasentaja.

Keskiasteen ja korkeammat ammattikoulut

Keskiasteen ammattikoulut (*Berufsbildende mittlere Schule, BMS*) ovat kokopäiväkouluja. Ne antavat yleissivistyksen ohella koulutusta eri alojen ammatteihin. Koulu kestää alasta riippuen 1–4 vuotta. Pääsyvaatimuksena on yläkoulun tai yleissivistävän jatkokoulun alemman asteen menestyksellinen suorittaminen, mikä vastaa Suomessa peruskoulun 9. luokan suorittamista.

Vähintään kolmevuotisen BMS-koulun menestyksellisesti suorittaneilla on mahdollisuus päästä säänneltyihin ammatteihin.

BMS-kouluja ovat:

- teknilliset, käsityö- ja taideteolliset oppilaitokset (Technische und gewerbliche Schulen, 4-vuotisia)
- kaupalliset oppilaitokset (Kaufmännische Schulen, 3-vuotisia)
- toimisto- ja hallintoalojen oppilaitokset (Schulen für wirtschaftliche Berufe, 3-vuotisia)
- muodin ja vaatetustekniikan alan oppilaitokset (Schulen für Mode und Bekleidungstechnik, 3-vuotisia)

- hotellialan oppilaitokset (Schulen für Tourismus, 3-vuotisia)
- sosiaalialojen oppilaitokset (Schulen für Sozialberufe, 2–3-vuotisia)
- maa- ja metsätalousoppilaitokset (Land- und forstwirtschaftliche Schulen, 3–5-vuotisia)
- lisäksi on olemassa yhdestä kahteen vuotta kestäviä ammattioppilaitoksia (Fachschulen)

BMS-koulun päätyttyä voi lisäopintojaksojen kautta osallistua *Reifeprüfung*-kokeeseen. Kokeen läpäiseminen antaa oikeuden jatko-opintoihin ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa.

Korkeammat ammattikoulut (*Berufsbildende höhere Schule, BHS*) antavat viiden vuoden aikana lukiota vastaavan yleissivistyksen ohella koulutusta eri alojen ammatteihin. Korkeampiin ammattikouluihin pääsemiseksi vaaditaan yläkoulun tai yleissivistävän jatkokoulun suorittaminen hyvin arvosanoin. Koulutus päättyy päättökokeeseen (*Reifeprüfung*), jossa tentitään sekä yleissivistäviä että ammatillisia aineita. Päättökokeen suorittaminen hyväksytysti oikeuttaa ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opintoihin ja antaa samalla eriasteisia ammattipätevyyksiä. Teknillisistä, maatalousalan ja metsätalousalan korkeammista oppilaitoksista valmistuneet saavat oman alan käytännön työkokemuksen jälkeen (yleensä kolme vuotta) oikeuden käyttää ammattinimikettä insinööri.

1.3 Korkea-asteen koulutus

1.3.1 Ammattikorkeakoulut

Kolleg-opistot

Ylemmän toisen asteen päättötutkinnon (vastaa Suomen ylioppilastutkintoa) ja joissain tapauksissa työkokemuksen hankkimisen jälkeen on mahdollista opiskella toisen asteen jälkeinen teknillinen tai ammatillinen koulutus Itävallalle tyypillisissä *Kolleg*-opistossa. Ilman ylioppilastodistusta pyrkivät joutuvat alasta riippuen suorittamaan ylimääräisen kokeen. *Kolleg*-koulutuksen voi alasta riippuen hankkia sekä päiväkoulussa että iltakoulussa työn ohella.

Tekniikan, kaupan, vaatetusalan ja matkailun *Kolleg*-opistoissa opiskelu kestää alasta riippuen kaksi tai kolme vuotta ja päättyy diplomikokeeseen. Tekniikan alalla opintonsa suorittaneet ja kolmivuotisen työkokemuksen päättäneet saavat anoa ammattinimikettä insinööri.

Akatemiat

Tiettyjä opetus- ja sosiaalialan sekä terveydenhuollon ammatteja voi opiskella erilaisissa akatemioissa. Sosiaalialan akatemiassa (*Akademie für Sozialarbeit*) voi opiskella kolmessa vuodessa diplomi-sosiaalityöntekijäksi. Ensimmäisen ja alemman toisen asteen opettajat suorittavat kolmen vuoden mittaisen koulutuksensa kasvatustieteellisissä akatemioissa (*Pädagogische Akademie | Berufspädagogische Akademie*).

Fachhochschulen

Itävallan ammattikorkeakoulujärjestelmä perustuu virallisiin koulutusohjelmiin (*Studiengänge*). Varsinaisten ammattikorkeakoulujen lisäksi erilaiset julkiset ja yksityiset oppilaitokset sekä organisaatiot (mukaan lukien yliopistot) voivat verkostona tarjota ammattikorkeakoulutason koulutusohjelmia. Ammattikorkeakouluopinnot kestävät 3 ½–4 vuotta. Koulutusohjelmia oli keväällä 2004 yhteensä 136 tekniikan, tietotekniikan, talouden, sosiaalialan, matkailun, opetuksen, hoidon, viestinnän, luonnontieteiden, maa- ja metsätalouden, kielten ja kulttuurin aloilla.

Ammattikorkeakoulutukseen on pääsyvaatimuksena ylioppilastutkinto ja saksan kielen taito. Koska eri koulutusohjelmiin otetaan vuosittain ainoastaan rajoitettu määrä opiskelijoita, joutuvat hakijat usein selvittämään tiensä sinne myös pääsykokeen kautta. Opintojen maksullisuudesta päättävät koulut itse.

Ammattikorkeakouluopintojen menestyksellinen suorittaminen antaa opiskelijalle akateemisen arvon. Teknillisillä aloilla ammattikorkeakoulutus johtaa diplomi-insinöörin tutkintoon (*Diplom-Ingenieur, FH*) ja muilla aloilla maisterin tutkintoon (*Magister, FH*), johon liitetään kunkin alan oma nimike tai titteli. Vuodesta 2002 lähtien ammattikorkeakoulut ovat saaneet tarjota kaksivaiheisia ohjelmia sisältäen lisäksi alemman *Bakkalaureat*-tutkinnon.

1.3.2 Yliopistot ja taidekorkeakoulut

Yliopistotasosta koulutusta annetaan Itävallassa 15 yliopistossa ja teknillisessä yliopistossa sekä kuudessa taidealojen yliopistossa ja akatemiassa. Pääsyvaatimuksena yliopistoihin on yleissivistävän jatkokoulun (vastaa Suomessa lukiota) suorittaminen ja saksan kielen taito. Taidekorkeakouluissa ja joissakin opintosuunnissa (esimerkiksi liikuntatiede) järjestetään myös pääsykokeet. Joissakin opintosuunnissa pääsyvaatimuksena on perustietojen hallinta latinasta (varhaishistoria ja arkeologia), luonnontieteistä (lääketiede, farmasia, luonnontieteet ja tekniset tieteet) tai psykologiasta ja filosofiasta (kasvatustiede, psykologia ja filosofia).

Suurimmissa yliopistoissa ja suosituimmissa koulutusohjelmissä (esimerkiksi lääketiede tai kauppatieteet) luennot ja seminaarit muodostuvat yleensä massatapahtumiksi opintojen alkuvaiheessa, kun opiskelijat voivat valita yliopiston ja koulutusohjelmansa ilman rajoituksia. Karsintaa tapahtuu kuitenkin koko opiskeluajan joko henkilökohtaisista tai opintomenestykseen liittyvistä syistä, joten valmistuvien lukumäärä on keskimäärin vain puolet aloittaneista.

Tutkinnon voi suorittaa yhdeksällä eri aihealueella

- teologia (Theologie)
- oikeustiede, sosiaaliset tieteet, kauppätieteet (Rechts-, Sozial- und Wirtschaftswissenschaften)
- lääketiede (Medizinische Studien)
- humanistiset tieteet (Geisteswissenschaften)
- luonnontieteet (Naturwissenschaften)
- tekniikka (Technik)
- maa- ja metsätaloustieteet (Bodenkultur)
- geotieteet (Montanistik)
- taide ja musiikki (Kunst und Musik)

Yliopistoissa suoritettava perustutkinto on maisterin (*Magister*) tai diplomi-insinöörin (*Diplom-Ingenieur*) tutkinto. Tutkintojen virallinen suoritus aika on 4–5 vuotta, mutta käytännössä useimmilla opiskelijoilla kuluu tutkinnon suorittamiseen oppiaineesta riippuen 6–8½ vuotta. Jatko-opinnot yliopistossa tähtäävät tohtorin tutkintoon (*Doktor*). Tohtorin tutkinnon lisäksi Itävallassa on myös paljon muita jatko-opiskelumahdollisuuksia (*Erweiterungs- und Aufbaustudien*) useissa eri oppiaineissa.

Taide- ja musiikkikorkeakouluissa maisterin tutkinnon (*Magister der Künste*) suorittaminen kestää 4–8 vuotta. Lähes kaikissa korkeakouluissa opinnot on jaettu kahteen opintokokonaisuuteen, joiden päätteeksi suoritetaan päättökokeet (*Diplomprüfung*).

Useat yliopistot tarjoavat muutamissa oppiaineissa uuden välitutkintoon tähtäävän *Bakkalaureat*-koulutusohjelman, joka vastaa Suomessa kandidaatin tutkintoa ja kestää kolmesta neljään vuotta. Tutkintoa voi täydentää lisäksi *Master*-tutkinnolla. *Master*-ohjelmat ovat jatkokoulutuksen erikoisohjelmia. Ohjelmia on monilta eri opintosuunnilta ja pääsyvaatimuksena on alempi korkeakoulututkinto ja/tai riittävä työkokemus ohjelmaan liittyvältä alueelta. Ohjelmat on yleensä suunniteltu työssä käyville osanottajille, ja opetusta on usein iltaisin ja viikonloppuina. Ohjelmat ovat maksullisia (noin 1 500 euroa lukukaudessa, lopputyön suorittaminen maksaa erikseen) ja kestävät noin kaksi vuotta. Opintojen suorittaminen ja lopputyö oikeuttavat *Master*-titteliin. Yksityiskohtaisia tietoja ohjelmista löytyy korkeakoulujen Internet-sivuilta.

Itävaltalaisilla yliopistoilla on myös laaja valikoima erilaisia kansainvälisiä kesäkouluja ja -ohjelmia, jotka on suunniteltu täyttämään erityisesti ulkomaisten opiskelijoiden tarpeet.

2. Koko tutkinnon suorittaminen vai opiskelijavaihto?

2.1 Koko tutkinnon suorittaminen

Ulkomailla opiskelemaan lähtevä voi suorittaa ulkomailla joko koko tutkinnon tai osan kotimaisesta tutkinnostaan. Jos opiskelija lähtee suorittamaan koko tutkintoa, hänen on itse hankittava tiedot, etsittävä sopiva oppilaitos, haettava opiskelupaikka ja järjestettävä kaikki käytännön asiat. Koko tutkinnon suorittamista ulkomailla kannattaa valmistella huolella. Aikaa tiedonhakuun, opiskelupaikan hankkimiseen ja käytännön järjestelyihin on syytä varata vähintään vuosi.

2.2 Vaihtosopimukset ja vaihto-ohjelmat

Jos opiskelija suorittaa osan kotimaisesta tutkinnostaan ulkomailla, hän voi lähteä kohdemaahan joko oppilaitoksensa vaihtosopimuksen tai vaihto-ohjelman kautta tai hankkimalla opiskelupaikan omatoimisesti. Tutkinnon osan suorittaminen ulkomailla edellyttää opiskelua jossakin korkeakoulussa tai oppilaitoksessa jo ennen lähtöä sekä palaamista suomalaiseen oppilaitokseen.

Vaihto-ohjelmissä korkeakoulut ja oppilaitokset ovat sopineet opiskelijavaihdosta ulkomaisen yhteistyökumppanin kanssa. Oppilaitosten vaihtosopimuksista ja hakumenettelyistä kannattaa tiedustella oppilaitosten kansainvälisten asioiden yksiköistä. Opiskelijavaihdon periaatteena on, että ulkomailla suoritettavat opinnot luetaan täysimääräisenä osaksi opiskelijan omaa tutkintoa. Vaihto-ohjelmiin osallistuvat saavat opintotuen lisäksi yleensä pienen apurahan. Opiskelijavaihtoon voi osallistua aikaisintaan toisena opiskeluvuotena.

Omatoimisesti ulkomailta lyhytaikaisen opiskelupaikan hankkivan täytyy hoitaa kaikki järjestelyt itse. Neuvoja kannattaa kysyä omasta oppilaitoksesta. Itse opiskelupaikan ulkomailta hankkineen on aina sovittava oman korkeakoulunsa tai laitoksen kanssa etukäteen ulkomaanopintojen hyväksi lukemisesta osaksi tutkintoa. Opintokulujen kattamiseksi on mahdollista saada myös opintotukea.

2.2.1 Sokrates/Erasmus-ohjelma

Erasmus on Euroopan unionin Sokrates-koulutusohjelman korkeakouluja koskeva alaohjelma, johon voivat osallistua kaikki yliopistot ja ammattikorkeakoulut sekä niiden opiskelijat ja opetushenkilökunta. Ohjelma kattaa kaikki korkea-asteen koulutusalat ja tutkintotasot.

Erasmus jakaantuu kolmeen toisiinsa liittyvään osaan:

- 1) korkeakoulujen eurooppalainen yhteistyö, johon sisältyvät mm. intensiivikurssit ja opetussuunnitelmahankkeet
- 2) opiskelijoiden ja opetushenkilökunnan liikkuvuus
- 3) temaattiset verkostot.

Erasmus-opiskelijavaihto kestää 3–12 kuukautta, ja opiskelujaksoon voi sisältyä tietyin ehdoin myös työharjoittelua. Vaihto-opiskelijoilta ei peritä lukukausimaksuja kohdekorkeakoulussa, ja suoritettavat opinnot sisällytetään täysimääräisesti omaan tutkintoon. Erasmus-yhteistyö perustuu korkeakoulujen solmimiin yhteistyösopimuksiin, ja korkeakoulut myös valitsevat vaihtoon lähtevät opiskelijat. Ohjelmaan hyväksytty opiskelija voi saada kotimaisen opintotuen lisäksi Erasmus-apurahan, joka lukuvuonna 2004–2005 on noin 400–1 700 euroa. Lisätietoja hakumenettelystä saa oman korkeakoulun Erasmus-yhdyshenkilöltä.

Suomalaisilla opiskelijoilla on mahdollisuus lähteä Erasmus-ohjelman kautta opiskelijavaihtoon myös Espanjaan. Lukuvuonna 2002–2003 kaikkiaan noin 3 400 suomalaista opiskelijaa osallistui Erasmus-vaihtoon. Itävallassa oli ohjelman kautta samana lukuvuonna 170 suomalaisopiskelijaa.

2.3 Opintojen vastaavuus ⁵

Ulkomailla suoritettavien opintojen vastaavuutta kotimaisiin opintoihin kannattaa selvittää jo ennen ulkomaille lähtöä. Vastaavuutta joudutaan arvioimaan esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- Ulkomaanopinnot halutaan lukea osaksi suomalaista korkeakoulututkintoa.
- Ulkomailla tutkinnon suorittanut hakee jatko-opiskelupaikkaa suomalaisesta korkeakoulusta.
- Ulkomailla tutkinnon suorittanut haluaa virkakelpoisuuden Suomessa.
- Ulkomailla tutkinnon suorittanut hakee yksityisen sektorin työpaikkaa Suomessa ja haluaa tutkinnostaan suomalaisen viranomaisen lausunnon tai tunnustamispäätöksen.

2.3.1. Akateeminen tunnustaminen

Akateemisella tunnustamisella tarkoitetaan ulkomailla suoritetun tutkinnon tai opintosuoritusten hyväksilukemista ja niiden antaman jatko-opiskeluoikeuden tunnustamista. Akateemisesta tunnustamisesta vastaa Suomessa aina asianomainen oppilaitos.

Jos opiskelija on kirjoilla suomalaisessa korkeakoulussa, ulkomaisten opintosuoritusten hyväksilukemisesta päätetään kyseisessä korkeakoulussa. Virallista normistoa opintojen hyväksiluettavuudesta ei ole. Opiskelijan mahdollisuuksiin saada ulkomaiset opintojaksot osaksi omaa tutkintoaan vaikuttavat hänen aineyhdistelmänsä, opintojen vaihe ja painopiste.

Ennen ulkomaille lähtöä opiskelijan kannattaa laatia kohdekorkeakoulun opinto-oppaan avulla opintosuunnitelma, jonka perusteella omasta oppilaitoksesta voidaan antaa lausunto mahdollisista korvaavuuksista. Opiskelijavaihto-ohjelmissa edellytetään usein, että ulkomaiset opinnot hyväksytään osaksi opiskelijan omaa tutkintoa. Tällöin opiskelijan on liitettävä jo hakemukseen laitoksensa periaatteellinen hyväksyminen.

---

⁵Teksti: Opetushallitus

Suomalainen korkeakoulu päättää ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksymisestä myös siinä tapauksessa, että opiskelija hakee ko. korkeakoulusta jatko-opiskelupaikkaa. Ellei opiskelijan ulkomailla suorittama tutkinto korkeakoulun arvion mukaan vastaa suomalaista tutkintoa, korkeakoulu voi hylätä jatko-opiskeluhakemuksen tai määrätä opiskelijan täydentämään tutkintoaan ennen jatko-opintojen aloittamista.

Lisätietoja opintosuoritusten sisällyttämisestä osaksi suomalaista tutkintoa saa omasta oppilaitoksesta.

2.3.2 Ammatillinen tunnustaminen

Tutkintojen ammatillisella tunnustamisella tarkoitetaan ulkomaisen koulutuksen tuottaman ammatillisen kelpoisuuden ja pätevyyden tunnustamista. Menettely ammatillisessa tunnustamisessa vaihtelee sen mukaan, onko tutkinto suoritettu jossakin muussa EU- tai Eta-maassa vai EU- tai Eta-alueen ulkopuolella. EU/Eta-alueen ulkopuolella suoritetuista tutkinnoista voidaan rinnastaa vähintään kolmivuotisia korkeakoulututkintoja, EU/Eta-alueella suoritetuista tutkinnoista myös opistotutkintoja, joiden lukiopohjainen koulutus on kestänyt vähintään kolme vuotta.

Ulkomailla koulutuksensa suorittanut tarvitsee yleensä päätöksen tutkintonsa rinnastamisesta suomalaiseen tutkintoon, jos hän haluaa kelpoisuuden julkiseen virkaan tai tehtävään, jonka kelpoisuusvaatimuksena on vähintään kolmivuotinen korkeakoulu- tai opistotutkinto.

Yksityisellä sektorilla työnantaja ratkaisee, millainen arvo ulkomailla suoritettulle tutkinnolle työnhakutilanteessa annetaan. Monet työnantajat pitävät todistusta ulkomailla suoritettusta tutkinnosta riittävänä osoituksena henkilön kelpoisuudesta tehtävään. Yksityisen sektorin työnantajat eivät tavallisesti vaadi rinnastuspäätöstä ulkomaisesta tutkinnosta.

Päätökset tutkinnon tunnustamisesta haetaan Opetushallitukselta. Päätös annetaan suomen tai ruotsin kielellä, ja siitä veloitetaan 168 euroa (vuonna 2004). Hakemuslomakkeita ohjeineen on saatavissa Opetushallituksen kirjaamosta (PL 380, 00530 Helsinki), puhelin (09) 774 775 sekä ammattikorkeakouluista, yliopistoista, työvoimatoimistoista ja Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen CIMOn tietopalvelusta. Hakulomake ja ohjeet löytyvät myös Opetushallituksen www-sivuilta (<http://www.oph.fi>).

2.3.3 Oikeus ammatinharjoittamiseen

Oikeuden ammatinharjoittamiseen ulkomaisen tutkinnon perusteella myöntää sama viranomainen, joka myöntää ammatinharjoittamisoikeuden suomalaisen tutkinnon perusteella. Ammatinharjoittamisoikeuksia tai vastaavia myöntävät seuraavat tahot: Terveystieteiden tutkimuskeskus (terveydenhuoltoala), maa- ja metsätalousministeriö (eläinlääkärit), Keskuskauppaamari (tilintarkas-

tajat), Julkishallinnon ja talouden tilintarkastuslautakunta (julkishallinnon tilintarkastajat), Suomen asianaajaliitto (asianajajat) ja Merenkulkuhallitus (merenkulun ammatit).

2.3.4 Lausunnot ulkomailla suoritetuista ammatillisista tutkinnoista

Opetushallitus antaa pyynnöstä asiantuntijalausuntoja ulkomailla suoritetuista korkeakoulututkinnoista alemmista ammatillisista tutkinnoista. Lausunnoissa tutkintoja verrataan lähinnä vastaaviin suomalaisiin tutkintoihin. Kyseessä on asiantuntija-arvio, joka ei anna virkakelpoisuutta. Opetushallituksen lausunnon hinta on joko 84 euroa + alv. tai 168 euroa + alv. (vuonna 2004) riippuen tarvittavan selvittelytyön määrästä. Lausuntoa haluava voi pyytää hakuohjeet Opetushallituksesta.

2.3.5 Kansainväliset tiedonvaihtoverkostot

Tutkintojen akateemista ja ammatillisesta tunnustamista helpottamaan on perustettu kaksi kansainvälistä tiedonvaihtoverkosta: Euroopan komission koordinoima NARIC (*Network of National Academic Recognition Information Centres*) sekä Euroopan neuvoston ja UNESCO:n koordinoima ENIC (*European Network of National Information Centres on Academic Recognition and Mobility*). Verkostojen kansalliset yhteyspisteet välittävät oppilaitoksille ja yksityishenkilöille tietoja korkeasteen koulutusjärjestelmistä ja tutkinnoista. Suomessa ENIC/NARIC-yhteyspisteenä toimii Opetushallitus (recognition@oph.fi).

2.4 Tutkintotodistusta selkeyttäviä asiakirjoja

Europassi

Europassi on ammattiin opiskelevalle tarkoitettu asiakirja, jossa kuvataan opiskelijan koulutusta ja siihen sisältyvää eurooppalaista koulutusjaksoa. Europassi on olemassa EU- ja Eta-kielillä, ja se on samanmuotoisena käytössä kaikissa EU- ja Eta-maissa. Muodoltaan europassi on A5-kokoinen kirjanen.

Eurooppalainen koulutusjakso on ammatillinen opinto- tai harjoittelujakso, jonka opiskelija suorittaa toisessa EU/Eta-maassa. Jakson voi suorittaa oppilaitoksessa tai työnantajan palveluksessa, mutta siihen tulee aina sisältyä käytännön työtä. Kotimainen koulutuksen järjestäjä ja ulkomainen oppilaitos tai työnantaja tekevät eurooppalaisesta koulutusjaksosta sopimuksen, jossa määritellään jakson kesto, tavoitteet, sisältö ja ohjaus. Opiskelija saa eurooppalaisesta koulutusjaksosta todistukseksi europassin.

Europassia voivat käyttää ammattiin opiskelevat koulutusmuodosta, koulutustasosta ja iästä riippumatta: se soveltuu oppisopimusopiskelijoille, oppilaitoksessa opiskeleville, korkeakoulututkintoa

suorittaville, ammatillista tutkintoa suorittaville sekä koulutustaan täydentäville. Europassia voi käyttää kaikenpituuisissa eurooppalaisissa koulutusjaksoissa, joihin sisältyy käytännön työtä. Jakson voi suorittaa työpaikassa tai oppilaitoksessa.

Oppilaitoksen kv-koordinaattori tilaa opiskelijoille Europassit Opetushallituksesta. Opiskelijat saavat Europassin ja täyttöohjeet häneltä ennen eurooppalaiselle koulutusjaksolle lähtöään.

Eurooppalainen ansioluettelo

Eurooppalaisen ansioluettelon avulla voi koota tiedot koulutuksesta, työkokemuksesta, kielitaidosta ja muusta osaamisesta. Eurooppalainen ansioluettelopohja on olemassa kolmella EU- ja Eta-kielillä. Ansioluettelopohja, ohjeet ansioluettelon laatimiseksi sekä malliansioluetteloita eri kielillä löytyy Europassin verkkosivujen kautta.

Ammatillisen tutkintotodistuksen kansainväliseen käyttöön tarkoitettu liite

Jos on suorittanut ammatillisen tutkinnon, voi pyytää koulutuksen järjestäjältä tutkintotodistuksen kansainväliseen käyttöön tarkoitetun liitteen, *Certificate Supplementin*, jossa annetaan tiedot tutkinnosta ja sen antamasta ammattipätevyydestä. Liitettä voi käyttää yhdessä eurooppalaisen ansioluettelon ja Europassin kanssa töitä tai opiskelupaikkaa ulkomailta hakiessa. Suomalaisten ammatillisten perustutkintojen liitteet ovat saatavana suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, saksaksi ja ranskaksi.

Korkeakoulututkintotodistuksen kansainväliseen käyttöön tarkoitettu liite

Jos on suorittanut korkeakoulututkinnon, voi pyytää korkeakoulusta tutkintotodistuksen kansainväliseen käyttöön tarkoitetun liitteen, *Diploma Supplementin*. Liite on henkilökohtainen, ja siinä annetaan tietoa koulutuksesta ja ammattipätevyydestä. Liitteeseen sisältyy Suomen koulutusjärjestelmän kuvaus. *Diploma Supplementia* käytetään laajasti Euroopassa ja joissakin Euroopan ulkopuolisissa maissa.

Lisätietoja europassista, tutkintotodistuksen kansainväliseen käyttöön tarkoitetuista liitteistä ja eurooppalaisesta ansioluettelomallista saa oman oppilaitoksen kv-koordinaattorilta tai Opetushallituksesta (europassi@oph.fi, <http://www.oph.fi/europassi>, puh. (09) 774 775).

3. Opiskelemaan hakeminen

3.1 Pääsyaatimukset ja hakumenettely oppisopimuskoulutukseen

Oppisopimuskoulutukseen pääsy ei riipu tietyn koulun päättötodistuksesta. Ainoa virallinen pääsyaatimus on yhdeksänvuotisen oppivelvollisuuden suorittaminen eli vähintään 15 vuoden ikä. Ulkomaiselta hakijalta edellytetään myös hyvää saksan kielen taitoa opetuksen seuraamiseksi ja työskentelyä varten.

Hakijan on ensimmäiseksi löydettävä itseään kiinnostava alan yritys, joka on valmis ottamaan oppilaan koulutettavaksi. Oppisopimuspaikkoja yrityksissä välittävät yleisesti työnvälitystoimistojen (*Arbeitsmarktservice, AMS*) ammatinvalinnanohjaajat. Myös osavaltioiden kauppakamarien (*Wirtschaftskammer*) oppisopimustoimistot (*Lehrlingsstelle*) auttavat oppisopimuspaikan löytämisessä ja välittävät tietoa oppisopimuskoulutuksesta yleensä. Lisäksi kannattaa kysellä avoimia paikkoja omien henkilökohtaisten yhteyksiensä ja lehti-ilmoitusten kautta. Hakemus on vapaamuotoinen, saksaksi kirjoitettu lyhyt esittely, jossa olisi oltava mukana ansioluettelo (*Lebenslauf*) sekä virallinen kopio ja käännös viimeisestä koulutodistuksesta. Yrityksen haastateltua hakijaa ja päätettyä ottaa tämä oppilaaksi allekirjoitetaan oppisopimus oppilaan tai hänen laillisen edustajansa (vanhemmat) ja kouluttavan yrityksen kesken. Sopimuksen on oltava ammattikoulutuslain (*Berufsausbildungsgesetz*) mukainen. Sopimus lähetetään osavaltion kauppakamarin oppisopimustoimistoon rekisteröitäväksi. Toimisto sijoittaa oppilaan siihen osa-aikaiseen ammattikouluun, joka on lähinnä kouluttavaa yritystä.

Oppisopimuskoulutuksen yleinen sääntely kuuluu taloudellisten asioiden ministeriölle. Kauppakamarien oppisopimustoimistot vastaavat kuitenkin ensi kädessä oppisopimuskoulutuksen organisoimisesta. Sieltä kannattaa kysyä suoraan ammattikoulujen lukuvuosien alkamis- ja loppumisajoista, avoimista koulutuspaikoista ja hakuohjeista. Kauppakamarien yhteystiedot löytyvät tämän oppaan lopusta.

3.2 Pääsyaatimukset ja hakumenettely ammattioppilaitoksiin

Sekä keskiasteen ammattikouluihin (*Berufsbildende mittlere Schule, BMS*) että korkeampiin ammattikouluihin (*Berufsbildende höhere Schulen, BHS*) hakevalta vaaditaan kansa-, kansalais- tai yleissivistävän koulun kahdeksannen luokan menestyksellistä suorittamista. Itävaltalaisen koulujärjestelmän kahdeksas luokka vastaa Suomessa peruskoulun yhdeksättä luokkaa. Riittävä saksan kielen taito on ehdoton vaatimus ulkomaisille opiskelijoille.

Hakijan on tilattava hakupaperit suoraan oppilaitoksen kansliasta ja lähetettävä ne hakuajan kuluessa. Ammattikoulujen hakumenettelyt ja -ajat eroavat toisistaan, minkä vuoksi on syytä ottaa suoraan yhteyttä itseään kiinnostavaan oppilaitokseen tarkempia tietoja varten. Wienissä on vuonna 2004 aloitettu yhteishaku kaikkiin BMS-kouluihin. Ammatillisten oppilaitosten ajankohtaiset tiedot löytyvät sivulta <http://www.berufsbildendeschule.at>.

3.3 Pääsyyvaatimukset ja hakumenettely ammattikorkeakoulutukseen ja akatemiaoihin

Ammattikorkeakoulutus

Itävaltalaiseen ammattikorkeakoulutukseen voi hakea oman oppilaitoksen vaihto-ohjelmien kautta tai itsenäisesti suorittamaan osaa tutkinnostaan. Koko tutkintoa opiskelemaan haluavan on syytä varmistaa voimassa olevat pääsyyvaatimukset suoraan kyseisestä koulutusohjelmasta, sillä joissakin koulutusohjelmissa on esimerkiksi varattu ulkomaisille opiskelijoille omat kiintiönsä. Yleisesti ottaen on kuitenkin muistettava, että ammattikorkeakouluissa (toisin kuin yliopistoissa) opiskelupaikkoja on vain rajoitettu määrä, joten opiskelemaan pääsy voi olla vaikeampaa ja edellyttää usein myös kirjalliseen pääsyykokeeseen ja haastatteluun osallistumista.

Itsenäisesti opiskelupaikkaa haettaessa kannattaa ottaa ensin yhteyttä itävaltalaiseen oppilaitokseen ja tiedustella heiltä oppilaitoksen esitteitä ja hakupapereita. Lisäksi on syytä ajoissa kysyä hakuajat kullekin lukuvuodelle, sillä ne vaihtelevat oppilaitoksittain. Oppilaitosten yhteystiedot löytyvät tämän oppaan lopusta.

Hakupapereihin liitetään virallinen kopio ja käännös ylioppilastodistuksesta. Jos hakijalla ei ole ylioppilastodistusta mutta hänellä on riittävästi kyseisen alan työkokemusta, hän voi joissain tapauksissa päästä sisään suorittamalla joitakin lisäkursseja ja -tenttejä itävaltalaisessa ammattikorkeakoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa. Eri oppilaitokset noudattavat tässä erilaista linjaa, joten asiaa kannattaa aina ensin tiedustella suoraan kyseisestä oppilaitoksesta.

Opiskelijalla on oltava myös todistus hakemansa opiskelualan ja -tason opiskelupaikasta jossakin suomalaisessa ammattikorkeakoulussa, jos hän on saanut ylioppilastodistuksensa Suomesta. Tämän lisäksi hakijan on esitettävä todistus riittävästä saksan kielen taidosta (ks. 3.4.2 Kielitaitovaatimukset ulkomaalaisille).

Kaikki kolme todistusta on virallisesti todistettava oikeiksi ja käännätettävä saksaksi virallisella kielenkääntäjällä. Suomen kääntäjien ja tulkkien liitosta (<http://www.sktl.net>) sekä Goethe-instituutista (<http://www.goethe.de/ne/hel/>) voi tiedustella virallisten kääntäjien yhteystietoja.

Akatemiat

Akatemiat kouluttavat ylioppilaita lähinnä opetus-, sosiaali- ja terveydenhuollon alan säänneltyihin ammatteihin, joihin ei vielä toistaiseksi anneta koulutusta ammattikorkeakoulujärjestelmässä. Itävallan opetusministeriö suunnittelee parhaillaan akatemioiden vähittäistä muuttamista korkeakouluopinnoiksi.

Jotta voisi tulla hyväksytyksi akatemioihin, ei tarvitse olla opiskelupaikkaa suomalaisessa oppilaitoksessa. Hakemiseen vaaditaan ainoastaan ylioppilastodistus sekä todistus hyvästä saksan kielen taidosta. Todistukset liitetään hakemukseen oikeiksi todistettuina ja virallisesti saksaksi käännettyinä. Ammatillisten koulujen opettajiksi opiskelemaan aikovilta edellytetään myös omia kyseisen alan ammatillisia opintoja tai työkokemusta.

Akatemioihin ei järjestetä varsinaisia kirjallisia pääsykokeita, mutta hakijat haastatellaan ja heidän yleinen saksan kielen taitonsa testataan. Opettajiksi opiskelemaan aikoville on myös tarkempi logopedin haastattelu ja testi. Kaikkien hakijoiden on myös käytävä lääkärintarkastuksessa. Lisäksi voi olla erillisiä opiskelualaan liittyviä testejä, kuten liikuntakoe kansa- ja kansalaiskoulujen opettajaksi opiskelemaan aikoville.

Jos saksan kielen taito tai muu testattu taito ei aivan yllä vaaditulle tasolle, voi hakija kuitenkin saada opiskelupaikan ensimmäiseksi vuodeksi, minkä jälkeen hänelle annetaan toinen mahdollisuus läpäistä testit. Käytännössä sisäänpääsyä akatemioihin ei juurikaan rajoiteta, vaikka kaikki hakijat testataankin hakuvaiheessa. Akatemioiden hakuajat ja lukukausien alkamis- ja loppumisajat vaihtelevat oppilaitoksittain, minkä vuoksi tarkat päivämäärät on syytä kysyä suoraan oppilaitoksista. Yhteystiedot löytyvät esimerkiksi Internetistä (<http://www.berufsbildendeschulen.at>).

Kolleg-opistot

Muutamattam ammattikoulut tarjoavat ylioppilaille lisäksi *Kolleg*-opistoja. Opiskelijat opiskelevat kahdessa vuodessa säännellyn ammatin tekniikan, kaupan, matkailun tai vaatetuksen alalla. Koulutus on hyvin käytännönläheistä ja voidaan usein suorittaa myös iltakursseina työn ohessa; tällöin koulutus kestää kolme vuotta. Samoin kuin ammattikorkeakouluissa, myös *Kolleg*-opistoissa opiskelupaikkoja on rajoitettu määrä. Pääsykokeiden suhteen *Kolleg*-opistoissa on erilaisia menettelytapoja. Jos pääsykokeita ei järjestetä, oppilaat valitaan vapaana oleviin oppilaspaikkoihin todistusten perusteella. Opistoissa, joissa pääsykokeita järjestetään, on jokaiselle opintosuunnalle yleensä oma kokeensa. Tämän vuoksi hakijan on syytä hyvissä ajoin kysyä suoraan oppilaitoksilta pääsyvaatimuksista ja mahdollisten pääsykokeiden ajankohdista.

Tekniikan, talouden, kaupan, vaatetusalan ja matkailun *Kolleg*-opistoihin on pääsyvaatimuksina ylioppilastutkinto ja hyvä saksan kielen taito. Kielitaitoa voidaan joko arvioida haastatteluissa tai oppilaitos voi vaatia virallisia (esimerkiksi Goethe-instituutin) koetuloksia todistukseksi.

Kolleg-opistojen hakuajat ja lukukausien alkamis- ja loppumisajat vaihtelevat oppilaitoksittain, minkä vuoksi tarkat päivämäärät on syytä kysyä suoraan oppilaitoksilta. Opistojen yhteystiedot löytyvät esimerkiksi Internetistä (<http://www.berufsbildendeschulen.at>).

3.4 Korkeakoulut

3.4.1 Pääsyvaatimukset

Itävaltaan opiskelemaan haluavan on otettava suoraan yhteyttä itävaltalaisen yliopiston tai korkeakoulun opintotoimistoon (*Studienabteilung*), kun hän on päättänyt, mikä oppilaitos ja koulutusohjelma häntä kiinnostaa. Opintotoimisto on vastuussa hakemuksien käsittelystä ja sieltä voi tilata hakulomakkeita (*Ansuchen um Zulassung zum Studium*). Korkeakoulujen yhteystiedot ovat tämän oppaan lopussa.

Suomalaiselta opiskelijalta vaaditaan ylioppilastodistus (tästä voi olla poikkeuksia taidekorkeakouluissa, joissa pääsykoe on oleellinen kriteeri) sekä opinto-oikeus hänen haluamaansa koulutusohjelmaan jossakin suomalaisessa yliopistossa, ennen kuin hänet voidaan hyväksyä opiskelemaan kyseistä alaa Itävallassa. Opiskelijalla on oltava myös todistus riittävästä saksan kielen taidosta.

3.4.2 Kielitaitovaatimukset ulkomaalaisille

Kaikissa Itävallan yliopistoissa on opetuskielenä yleensä saksa, minkä vuoksi ulkomaisilta opiskelijoilta edellytetään riittävää saksan kielen taitoa opetuksen seuraamiseksi. Opiskelija, joka täyttää kaikki sisäänpääsyvaatimukset, hyväksytään varsinaiseksi opiskelijaksi (*ordentlicher Studierende*). Jos vaatimus riittävästä saksan kielen taidosta ei täyty, hänet luetaan ei-varsinaiseksi opiskelijaksi (*ausserordentlicher Studierende*) ja hänellä on kolme lukukautta aikaa läpäistä saksan kielikoe (*Universitäts-Sprachprüfung*), minkä jälkeen hän voi rekisteröityä varsinaiseksi opiskelijaksi.

Yliopistoasetuksen mukaan ulkomaisen opiskelijan on ”omattava tarpeelliset suulliset ja kirjalliset taidot siinä määrin, kuin opiskeluun liittyvien tekstien ymmärtämiseen on tarpeen”. Kuitenkin varsinkin sellaisilla aloilla, joilla vaaditaan syvempää kielentuntemusta (esimerkiksi germanistiikka ja tiedotusoppi), on opiskelijalla oltava aiempia saksan kielen yliopisto-opintoja tai virallisia ylemmän tason kielitodistuksia. Jatko-opinnoissa kielitaitovaatimuksista voidaan rehtorin päätöksellä joustaa, jos saksan kielen taito ei ole oleellinen edellytys opinnoille. Vaihto-opiskelijalta ei aina vaadita kielikoetta, mutta yleensä oma oppilaitos testaa vaihtoon hakevien kielitaidon jollakin tavalla. Vaihto-opiskelijat ovat oikeutettuja osallistumaan vaihto-ohjelman tarjoamiin kielikursseihin.

Yleisesti esimerkiksi suomalaisessa ylioppilaskokeessa saatu hyvä tai kiitettävä saksan arvosana ja sujuva kielitaito voi avata ovet yliopistoon varsinaisen opiskelijan statuksella. Myös todistus saksan kielen kurseista tai opinnoista suomalaisessa yliopistossa voi olla todistus riittävästä kielitaidosta. Todistuksena saksan kielen riittävästä taidosta voi olla myös jokin virallinen yleisesti hyväksytty kielitodistus, kuten esimerkiksi Goethe-instituutin järjestämä *Kleines Deutsches Sprachdiplom (KDS)* -koe tai *Zentrale Mittelstufenprüfung (ZMP)* -koe. Myös yksityisten kielikoulujen todistuksia hyväksytään. Useissa itävaltalaisissa kielikouluissa on loppukokeena kolmitasoinen *ÖSD*-koe (*Österreichisches Sprachdiplom Deutsch als Fremdsprache*). Goethe-instituutti järjestää *KDS*- ja

ZMP-kokeiden lisäksi vaativampia kokeita: *Grosses Deutsches Sprachdiplom (GDS)* ja *Zentrale Oberstufenprüfung (ZOP)*. Korkeakoulut hyväksyvät luonnollisesti myös nämä kokeet vaadituksi kielitaitonäytteeksi. Lisätietoja kielikokeista saa Goethe-instituutin toimistosta Helsingissä ja Internetistä (<http://www.goethe.de/ne/hel/fiindex.htm>).

Saksan kielikursseista Itävallassa (järjestäjät, hinnat jne.) saa ajankohtaisinta tietoa *Campus Austrian* kotisivuilta <http://www.campus-austria.at> (*Deutsch lernen in Österreich*). Myös ÖAD:n (*Österreichischer Akademischer Austauschdienst*) kotisivuilta (<http://www.oead.ac.at>) löytyy tietoa kielikursseista ja kesäkouluista sekä myös niihin mahdollisesti myönnettävistä apurahoista. Yliopistoissa järjestettävistä kielikursseista kannattaa tiedustella myös suoraan yliopistojen kansainvälisistä toimistoista.

Wienin, Grazin ja Leobenin yliopistot järjestävät erityisiä valmennuskursseja (*Vorstudienlehrgänge*), joilla ulkomaisilla opiskelijoilla on mahdollisuus parantaa saksan kielen taitoaan sekä tarvittaessa suorittaa täydennyskursseja matematiikassa, fysiikassa, kemiassa jne. On olemassa myös muita erinomaisia saksan kielen kursseja, joita järjestävät mm. muut yliopistot, kielikoulut ja instituutit.

3.4.3 Pääsykokeet

Itävaltalaisissa yliopistoissa ei ole yleensä pääsykokeita. Poikkeuksia tästä ovat taide- ja musiikkikorkeakoulut, joissa niin itävaltalaisien kuin ulkomaistenkin opiskelijoiden on suoritettava pääsykokeet. Kokeissa mitataan tulevan opiskelijan lahjakkuutta ja alalle soveltuvuutta.

Taide- ja musiikkikorkeakouluissa voi opinnot normaalisti aloittaa ainoastaan talvilukukaudella. Pääsykokeet näihin oppilaitoksiin järjestetään yleensä joko kesälukukauden lopussa (kesäkuun lopulla) tai juuri ennen talvilukukauden alkua (syyskuun lopussa). Joillakin opiskelualoilla on kiintiöitä ulkomaisille opiskelijoille, mm. lääketieteessä, psykologiassa ja liikuntatieteessä. Kiintiöt eivät kuitenkaan koske EU-maista tulevia opiskelijoita.

3.4.4 Hakumenettely ja todistuskäännökset

Hakulomakkeita (*Ansuchen um Zulassung zum Studium*) voi tilata suoraan yliopistojen opintotoimistoista (*Studienabteilung*) tai useissa tapauksissa myös saada suoraan yliopistojen kotisivuilta.

Hakulomake on täytettävä koneella ja siihen on liitettävä seuraavat todistukset:

- ylioppilastodistuksen oikeaksi todistettu kopio ja sen saksankielinen (tai englanninkielinen) käännös
- todistus siitä, että hakija suorittaa tai on hyväksytty suorittamaan vastaavan tasoisia opintoja Suomessa (esimerkiksi opintorekisteriote)
- todistus saksan kielen taidosta (koskee opiskelijoita, jotka aikovat kirjoittautua sisään varsinaisina opiskelijoina, *ordentlicher Studierende*).

Hakulomakkeeseen liitettävät asiakirjat on todistuttava oikeiksi itävaltalaisella viranomaisella siinä maassa, jossa ne on myönnetty (Itävallan suurlähetystössä tai konsulaatissa) tai Itävallan ulkoministeriössä Wienissä (*Bundesministerium für auswärtige Angelegenheiten*). Vaatimukset hakemukseen liitettävistä asiakirjoista saattavat muuttua, mutta yliopistojen opintotoimistot antavat aina ajankohdaisimmat tiedot tarvittavista liitteistä.

Suomenkielisten asiakirjojen mukaan on liitettävä virallinen saksan- tai englanninkielinen käännös. Tarvittavat käännökset on syytä teettää hyvissä ajoin ennen hakuajan umpeutumista. Suomen kääntäjien ja tulkkien liitosta (<http://ww.sktl.net>) voi tiedustella virallisten kääntäjien yhteystietoja. Lisäksi yhteystietoja voi tiedustella Goethe-instituutista (<http://www.goethe.de/ne/hel>) tai katsoa puhelinluettelon keltaisilta sivuilta löytyvät kääntäjät.

Hakemukset liitteineen on jätettävä viimeistään syyskuun 1. päivä talvilukukautta (loka–helmikuu) ja helmikuun 1. päivä kesälukukautta (maalis–kesäkuu) varten. Kun yliopisto on saanut kaikki tarvittavat asiakirjat, se lähettää hakijalle kirjallisen vastauksen, jossa on ilmoitettu sekä opiskelijan status (*ordentlicher Studierende* / *ausserordentlicher Studierende*) että tarkat ohjeet ilmoittautumisesta.

Taide- ja musiikkikorkeakouluihin hakemukset on jätettävä pääsykokeiden vuoksi aiemmin kuin yliopistoihin. Taide- ja musiikkikorkeakoulujen hakemuksille ei kuitenkaan ole yhteistä päivämäärää, joten kunkin oppilaitoksen aikataulua on syytä kysyä suoraan korkeakoulusta.

3.4.5 Ilmoittautuminen

Kun hakija on saanut korkeakoulusta kirjallisen tiedon opiskelupaikasta (*Zulassungsbescheid*), hänellä on oikeus ilmoittautua opiskelemaan mainittuna lukukautena mainitussa koulutusohjelmassa. Käytännössä ilmoittautuminen (*erstmalige Zulassung zum Studium*) tapahtuu oppilaitoksen opintotoimiston ohjeissa annettuun päivämäärään mennessä.

Yliopistoon ilmoittauduttaessa on mukana oltava hyväksymiskirje, passi ja hakemiseen tarvittavat asiakirjat sekä niiden viralliset saksankieliset käännökset. Ilmoittautuessaan opiskelijan on noudeettava tarvittavat lomakkeet (*zur Zulassung notwendige Drucksorten*) yliopiston opintotoimistosta (*Evidenzstelle* / *Drucksortenschalter*). Ilmoittautumis- ja tilastointilomakkeen lisäksi ilmoittautuja saa pankkisiirtolomakkeen lukukausimaksua ja ylioppilaskunnan maksua varten. Täytetyt lomakkeet, jäsenmaksukuitti ja passikuva mukanaan opiskelija kirjoittautuu opintotoimistossa sisään yliopistoon ja saa opiskelijakortin, josta näkyy hänen opiskelijanumeronsa (*Matrikelnummer*). Opiskelijakortti oikeuttaa moniin alennuksiin tai alennuskortteihin esimerkiksi lento- ja junaliikenteessä.

Ensimmäisen lukukauden jälkeen lukukausittainen ilmoittautuminen (*Meldung der Fortsetzung*) hoituu ilman käyntiä opintotoimistossa, jos opiskelijalla ei ole muutoksia aineyhdistelmissä tms. Lukukausi- ja ylioppilaskunnan jäsenmaksulomake seuraavalle lukukaudelle lähetetään opiskelijalle postissa, ja maksamalla sen pankkiin opiskelija varmistaa opiskelupaikkansa säilymisen. Opintotoimiston kanssa asioidessa kannattaa kuitenkin ottaa aina kaikki opintoihin liittyvät asiakirjat mukaansa.

4. Opiskelijana Itävallassa

4.1 Suomalaisopiskelijat Itävallassa

Kelan opintotukikeskuksen tilastojen mukaan lukuvuonna 2002–2003 opintotukea saaneiden, ulkomailla tutkintoa suorittavien suomalaisten opiskelijoiden lukumäärä oli yhteensä 4 854, joista Itävallassa opiskeli 26 opiskelijaa⁶. CIMOn kokoamien korkeakoulujen kansainvälisten liikkuvuustilastojen mukaan opiskelijavaihdossa Itävallassa oli vuonna 2003 yhteensä 244 suomalaista opiskelijaa⁷.

4.2 Oppisopimuskoulutus

Oppisopimuskoulutuksessa oppiminen tapahtuu pääasiassa käytännön työtä tekemällä eli oppilaan palkkanneessa yrityksessä. Jos yritys on pienehkö eikä voi perehdyttää oppilasta kaikkiin sopimuksessa veloitettuihin tehtäviin, voidaan oppilaan koulutus joissakin tapauksissa jakaa usean pienen yrityksen kesken. Oppilas käy läpi ennalta suunnitellun harjoitteluohjelman yrityksen osoittaman ohjaajan alaisuudessa. Kauppakamarien oppisopimustoimistot (*Lehringstelle der Wirtschaftskammer*) valvovat yritysten soveltuvuutta kouluttajiksi ja rekisteröivät oppisopimuksia.

Oppisopimuskoulutukseen liittyvää teoriaopetusta ja yleissivistävää opetusta annetaan ammattikouluissa joko yhtenä päivänä viikossa tai koko lukuvuoden teoriaopetus voidaan järjestää 8–12 viikon kurssina, jonka jälkeen oppilas työskentelee koulutuksen loppuajan yrityksessä. Opetuksesta 3/4 on alakohtaista teknistä tietoutta ja 1/4 yleistietoutta.

Jos ylioppilas aloittaa oppisopimuskoulutuksen, joka kestää vähintään kolme vuotta, hänellä on mahdollisuus suorittaa koulutus myös kahdessa vuodessa. Joillakin aloilla on myös mahdollista yhdistää kahden ammatin oppiminen ja suorittaa nk. *Doppellehre*. Tällöin esimerkiksi kokiksi koulututtava voi samalla oppia myös tarjoilijan ammatin (*Koch-Kellner*). Koulutusaika pitenee tällöin yhdellä vuodella.

Päättötutkinto jakautuu käytännön ja teorian kokeeseen. Käsityövaltaisissa ammateissa käytännön koe sisältää työkokeen ja suullisen kuulustelun. Teoriakoetta ei tarvitse suorittaa, jos kokelas on saavuttanut ammattikoulun (*Berufsschule*) viimeisen luokan oppimäärän tavoitteet tai hän on suorittanut menestyksellisesti koulutusammattiaan vastaavan keskiasteen tai korkeamman ammatillisen koulun. Ensi kertaa tutkintoon osallistuville koetehtävämateriaali on ilmaista. Kokelas maksaa tutkinnosta tutkintomaksun, jonka hän voi kuitenkin periä häntä kouluttaneelta yritykseltä osallistuessaan ensimmäistä kertaa tutkintoon. Hylätty koe voidaan uusia aikaisintaan kolmen ja viimeistään kuuden kuukauden kuluttua hylkäämisestä.

⁶ Lähde: Kelan opintotukikeskus

⁷ Lähde: CIMO Publications 2/2003, Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2003

4.3 Ammatilliset opinnot

Keskiasteen ammattikoulut (*Berufsbildende mittlere Schule, BMS*) ja korkeammat ammattikoulut (*Berufsbildende höhere Schule, BHS*) tarjoavat oppilaille ammattipätevyyden ja yleissivistävää opetusta. Korkeammasta koulusta valmistuva opiskelija suorittaa lisäksi *Reifeprüfung*-kokeen, joka antaa oikeuden yliopisto-opintoihin. Keskiasteen kouluissa *Reifeprüfung* ei kuulu pakolliseen opinto-ohjelmaan, mutta sen voi halutessaan suorittaa lisäkurssien jälkeen.

Opetus on käytäntöön suuntautunutta ja sen pitämiseksi työelämän vaatimusten tasalla ammattikoulut tekevät opetuksen suunnittelussa yhteistyötä paikallisten kauppa- ja teollisuuskamarien kanssa. Ammatilliset koulut ovat kokopäiväkouluja ja niiden loma-ajat ovat samat kuin yleissivistävässä jatkokoulussa.

4.4 Opinnot ammattikorkeakouluissa

Ammattikorkeakouluopinnot ovat käytännönläheisempiä kuin yliopisto-opinnot. Ammattikorkeakoulutusta ja ammattikorkeakoulutasoisia koulutusohjelmia tarjoavat valtiollisten ja paikallisten koulutusinstituutioiden lisäksi myös poliittiset järjestöt sekä yksityiset tahot.

Ammattikorkeakouluopinnot koostuvat luennoista, seminaareista sekä kirjallisista ja käytännön harjoituksista. Muita opintomuotoja ovat opintomatkat ja erilaiset ryhmätyöt. Suurin osa opinnoista on pakollisia ja kuuluu valmiiseen opinto-ohjelmaan. Tutkintoon sisältyy loppuvaiheessa yhden tai kahden lukukauden pakollinen työharjoittelu (*Praktikum*). Osa ammattikorkeakouluista ja koulutusohjelmista tarjoaa myös iltaopiskelumahdollisuuden työn ohessa. Ammattikorkeakoulut korostavat usein monitieteisyyttä ja kansainvälisyyttä koulutuksessaan.

Tutkintovaatimusten mukaan opiskelijan täytyy laatia laaja, itsenäinen ja käytännönläheinen tutkielma lopputyönään (*Diplomarbeit*). Lisäksi opiskelijan on suoritettava lopputentti (*Diplomprüfung*). Ammattikorkeakouluopinnojen jälkeen opiskelija voi halutessaan aloittaa yliopistossa tohtorin tutkintoon tähtäävät jatko-opinnot. Ammattikorkeakoulutuksesta valmistuneen opiskelijan jatko-opiskelu kestää kauemmin kuin yliopistosta valmistuneen, yleensä saman ajan kuin yliopisto-opiskelu samalla alalla olisi kestänyt.

Verrattain uusi ammattikorkeakoulujärjestelmä kehittyi koko ajan ja uusia koulutusohjelmia ja ammattikorkeakouluja hyväksytään edelleen. Muutoksista ja uusista vaihtoehdoista saa ajankohtaisimman tiedon ammattikorkeakouluneuvoston toimistosta (*Geschäftsstelle des Fachhochschulrates*), jonka yhteystiedot löytyvät oppaan lopusta.

4.5 Yliopisto-opinnot

Itävallassa yliopistojen lukuvuosi alkaa lokakuun 1. päivänä ja loppuu seuraavan vuoden syyskuun 30. päivänä. Lukuvuosi on jaettu kahteen lukukauteen. Talvilukukausi alkaa lokakuun alussa ja luennot loppuvat tammikuun lopussa. Helmikuun tauolla (*Semesterferien*) on aikaa tarvittaessa täydentää edellisen lukukauden tenttejä tai seminaaritöitä.

Kesälukukausi alkaa Itävallassa maaliskuun alussa ja loppuu kesäkuun lopussa. Kesälomalla voi myös täydentää kesälukukauden suorituksia, vaikka suurin osa opiskelijoista hakeutuukin kesäksi töihin tai harjoitteluun. Heinäkuun puolivälin ja elokuun lopun välisenä aikana on turha tavoitella yliopiston henkilökuntaa, sillä silloin useimmat yliopistojen laitokset ovat kokonaan kiinni. Joululoma on yleensä 20.12.–6.1. Pääsiäisloman päivämäärät vaihtelevat vuosittain.

Yliopisto-opinnot koostuvat kahdesta tai kolmesta opintokokonaisuudesta (*Studienabschnitten*), joiden jälkeen suoritetaan ns. päättökoe (*Diplomprüfung*). Ensimmäinen opintokokonaisuus on johdanto valitun suuntautumisvaihtoehdon ammattialaan ja opintoalan tieteellisiin perusteisiin. Toisen ja mahdollisen kolmannen opintokokonaisuuden aikana keskitytään tiedon syventämiseen ja erikoistutaan jollekin kapeammalle alueelle.

Tutkintoon kuuluu tieteellisen tutkielman (*Diplomarbeit*) laatiminen; sillä opiskelija osoittaa valmiutensa itsenäiseen tieteelliseen työskentelyyn. Opiskelija voi valita aiheen itse tai laatia tutkielman annetusta aiheesta. Tutkielman lisäksi itävaltalaiseen tutkintoon kuuluvat myös kirjalliset ja suulliset loppukokeet pääaineesta tai pää- ja sivuaineesta.

Opetustarjonnassa on luentojen, proseminaarien ja seminaarien lisäksi harjoituskursseja (*Übungen*), opiskelijoiden muodostamia opintoryhmiä (*Arbeitsgemeinschaften*) sekä opettajan johtamia keskustelu- ja kyselytilaisuuksia (*Konversatorien*). Lopputyötään valmisteleville opiskelijoille on tutkimusseminaareja (*Privatissima*). Joistakin kursseista järjestetään kurssin loputtua joko suullinen tai kirjallinen koe. Toisilla kursseilla taas vaaditaan säännöllistä läsnäoloa ja oman seminaarityön valmistelua ja esittämistä.

Yliopistojen julkaisemista opinto-oppaista (*Studienplan/Studienführer*) voi tarkastaa, millaisia kursseja eri opintosuunnat edellyttävät. Pari kuukautta ennen lukukausien alkua julkaistaan myös opetusohjelma (*Vorlesungsverzeichnis*), josta näkee kunakin lukukautena tarjolla olevat kurssit sekä niiden mahdolliset ilmoittautumisajat. Samat tiedot ovat yleensä myös yliopistojen kotisivuilla. Opetusohjelman lisäksi on syytä silmäillä säännöllisesti laitosten ilmoitustauluja, joilla ilmoitetaan mm. opetusohjelmassa ja tenteissä tapahtuvista muutoksista.

Opinto- ja tutkintomääräykset asettavat tiettyjä vaatimuksia opintojen aineyhdistelmistä ja sisällöstä. Muuten opiskelijat voivat varsin vapaasti suunnitella lukujärjestyksensä. Useissa humanistisissa ja yhteiskuntatieteellisissä opintosuunnissa opiskelijan on yhdistettävä pääaineensa jonkin toisen opintosuunnan kanssa (*Kombination*). Ulkomaisilta opiskelijoilta kysytään tässä tapauksessa sivuainetta jo hakulomakkeessa. Itävaltalaisista opinto-oppaista on syytä tarkastaa, ovatko oma pääaine ja Suomessa mahdollisesti jo aloitettu sivuaine myös itävaltalaisessa yliopistossa suositeltava yhdistelmä. Mikäli omaa aineyhdistelmää ei suositella Itävallan yliopistossa, voi hakija kuitenkin saada molempiin aineisiin opinto-oikeuden, jos hän pystyy perustelevaan aineyhdistelmänsä tieteellisen yhteensopivuuden.

Itävallan maine musiikki- ja kulttuurimaana houkuttelee paljon ulkomaisia opiskelijoita juuri taide- ja musiikkikorkeakouluihin. Lähes kaikissa taide- ja musiikkikorkeakouluissa opinnot on jaettu kahteen opintokokonaisuuteen ja ne koostuvat sekä pakollisista että vapaavalintaisista aineista. Lukujärjestyksen vapaavalintaisuus tai pakollisuus vaihtelee alakohtaisesti. Taide- ja musiikkikorkeakouluissa lopputyöt ovat yleensä käytännön töitä. Opintojen sisältö vaihtelee kuitenkin taideaineissa oppilaitos- ja oppialakohtaisesti, joten tarkempaa tietoa kannattaa tiedustella suoraan korkeakouluista.

Bakkalaureat-opinnot Itävallassa on suunniteltu vastaamaan angloamerikkalaista *Bachelor's degree* -tutkintoa. Opinnot kestävät kolmesta neljään vuotta ja päättyvät kahteen kirjalliseen *Bakkalaureat*-työhön ja kokeeseen. Opintoja voi jatkaa myös korkeammalla tasolla ja saada *Magister*- tai *Diplom-Ingenieur* -tittelin. Tarkempia tietoja *Bakkalaureat*-opinnoista voi kysellä suoraan yliopistoista.

5. Kustannukset ja rahoitus

5.1 Opintojen kustannukset

5.1.1 Lukukausimaksut

Itävaltalaisien yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen lukukausimaksu on noin 380 euroa (vuonna 2004), ja se kattaa ylioppilaskunnan pakollisen jäsenmaksun ja vakuutuksen. Kaikki maksut maksetaan yhtäaikaan yliopistolta saatavalla pankkisiirtolomakkeella. Vaihto-ohjelmiin osallistuvat opiskelijat ja taidekorkeakoulujen valmistaviin ohjelmiin (*Vorbereitungslehrgänge*) osallistujat eivät maksa lukukausimaksuja. Joissakin opintosuunnissa opiskelijan on maksettava kuitenkin pakollisia materiaalikuluja. Ammattioppilaitoksissa opiskelevilta peritään usein pakollisia materiaalikuluja, ja muutamat yksityiset ammatilliset koulut perivät myös lukukausimaksuja.

5.1.2 Elinkustannukset ja hintataso

Elin- ja asumiskustannukset ovat Itävallassa eurooppalaista keskitasoa. Elinkustannukset voivat vaihdella paljon riippuen omista kulutustottumuksista ja siitä, missä kaupungissa opiskelija asuu. Esimerkiksi Salzburg ja osittain myös Wien ovat hintatasoltaan kalliimpia kuin muut kaupungit. On arvioitu, että opiskelijan kuukausittaiset menot voisivat muodostua keskimäärin seuraavasti: asuminen 290 euroa, ruoka 220 euroa, opiskelutarvikkeet, henkilökohtaiset menot, vapaa-aika 255 euroa eli yhteensä 765 euroa (*Der Aufenthalt in Österreich*, <http://oead.ac.at>, maaliskuu 2004). Asumiskustannukset vaihtelevat asumismuodosta riippuen; vaihtoehtoja on opiskelija-asuntoloista yksityisiin vuokra-asuntoihin. Yllä olevassa esimerkissä asumiskulut on laskettu opiskelija-asuntola-huoneen perusteella. Yksityiset vuokra-asunnot ja -huoneet ovat huomattavasti kalliimpia.

5.2 Opintojen rahoitus

5.2.1 Opintotuki ⁸

Suomalaista opintotukea voidaan myöntää myös ulkomailla opiskeluun, jos opinnot sisältyvät Suomessa suoritettavaan tutkintoon tai johtavat tutkinnon suorittamiseen valtiollisessa tai virallisesti hyväksytyssä oppilaitoksessa. Tukea ei myönnetä opiskeluun kielikursseilla, yliopistoihin pääsyyn valmistaviin opintoihin eikä yleensä lukiolaisen vaihto-opiskeluun. Opintotuki voidaan myöntää ulkomailla suoritettavaan tutkintoon Suomen, EU- tai Eta-maan kansalaiselle, jos hänellä on ollut vakainainen kotikunta Suomessa vähintään kahden vuoden ajan opintojen alkamista edeltävän viiden vuoden aikana. Oleskelun ulkomailla on oltava luonteeltaan tilapäistä ja lähinnä opiskelusta aiheutuvaa.

Opintotuki koostuu opintorahasta, asumislisästä ja opintolainan valtiontakauksesta. Tutkintoon johtavissa korkeakouluopinnoissa ja ammatilliseen koulutukseen liittyvissä vähintään kaksi kuukautta kestävässä vaihto-opiskeluissa ulkomailla opintoraha on 259,01 euroa/kk. Ulkomaan asumislisä on eräitä alhaisen vuokratason maita lukuun ottamatta 180,80 euroa kuukaudessa. Opintolainan valtiontakaus ulkomailla suoritettaviin opintoihin on 360 euroa kuukaudessa.

Harjoittelussa, yleissivistävissä opinnoissa tai työssäoppimisjaksolla ulkomailla opintorahan suuruus määräytyy kuten vastaavassa oppilaitoksessa kotimaassa. Opiskelijan omat, vanhempien ja puolison tulot otetaan huomioon ulkomailla opiskelevan opintotuen määrästä päätettäessä.

Ulkomailla tutkintoa suorittavan on toimitettava Kelaan joka lukuvuoden alussa läsnäolotodistus ja todistus edellisen lukuvuoden opintosuorituksista. Jos opiskelee ulkomailla yli vuoden, kuuluminen asumisperusteiseen sosiaaliturvan piiriin kannattaa tarkastaa Kelasta. Oikeutta Suomen sosiaaliturvaan tulee hakea erillisellä lomakkeella (Y38). Lisätietoja opintotuesta Kelan verkkosivuilta (<http://www.kela.fi> | opiskelijalle | ulkomailla opiskeleva) tai Kelan julkaisusta *Tunne perusturvasi 5, Opintotuki*.

---

⁸ Lähde: <http://www.kela.fi>

5.2.2 Apurahat

Itävallan opetusministeriö, muut ministeriöt ja osavaltioiden hallitukset myöntävät rajoitetun määrän apurahoja Itävaltaan tuleville ulkomaisille opiskelijoille ja tutkijoille. Apurahoja ei kuitenkaan myönnetä opintojaan aloittaville eikä koko opiskeluaajaksi. Lisäksi apurahoja voi hakea ainoastaan kotimaassa ennen lähtöä. Apurahoja myönnetään mm. erilaisten opiskelijavaihto-ohjelmien tai EU:n ohjelmien kautta sekä myös erilaisista yksipuolisista itävaltalaisista apurahaohjelmista. Useat apurahat ovat kuitenkin varsin lyhytaikaisia tai varattu yksinomaan jatko-opiskelijoille tai tiettyjä aihepiirejä koskevien tutkielmien valmisteluun.

Apurahojen hakemisprosessiin kuluu aikaa yleensä noin vuosi, joten valmistelut kannattaa aloittaa ajoissa. Lisätietoja apurahoista ulkomaalaisille Itävallassa löytyy mm. ÖAD:n [www-sivulta \(http://grantsdb.oead.ac.at/ tai http://grants.at/\)](http://grantsdb.oead.ac.at/). Oppaasta *Study in Austria: Grants 2004/2005* löytyvät samat tiedot kuin edellä mainitusta osoitteesta; oppaaseen voi tutustua CIMOn tietopalvelussa. Lisätietoa apurahoista ja hakumenettelyistä saa CIMOsta.

Koska apurahat ja stipendit on varattu lähinnä jatko-opiskelijoiden käyttöön, perustutkinto-opiskelijalla ei ole juuri muuta mahdollisuutta rahoittaa opiskeluaan kuin opintotuki ja -laina. Muun muassa oma oppilaitos Suomessa, yksityiset ja kansainväliset säätiöt tai järjestöt sekä kaupungit ja kunnat saattavat myöntää erilaisia opintostipendejä ja apurahoja. Opintojen puolivälin saavuttaneiden kannattaa lisäksi kysellä töitä yliopistolta, sillä instituutit palkkaavat usein projekteihin ja juoksevia töitä hoitamaan omia opiskelijoitaan.

Vaihto-opiskelijat saavat oman vaihto-ohjelmansa kautta tai oppilaitokseltaan apurahan, joka kattaa ainakin matkakulut paikan päälle. Itävaltaan tutkintoon kuuluvaan opiskeluun lähtevät ammatillisten oppilaitosten opiskelijat voivat saada omalta oppilaitokseltaan avustusta matkakustannuksiin ja mahdollisesti muihinkin kuluihin. Lisätietoja saa omasta oppilaitoksesta.

Lisätietoja ulkomailla tapahtuvaan opiskeluun tarkoitetuista apurahoista (kotimaisista ja ulkomaisista) saa mm. Suomen ylioppilaskuntien liiton SYL:n kotisivuilta osoitteesta <http://www.syl.helsinki.fi> sekä Suomalaisen kulttuurirahaston Internet-sivuilta osoitteesta <http://www.skr.fi/apurahat.html>; sieltä löytyvät yhteystiedot säätiöistä, jotka myöntävät apurahoja eri toimialoille. Lisäksi apurahoja myöntäviä tahoja voi etsiä Unescon toimittamasta *Study Abroad* -kirjasta sekä *The Grants Register* -oppaasta, jotka molemmat löytyvät CIMOn tietopalvelusta.

II KANSAINVÄLINEN HARJOITTELU

6. Työharjoittelu Itävallassa

6.1. CIMOn harjoittelijavaihto-ohjelmat

Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen CIMOn kautta on tarjolla opintoihin liittyviä harjoittelupaikkoja eri alojen opiskelijoille tai vastavalmistuneille (harjoittelujakso on aloitettava viimeistään kahden vuoden kuluessa valmistumisesta). Harjoittelupaikkoja on Suomen edustustoissa ja Suomen kielen ja kulttuurin ulkomailla sijaitsevilla opetuspisteillä sekä Itävallan valtionhallinnossa. Valtionhallinnossa paikkoja on keskushallinnossa ja paikallishallinnossa, kuten ministeriöissä ja korkeakouluissa. Harjoittelun kesto on 3–6 kuukautta. Työnantaja määrittelee harjoittelijalta toivomansa opiskelualan. Harjoittelumahdollisuuksia CIMOn ohjelmissa on tarjolla erityisesti humanististen aineiden, yhteiskuntatieteiden, oikeustieteiden ja kaupallisen alan opiskelijoille. Myös luonnonvara-alan opiskelijoille on oma harjoitteluohjelmansa. Harjoittelupaikkoja on erityisesti Wienissä mutta jonkin verran myös muualla Itävallassa.

Harjoittelupaikat kansainvälisissä organisaatioissa on tarkoitettu korkeakouluopintojensa loppuvaiheessa oleville opiskelijoille tai tutkintonsa jo suorittaneille, joilta vaaditaan mm. hyvää kielitaitoa. Harjoittelu on yleensä 2–6 kuukauden mittainen työskentelyjakso kyseessä olevan organisaation hallinnossa, päämajassa tai maanosan päämajassa, ja sen tarkoituksena on antaa harjoittelijalle yleiskuva kansainvälisen organisaation toiminnasta sekä käytännön työkokemusta päivittäisistä tehtävistä. Itävallasta harjoittelupaikkoja kansainvälisistä organisaatioista voi etsiä mm. Kansainvälisten järjestöjen yhdistyksen (*Unionin of International Associations*) www-sivuilta (<http://www.uia.org/>).

Tarjolla olevista ohjelmista ja harjoittelupaikoista saa tietoa CIMOn Maailmalle.net -palvelusta (<http://www.maailmalle.net> > Maailmalle... Työ- tai elämäkokemusta hankkimaan? > Työharjoittelu).

Harjoittelu kansainvälisissä organisaatioissa on useimmiten palkatonta, joten rahoituksen suunnittelu kannattaa käynnistää hyvissä ajoin. Esimerkiksi erilaisten säätiöiden ja rahastojen apurahoilla on vuosittaiset hakuaikansa. Tietoa apurahoista saa mm. lehdistä, Suomen ylioppilaskuntien liiton (SYL) kotisivuilta (<http://www.syl.helsinki.fi>) sekä CIMOn tieto- ja neuvontapalvelusta. Kannattaa muistaa, että Kelan opintotukea voi käyttää myös opintoihin liittyvään harjoitteluun ulkomailla. Myös CIMOsta voi hakea apurahaa korkeintaan kuuden kuukauden mittaiseen harjoitteluun kansainvälisissä organisaatioissa; apurahaa haetaan harjoittelupaikan varmistuttua.

Itävalta kuuluu myös IAESTE-ohjelman vaihtomaihin (*The International Association for the Exchange of Students for Technical Experience*). IAESTE-ohjelma on tarkoitettu 18 vuotta täyttäneille teknillisten korkeakoulujen ja ammattikorkeakoulujen insinööriopiskelijoille sekä eräille muille korkeakouluopis-

kelijoille. Hakijoilta edellytetään yleensä 2–3 vuoden opintoja sekä vähintään englannin kielen taitoa. IAESTE-ohjelmaa Suomessa hoitaa CIMO, josta saa myös lisätietoa ohjelmasta.

6.2 Muita harjoittelijavaihto-ohjelmia

Myös AIESEC-järjestö tarjoaa harjoittelupaikkoja opiskelijoille tai vastavalmistuneille Itävallassa. AIESEC-harjoittelu on suunnattu etupäässä kaupallisen ja IT-alan opiskelijoille, mutta nykyisin on tarjolla myös kehitysmaa- ja opetusalan harjoittelupaikkoja (*educational*). Harjoittelemaan lähtiessään harjoittelijalla tulee olla suoritettuna vähintään 80 opintoviikkoa. AIESEC-harjoittelu tapahtuu yksityisellä tai julkisella sektorilla. Harjoittelujaksojen pituudet ovat 2–18 kuukautta. Lisätietoa ohjelmasta saa AIESECin kotisivuilta (<http://www.aiesec.fi/>).

Harjoittelupaikka Itävallasta saattaa löytyä myös oman oppilaitoksen vaihtosopimusten tai eräitten opiskelijajärjestöjen kautta. Lisätietoja oman oppilaitoksen mahdollisista harjoittelijavaihto-ohjelmista Itävaltaan voi kysyä oppilaitoksen ura- ja rekrytointipalveluista.

Harjoittelupaikan voi etsiä myös itse, mutta se vaatii enemmän omatoimisuutta ja aikaa. Vinkejä mahdollisista harjoittelupaikoista paikan päällä voi kysyä oppilaitosten harjoittelutoimistoista, paikallisista opiskelijajärjestöistä ja ammattiyhdistyksiltä. Myös www-palveluja, paikallisia työvoimatoimistoja ja niiden EURES-neuvoja kannattaa hyödyntää tiedon hankinnassa. Myös CIMON Maailmalle.net -palvelun työharjoitteluosion linkkikokoelmasta saattaa olla hyötyä Itävaltaan harjoittelemaan suuntaaville (<http://www.maailmalle.net/> > Maailmalle... Työ- tai elämäkokemusta hankkimaan? > Työharjoittelu).

6.3 Leonardo da Vinci – EU:n ammatillisen koulutuksen ohjelma

Työharjoitteluun Itävaltaan on mahdollista lähteä myös Euroopan unionin Leonardo da Vinci -ohjelman kautta. Koulutusohjelmassa tuetaan opiskelija- ja harjoittelija- sekä asiantuntijavaihtoa. Ohjelman vaihtoihin voivat osallistua ammatillisissa oppilaitoksissa (myös korkea-asteella) opiskelevat sekä vastavalmistuneet ja nuoret työntekijät/työttömät. Ohjelmaan osallistuvat EU:n 25 jäsenvaltiota sekä Eta-maat Islanti, Norja ja Liechtenstein. Lisäksi ohjelman piiriin kuuluvat Bulgaria, Romania ja Turkki.

Yksittäiset henkilöt eivät voi hakea rahoitusta Leonardo-ohjelmasta suoraan, vaan apurahaa hakevat oppilaitokset, yritykset tai muut organisaatiot, jotka jakavat saamansa tuen edelleen vaihtohankkeensa tavoitteiden mukaisesti. Asiantuntijavaihdot on tarkoitettu lähinnä kouluttajille ja henkilöstövastaaville oppilaitoksissa ja yrityksissä.

Leonardo-liikkuvuus tarjoaa vaihtoehtoja seuraaville ryhmille:

- ammatillisessa peruskoulutuksessa olevien opiskelijavaihto ja ulkomaanharjoittelu (3 viikkoa–9 kuukautta)
- korkea-asteen opiskelijoiden ulkomaanharjoittelu yrityksissä (3–12 kk)
- nuorten työntekijöiden ja työttömien sekä korkeakouluista vastavalmistuneiden ulkomaanharjoittelu (2–12 kk)
- asiantuntijavaihto työelämän ja koulutusorganisaatioiden välillä (1–6 viikkoa)
- kielitaidon ja kulttuurin opetuksen kehittämiseen liittyvä asiantuntijavaihto työelämän ja koulutusorganisaatioiden välillä (1–6 viikkoa).

Lisätietoja ohjelman opiskelija- ja harjoittelijavaihdoista saa oppilaitosten kansainvälisistä asioista vastaavilta henkilöiltä ja CIMOn [www-palvelusta](http://www.cimo.fi) (<http://www.cimo.fi> > Etsitkö tietoa CIMOn ohjelmista? > Leonardo da Vinci).

6.3 Sokrates/Comenius-ohjelma

Comenius on EU:n koulutusohjelma Sokrateksen kouluopetuksen alaohjelma, jossa tuetaan koulujen välistä yhteistyötä. Comeniuksen tavoitteena on parantaa opetuksen laatua, edistää vieraiden kielten opiskelua ja opetushenkilöstön ammatillista kehittymistä sekä lisätä kulttuurienvälistä vuorovaikutusta. Comenius tukee myös kielten osaamista ja opetusta. Ohjelmaan osallistuvat EU:n 25 jäsenvaltiota sekä Eta-maat Islanti, Norja ja Liechtenstein. Lisäksi ohjelman piiriin kuuluvat Bulgaria, Romania ja Turkki.

Ohjelma tarjoaa esimerkiksi kieltenopettajaksi opiskeleville ja eräille opettajille mahdollisuuden hakeutua Comenius-apulaisopettajaharjoitteluun Itävaltaan. Apulaisopettajat työskentelevät 3–8 kuukautta vastaanottavan maan päiväkodissa, esiasteen tai perusasteen koulussa, lukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa tai aikuisoppilaitoksessa. Apulaisopettajalle maksetaan edestakainen matka kohdemaahan ja kuukausittaista apurahaa elinkustannusten kattamiseen.

Ohjelmassa tuetaan myös opettajien täydennyskoulutusta sekä yhteistyöhankkeita nuorten kielitaidon parantamiseksi. Nämä Comenius-kielihakkeet ovat kahden oppilaitoksen välisiä, yksivuotisia hankkeita, joiden tavoitteena on motivoida nuoria kielten opiskeluun ja antaa heille mahdollisuus käytännön kielitaidon parantamiseen. Kielihakkeita voivat hakea peruskoulun yläasteet (vähintään 12-vuotiaat oppilaat), lukiot ja aikuislukiot, toisen asteen ammatilliset oppilaitokset sekä perus- ja toisen asteen opetusta antavat kansanopistot. Comenius-kielihakkeet on tarkoitettu vähintään 10 hengen oppilasryhmille ja heidän opettajilleen, ja niihin sisältyy vähintään kahden viikon pituinen oppilasvaihto yhteistyökoulun kanssa.

Lisätietoja Comenius-ohjelmasta saa CIMOsta (<http://www.cimo.fi> > Etsitkö tietoa CIMOn ohjelmista? > Sokrates > Comenius).

III TYÖSKENTELEY

7. Työskentely Itävallassa

Suomalaisia nuoria on jo vuosia kiinnostanut työskentely Itävallan hiihtokeskuksissa, joissa työn-
teon lomassa voi hyödyntää myös laskettelurinteitä. Lisätietoja työskentelystä ja työnhausta Itä-
vallassa ja muissa EU-maissa saa työvoimatoimistojen EURES-neuvojilta. Saksan kielen taito on
välttämätön huolimatta siitä, että Itävallassa opiskellaan yleisesti englantia. Lisäksi on huomioitava,
että Itävallassa puhuttu saksa eroaa aika tavalla *hochdeutschista* eli Saksan kirjakiielestä. Itävallan
saksassa on monia sanoja ja ilmaisuja sekä ääntämyksellisiä eroavaisuuksia Saksan kirjakielen
verrattuna.

Itävallan työttömyysaste on muutaman viime vuoden aikana vaihdellut neljän ja viiden prosentin
välillä. Maaliskuussa 2004 se oli 4,5 %. Eniten työpaikkoja suomalaisille ovat tarjonneet hiihtokes-
kukset, joissa sesonkiaikana joulukuusta huhtikuun loppuun on tarjolla varsinkin palvelualojen töitä
(tarjoilijat, kokit, keittiöapulaiset, siivoojat).

7.1 Työntekijän oikeudet

Kaikilla Eta-maiden kansalaisilla on oikeus asua ja tehdä työtä Itävallassa ilman työlupaa. Yleensä
työn-
teon voi aloittaa heti maahan saapumisen jälkeen, mutta joidenkin ammattien harjoittamisessa
on kuitenkin rajoituksia: esimerkiksi terveydenhuollon ja opetusalan työntekijöiden on rekiste-
roidyttävä ja saatava tutkintonsa tunnustetuksi Itävallassa ennen työskentelyn aloittamista. Itäval-
lassa työskentelevillä suomalaisilla on samat oikeudet kuin itävaltalaisilla suhteessa työpaikkaan,
työskentelyolosuhteisiin, asunnon saamiseen, ammatilliseen koulutukseen, sosiaaliturvaan ja am-
mattiliiton jäsenyyteen. Perheenjäsenillä on oikeus tulla mukaan ja saada samat oikeudet.

Ammattijärjestöt ja työntekijöiden edustus

Työpaikkojen työpaikkaneuvostoissa (*Betriebsrat*) tulee lain mukaan olla työntekijöiden edustus.
Tarkempia tietoja työpaikkaneuvostoista, ammattiliitoista ja muista työehtoja koskevista asioista
saa mm. Itävallan ammattiliittojen keskusjärjestöstä (*Österreichischer Gewerkschaftsbund ÖGB*, <http://www.oegb.at/>), jolla on 1,4 miljoonaa jäsentä 13 jäsenliitossa. Työelämä- ja palkkatietoutta löytyy
myös seuraavista palveluista: Työntekijäliiton sivuilta (<http://www.arbeiterkammer.at>), Itävallan
tilastokeskuksien sivuilta (<http://www.statistik.at>) ja osoitteesta <http://www.gehalt.at>, josta löytyy
tietoutta mm. Itävallan palkkajärjestelmästä.

7.2 Työn hakeminen

Työnhaku Itävallasta kannattaa aloittaa tutustumalla Internetissä olevaan perustietoon. Euroopan komission ylläpitämä EURES-portaali (<http://europa.eu.int/eures>) sisältää tietoa työskentely- ja elinoloista eri Eta-maissa sekä maiden alueellisista työmarkkinoista. Siellä on myös työpaikkatietopankki, jossa ovat Euroopan talousalueen avoimna olevat EURES-työpaikat aloittain ja maittain.

Portaalin kautta pääsee myös CV-tietopankkiin (*CV Search*), jossa työnhakijat voivat suoraan esittäytyä työnantajille jättämällä pankkiin työhakemuksensa ja ansioluettelonsa. Työnantajat puolestaan voivat hakea CV-tietopankista sopivia ehdokkaita avoimiin paikkoihinsa. Tietopankissa on rekisteröitynä työnantajia myös Itävallasta. Portaalista on linkki myös Itävallan kansallisen työhallinnon (*Arbeitsmarktservicen, AMS*) kotisivuille ja edelleen erilaisiin työpaikkatietoihin.

Suomessa voi tiedustella työskentelystä ja työnhausta Itävallassa suurimpien työvoimatoimistojen EURES-neuvojilta, jotka kuuluvat koko Euroopan laajuiseen, yli 500 neuvojaa käsittävään yhteistyöverkoston. Monissa pienemmissäkin työvoimatoimistoissa on nykyisin EURES-asioita tuntevia virkailijoita. He tiedottavat, ohjaavat ja välittävät työtä eurooppalaisista työmarkkinoista kiinnostuneille työnhakijoille. Neuvojat tekevät tiivistä yhteistyötä ulkomaisten kollegojensa kanssa, järjestävät erilaisia tiedotus- ja rekrytointitilaisuuksia ja ottavat tarvittaessa henkilökohtaisesti yhteyttä eri maiden paikallisiin neuvojiin.

Suomen EURES-neuvojien yhteystiedot sekä tiedot ajankohtaisista rekrytoinneista löytyvät osoitteesta <http://www.mol.fi/eures>. Kannattaa myös käydä katsomassa työministeriön Internet-sivuilta tiedot avoimina olevista ulkomaan työpaikoista (<http://www.mol.fi> > Avoimet työpaikat/Työpaikkatietojen katselu/Muita hakuehtoja/Ulkomaat).

Itävallassa, kuten muuallakin maailmassa, henkilökohtaiset suhteet ovat usein arvokkaita työnhaussa. Töitä etsiessä kannattaakin olla aktiivinen ja jos mahdollista käydä henkilökohtaisesti esittäytymässä työnantajalle; yksittäiset työnhakukirjeet johtavat harvoin tulokseen.

Työhakemus

Työhakemus sisältää selkeän ansioluettelon eli CV:n (*Curriculum Vitae | Lebenslauf*). Ansioluettelo etenee kronologisesti eli vanhin työpaikka/koulutustieto mainitaan ensin ja tuorein listan viimeisenä; pituus saisi olla enintään kaksi A4-liuskaa. Lisäksi tarvitaan hakukirje (*Bewerbungsschreiben*) ja passivalokuva. Mieluiten hakemuspaperit tulisi lähettää kirjeitse, mutta toki sähköpostikin käy ainakin isoimmille yrityksille. Todistuskopiot kannattaa lähettää vain, jos niitä pyydetään. Suositeltavaa on ensin soittaa työnantajalle ja tiedustella lisätietoja paikasta sekä sitä, onko työpaikka vielä vapaa ja onko työnantaja sinusta kiinnostunut. Suurimmassa osassa itävaltalaisia paikka-ilmoituksia tämä soittaminen tai tiedustelusähköpostin lähettäminen on jopa pakollista, ennen kuin yritys antaa yhteystietonsa ja ottaa hakemuksesi käsittelyyn.

Yhtenäinen eurooppalainen CV-malli löytyy Internetistä esimerkiksi eurooppalaisen ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskuksen CEDEFOPin kotisivuilta (<http://www.cedefop.eu.int/transparency/cv.asp>).

Työvoimatoimistot

Itävallan julkinen työnvälitys on nimeltään *Arbeitsmarktservice AMS*, jonka palveluja EU- ja Eta-maiden kansalaiset voivat käyttää. Palveluiden piiriin pääsee ilmoittautumalla jossakin paikallisessa toimistossa. Yhteystiedot löytyvät AMS:n kotisivuilta (<http://www.ams.or.at>). AMS:n kotisivujen hyödylliset linkit löytyvät helpoimmin sivujen hakupalvelun kautta (*Suche*) laittamalla hakusanaksi *nützliche links*.

Itävaltalaisen EURES-neuvojen yhteystiedot löytyvät aiemmin mainitusta EURES-portaalista, mutta suositeltavaa on ottaa ensin yhteyttä kotimaan EURES-neuvojiin.

Yksityiset työnvälitystoimistot

Yksityisten työnvälitystoimistojen merkitys kasvaa koko ajan varsinkin alakohtaisessa työnvälityksessä. Itävallan julkinen työnvälitys AMS on luonut kiinteät suhteet ko. toimistoihin, ja niiden yhteystiedot löytyvätkin kootusti AMS:n sivuilta otsikon *Personal-/private Arbeitsvermittler* alta.

Sanomalehdet

Työpaikkailmoituksia on sanomalehdissä varsinkin lauantaisin. Valtakunnallisia lehtiä ovat mm. *Kurier* (<http://www.kurier.at>), *Standard* (<http://www.derstandard.at>) ja *Presse* (<http://www.diepresse.at>). Sanomalehtilinkit (*Zeitungen*) löytyvät AMS:n kotivuilta (<http://www.ams.or.at>).

Yritysten rekrytointisivut ja keltaiset sivut

Kaikkia työpaikkoja ei ilmoiteta julkiseen hakuun työvoimatoimistoon tai sanomalehtiin. Monet yritykset rekrytoivat pelkästään omien kotisivujensa kautta. Kiinnostavia yrityksiä kannattaa kartoittaa myös keltaisten sivujen kautta (<http://www.gelbeseiten.at>). Muita rekrytointipalveluiden osoitteita löytyy myös AMS:n kotisivuilta (<http://www.ams.or.at> > Jobbörsen).

7.3 Työsuhdeasiat

Työsuhteen ehtojen ja työsuhteen solmimisen täytyy noudattaa työskentelymaan säädöksiä.

Työsopimukset

Työsopimus (*Arbeitsvertrag*) voi olla joko kirjallinen tai suullinen tai työsuhde voidaan katsoa solmituksi palkanmaksun alettua. Kirjallisen työsuopimuksen tekeminen on ehdottomasti suositeltavaa; harjoittelusopimusten on sen sijaan aina oltava kirjallisia. Jos työsuopimusta ei jostain syystä tehdä kirjallisesti, on työnantaja kuitenkin velvollinen antamaan välittömästi työn alettua kirjallisen selvityksen työsuhteen keskeisistä ehdoista (*Dienstzettel*). Sekä työsuopimuksen että muun selvityksen täytyy sisältää ainakin seuraavat tiedot: työnantajan ja työntekijän yhteystiedot, työn alkamisaika, määräaikaississa sopimuksissa työn päättymisaika, irtisanomisaika, työskentelypaikka, palkka mahdollisine lisineen, loman määräytyminen, normaali työaika ja käytettävä työehtosopimus.

On tärkeää varmistaa, että työntekijälle jää kopio työsuopimuksesta, ja hän ymmärtää täysin, mitä sopimuksessa sanotaan. Työsuopimuksesta kannattaa tarkastaa erityisesti palkanmaksutapa ja -ajat sekä se, kumpi maksaa matkat ja majoituksen, työntekijä itse vai työnantaja.

Työaika

Normaali työaika on kahdeksan tuntia päivässä ja 40 tuntia viikossa. Monilla aloilla on työehtosopimuksilla sovittu lyhyemmästä tai pidemmästä työajasta. Esimerkiksi hiihtokeskuksissa tai muissa matkailualan töissä normaali työaika saattaa olla päivittäin jopa yhdeksän tuntia kuutena päivänä viikossa, jolloin viikkotyöaika nousee 54 tuntiin. Jos työtä tehdään enemmän kuin kuusi tuntia kerrallaan, on työntekijälle taattava yksi puolen tunnin tauko, jolta ei makseta palkkaa ja jota ei lasketa kokonaistyöaikaan.

Lomaoikeus

Työntekijällä on oikeus vähintään 25 lomapäivään vuodessa. Tämä oikeus koskee myös osa-aikatyötä tekeviä. Alle puolen vuoden työskentelyn jälkeen lomaoikeus on kuitenkin rajoitettu eli lasketaan työskentelyajan mukaisesti. Yli puolen vuoden työsuhteen jälkeen työntekijällä on täysi lomaoikeus. Kaikille työntekijöille maksetaan Itävallassa normaalin lomarahaa (*Urlaubsentgelt*) lisäksi myös ns. kolmannentoista kuukauden palkka (*13. Monatsgehalt*) ja jouluraha (*14. Monatsgehalt*).

Irtisanomisaika

Työsuhteen voi koeaikana sanoa irti joko työntekijä tai työnantaja; syitä työsuhteen päättymiseen ei tällöin tarvitse määritellä ja työsuhde päättyy välittömästi. Normaali koeajan pituus on yksi kuukausi ja siitä on sovittava työsopimuksessa. Myös siinä tapauksessa, että koeaika on jo mennyt umpeen ja työnantaja ja työntekijä sopivat yhteisesti työsuhteen päättymisestä, voidaan työsuhde sopia päättymään välittömästi.

Irtisanomisajat määritellään joko työsopimuksessa tai työehtosopimuksessa ja ne vaihtelevat mm. työsuhteen keston sekä sen mukaan, onko kyseessä toimihenkilö vai työntekijä. Kun työnantaja irtisanoo työntekijän, on irtisanomisaika työntekijöiden osalta yleensä kaksi viikkoa ja toimihenkilöiden osalta vähintään kuusi viikkoa. Kun työntekijä irtisanoo itsensä, on irtisanomisaika työntekijöiden kohdalla kaksi viikkoa ja toimihenkilöiden kohdalla kuukausi (tai kuluvan kuun loppuun). Alun perin määräaikaiseksi sovittu työsuhde loppuu luonnollisesti sovittuna aikana ilman erillistä irtisanomista.

Jos aiot irtisanoa itsesi tai työnantaja haluaa irtisanoa sinut, ota yhteyttä työpaikkaneuvostoon (*Betriebsrat*), ammattiliittoon (*Gewerkschaft*) tai työntekijöitä edustavaan *Arbeiterkammerin* AK (<http://www.arbeiterkammer.at>).

7.4 Verotus

Kun työskennellään Itävallassa, niin myös verot maksetaan Itävaltaan. On kuitenkin hyvä ennen lähtöä ottaa yhteyttä suomalaiseen verotoimistoon ja välttää epäselvyydet. Lisätietoa ulkomaan työskentelyn verotuksesta löytyy paikallisen verotoimiston lisäksi Suomen verohallinnon www-sivuilta (<http://www.vero.fi> > Vero-ohjeet > Kansainväliset tilanteet).

Työnantaja pidättää palkasta verot ja sosiaaliturvamaksut. Itävallassa ei ole käytössä verokorttia, vaan työnantajan velvollisuus on antaa jokaisen palkanmaksun yhteydessä selvitys pidätetyistä veroista ja sosiaaliturvamaksuista. Työnantajan pitää antaa työsuhteen päättyessä palkkatodistus (*Lohnzettel*), josta kaikki maksut käyvät ilmi.

Verotuksessa otetaan huomioon monia asioita, kuten mm. lapsi- ja työmatkavähennyksiä, ja siksi verotuksesta on vaikea antaa tarkkoja tietoja. Suuntaa antavasti voidaan sanoa, että kun tulot ovat korkeintaan 3 640 euroa vuodessa, on pidätysprosentti 0.

Tulot	3 640–7 270 euroa	Veroprosentti	21 %	Esimerkiksi 21 000 euron vuosituloista
	7 270–21 800 euroa		31 %	maksetaan veroja yhteensä 5 018,60 euroa
	21 800–50 870 euroa		41 %	(tilanne toukokuussa 2004).
	yli 50 870 euroa		50 %	

Lisätietoja verotuksesta löytyy Internetistä (<http://www.help.gv.at/Steuerbuch> ja <http://www.bmf.gv.at>).

7.5 Työttömyys ja sosiaaliturva

Työttömyys Itävallassa

Jos Itävallassa jää työttömäksi, pitää työttömyysturvaa saadakseen ilmoittautua paikalliseen työvoimatoimistoon (AMS), joka myös hoitaa työttömyysturvan maksamisen. Jos työskentelyaika Itävallassa on lyhyempi kuin vaadittava työssäoloaika, voi sitä täydentää Suomessa tai muussa EU- tai Eta-maassa tehdyllä työllä. Tätä varten tarvitaan lomake E301, jonka saa Suomessa työttömyysturvan maksajalta eli joko Kelasta tai työttömyyskassalta.

Työttömyyspäivärahan (*Arbeitslosengeld*) saamiseksi on alle 25-vuotiaalla oltava työssäoloa vähintään 26 viikkoa työttömyyttä edeltävien 12 kuukauden aikana ja yli 25-vuotiaalla vähintään 52 viikkoa edellisten kahden vuoden aikana. Työttömyyspäiväraha koostuu perusosasta, joka on 55 prosenttia ansaitusta nettopalkasta ja tarveharkintaisista perhe-etuuksista niille, joilla asuu huollettavia Itävallassa. Työttömyyspäivärahaa voi saada 20 viikkoa.

Jos työttömyyskorvaus ei riitä toimeentuloon tai siihen ei ole oikeutta, henkilö voi olla oikeutettu toimeentulotukeen (*Notstandshilfe*). Sekä työttömyysturvasta että toimeentulotuesta löytyy lisätietoa AMSin kotisivuilta (<http://www.ams.or.at>).

Suomessa maksettavan työttömyysturvan siirto

Jos on oikeutettu työttömyysturvaan Suomessa ja on ollut työttömänä työnhakijana kotimaassa vähintään neljä viikkoa ennen lähtöä, voi siirtää oman työttömyysturvansa kolmen kuukauden ajaksi Itävaltaan, kun etsii sieltä työtä. Työttömyysturva siirretään lomakkeella E303, jonka saa Kelasta tai työttömyyskassasta. Työmarkkinatukea ei kuitenkaan voi siirtää toiseen Eta-maahan. Työvoimatoimistoon pitää ilmoittaa aikomuksistaan lähteä Eta-alueelle työnhakuun ja pyytää hyvissä ajoin (noin 2–3 viikkoa ennen lähtöä) lomake E303 työttömyysturvan maksajalta. Tarkempia ohjeita saa EURES-neuvojilta sekä Kelasta tai työttömyyskassoilta.

Työnhakumaassa on ilmoitauduttava paikalliseen työvoimatoimistoon työnhakijaksi seitsemän päivän kuluessa siitä, kun työnhaku Suomessa on päättynyt. Paikallinen työvoimatoimisto maksaa tällöin nettona saman summan, jonka hakija saisi Suomessa ja antaa ohjeet työnhakua varten. Jos työtä ei löydy kolmen kuukauden aikana ja haluaa säilyttää työttömyysturvansa Suomessa, täytyy palata takaisin Suomeen ja ilmoittautua työvoimatoimistoon, ennen kuin kolmen kuukauden määräaika on kulunut umpeen.

Eläkkeet

Jos on työskennellyt Itävallassa tai muissa Eta-maissa, on oikeutettu kunkin maan eläkkeeseen ansaitun suuruisena. Lakisäätöisen eläkeiän koittaessa Eta-maissa tehty työ lasketaan hyväksi lopullisessa eläkkeessä. Lisätietoja saa omasta eläkelaitoksesta tai Eläketurvakeskuksesta (<http://www.etk.fi>).

Muistettavaa

Ennen kuin lopettaa työskentelyn Itävallassa, on syytä varmistaa, että on saanut jokaisesta työsuhteesta työ- ja palkkatodistuksen. Esittämällä nämä todistukset lähimmän AMS:n toimistossa saa E301-lomakkeen, johon kaikki Itävallassa tehdyt työt on kirjattu. Tämä E301-lomake tarvitaan myöhemmin, jos hakee työttömyysturvaa Suomessa tai jossakin muussa Eta-maassa.

Tarkistulista

Ennen kuin vastaanotat työtä, varmista että:

- sinulla on voimassa oleva Suomen viranomaisten myöntämä passi
- ymmärrät täysin työ sopimuksen ja työsuhteen ehdot
- tiedät palkanmaksutavan ja -ajan
- tiedät, mitä matkajärjestelyjä on tehtävä ja kumpi ne maksaa, sinä vai työnantajasi
- sinulla on majoitus alueella jonne muutat
- sinulla on mukana Kelan E111/119-lomake/eurooppalainen sairaanhoitokortti (ks. sivu 48) tai yksityinen sairaus- ja tapaturmavakuutus
- sinulla on riittävästi rahaa palkanmaksuun saakka tai kotiinpaluuseen, jos se on tarpeen.

IV MUITA KANSAINVÄLISTYMISS- VAIHTOEHTOJA

8. Au pairiksi, vaihto-oppilaaksi, nuorisovaihtoon tai vapaaehtoispalveluun

8.1 Au pair

Au pairina oleskelu antaa mahdollisuuden käytännön kielitaidon parantamiseen samalla kun työskentelet ulkomaisessa perheessä noin 30 tuntia viikossa. Korvauksena työstä on majoitus omassa huoneessa, ateriat ja taskuraha. Itävallassa au pairin taskuraha on noin 230 euroa kuukaudessa. Suurin osa paikoista on tarkoitettu tytöille. Hakijalla on oltava kokemusta kotitöistä ja lastenhoidosta. Oppaan lopusta löytyy au pair -välitystoimistojen yhteystietoja. Lisätietoja saa myös CIMOn Maailmalle.net- palvelusta (<http://www.maailmalle.net> > Maailmalle... Työ- tai elämäkokemusta hankkimaan > Au pair).

8.2 Vaihto-oppilasvuosi Itävallassa

Vaihto-oppilaalla tarkoitetaan yleensä peruskoulun tai lukion oppilasta, joka lähtee yhdeksi lukuvuodeksi ulkomaille käymään koulua ja asumaan ulkomaisessa perheessä perheenjäsenenä. Vaihto-oppilasvuosi Itävallassa tulee maksamaan noin 5 000 euroa. Vaihto-oppilasvuosi ei korvaa Suomessa väliin jäänyttä lukuvuotta, vaan sen jälkeen on jatkettava siitä, mihin ennen lähtöä on jäänyt. Vaihto-oppilaita Suomesta ulkomaille välittävien järjestöjen yhteystietoja löytyy oppaan lopusta.

8.3 Euroopan unionin Nuoriso-ohjelma

Nuoriso-ohjelma tarjoaa nuorille mahdollisuuksia oppia uusia asioita kouluajan ulkopuolella. Tavoitteena on edistää nuorten liikkuvuutta ja kannustaa nuoria toteuttamaan kansainvälisiä projekteja. Ohjelman kautta pyritään tukemaan nuorten omia ideoita ja aloitteita. Sen toivotaan antavan tilaisuuksia myös niille nuorille, joilla ei ole muita mahdollisuuksia osallistua kansainväliseen toimintaan.

Euroopan unionin Nuoriso-ohjelmaan voivat osallistua kaikki 15–25-vuotiaat nuoret, nuorten kanssa toimivat henkilöt (ei ikärajoja) sekä yleishyödylliset organisaatiot. Ohjelman tavoitteena on nuorten oma aktiivinen toiminta joko paikallisesti, kansallisesti tai kansainvälisellä tasolla. Nuoriso-ohjelma tarjoaa mahdollisuuden 15–25-vuotiaiden nuorten ryhmätapaamisiin, joissa nuoret

ideoivat ja toteuttavat yhdessä sovittuun teemaan liittyvän tapaamisen yhden tai useamman kumppanimaan kanssa. Ohjelman kautta on lisäksi mahdollisuus päästä vapaaehtoispalveluun (18–25-vuotiaat) esimerkiksi Eurooppaan tai toteuttaa paikallinen nuorisoaloite.

Ohjelmassa on mukana tällä hetkellä kaikki EU- ja Eta-maat sekä Bulgaria ja Romania. Lisäksi hankkeita voi toteuttaa Venäjän ja muiden IVY-maiden, Balkanin ja Välimeren alueen sekä Latinalaisen Amerikan maiden kanssa.

Lisätietoja ohjelmasta saa CIMOn www-palvelusta (<http://www.cimo.fi> > Etsikö tietoa CIMOn ohjelmista? > EU:n Nuoriso-ohjelma). Myös hakulomakkeet ovat saatavilla Internetistä. Erilaisista nuorisovaihto-ohjelmista kannattaa kysyä myös esimerkiksi nuorisojärjestöiltä ja Nuorisotiedostuspisteistä. Nuorisotiedostuspisteiden yhteystiedot löytyvät CIMOn Maailmalle.net -palvelusta (<http://www.maailmalle.net> > Lisätietoja > Etsi sinua lähinnä oleva neuvontapiste).

8.4 Työleirit

Kansainvälisillä työleireillä tehdään vapaaehtoistyötä monikulttuurisessa ryhmässä paikallisen yleishyödyllisen tahon hyväksi. Työleirille osallistuminen on hyvä tapa hankkia kansainvälistä kokemusta ja tehdä vapaaehtoistyötä esimerkiksi loman aikana, sillä useimmiten leirit kestävät kahdesta kolmeen viikkoa. Leirejä järjestetään eri puolilla maailmaa, pääsääntöisesti kesäisin.

Kansainvälisille työleireille ulkomailla osallistuvat ovat yleensä 18–30-vuotiaita. Leireille osallistuu 5–25 vapaaehtoista useasta eri maasta. Työtä tehdään yleensä yhdessä 6–8 tuntia päivässä, viitenä päivänä viikossa. Leirityöstä ei makseta palkkaa, vaan työtä tehdään ruokaa ja majoitusta vastaan. Asuinolosuhteet ovat leireillä yleensä suhteellisen alkeelliset ja ruoka valmistetaan usein yhdessä. Kansainvälisille työleireille voi hakea mm. Kansainvälinen Vapaaehtoistyö ry:n (KVT) ja Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry:n kautta. Näiden järjestöjen yhteystiedot löytyvät oppaan lopusta.

KVT julkaisee vuosittain *Kansainväliset työleirit* -lehteä, josta saa tietoja tarjolla olevista työleireistä. Lisäksi tietoa työleireistä koti- ja ulkomailla on saatavilla KVT:n kotisivuilla <http://www.kvtfinland.org/>. Allianssin vastaavat tiedot löytyvät Internetistä osoitteesta <http://www.nuorisovaihto.fi/>.

Lisätietoja kansainvälisestä työleiritoiminnasta voi hankkia myös oppaista *Monin tavoin maailmalle* ja *The International Directory of Voluntary Work*. Julkaisuihin voi tutustua CIMOn tietopalvelussa.

IV ULKOMAILLA OLESKELUUN LIITTYVIÄ KÄYTÄNNÖN ASIOITA

9. Ulkomailla oleskeluun liittyviä käytännön asioita Itävallassa

9.1 Asuminen

Maahan saapuessaan opiskelija tai harjoittelija voi joutua aluksi asumaan esimerkiksi retkeilymajassa, pensionaatissa tai hotellissa, ellei hän ole saanut järjestettyä asuntoa jo etukäteen kotimaasta käsin. Asunnon etsintään kannattaa varata aikaa ennen opiskelun, harjoittelun tai työskentelyn alkua. Paikan päällä mainio tapa etsiä vuokra-asuntoa on lukea itävaltalaisia sanomalehtiä ja paikallisia ilmaisjakelulehtiä. Yleistä on, että päivälehdet julkaisevat tietynä päivänä viikosta (yleensä lauantaisin) omaa palstaa asumisesta. Internetissä on lisäksi yksityisiä vuokra-asuntoja välittäviä sivustoja. Asunnonvälitystoimistot välittävät myös vuokra-asuntoja, mutta ne ottavat yleensä maksun palveluistaan.

Itävaltalaiset perheet vuokraavat joskus kodistaan huoneen alivuokralaiselle. Tämä on usein huomattavasti edullisempi ja helpompi vaihtoehto lyhyiksi ajanjaksoiksi kuin vapailta markkinoilta hankittu vuokra-asunto.

Syyskuussa on opiskelijakaupungeista erityisen vaikeaa löytää asuntoa, koska juuri lukukauden alussa kaikki opiskelijat etsivät asuntoa. Harvassa ovat opiskelija-asuntolat ovat valtion, kirkon tai yksityisten järjestöjen ylläpitämiä. Ylioppilaskunnilla (*Österreichische HochschülerInnenschaft*) on toimisto jokaisessa yliopistossa, ja niiden sosiaalitoimisto (*Sozialreferat*) auttaa ulkomaisia opiskelijoita asunnon etsimisessä. ÖAD (*Österreichischer Akademischer Austauschdienst*) auttaa Erasmus-opiskelijoita ja Itävallan hallituksen stipendiaatteja asunnon etsimisessä. Molempien organisaatioiden yhteystiedot löytyvät tämän oppaan lopusta. Opintojen lomassa kannattaa myös pitää silmällä opiskelaitosten ilmoitustauluja, sillä näiden kautta monet opiskelijat hakevat uusia asukkaita yksityisesti perustamiinsa soluihin (*Wohngemeinschaft, WG*).

Vuokrasta keskusteltaessa on syytä kiinnittää huomiota siihen, mitä summaan sisältyy. *Betriebskosten* tarkoittaa kiinteistön ylläpitoon liittyviä yleisiä kuluja, ja ne on usein sisällytetty vuokraan. Sähkö ja kaasua laskutetaan tavallisesti erikseen.

Vuokranantajat saattavat kysyä todistusta opintojen rahoituksesta tai työpaikasta varmistaakseen vuokralaisen maksukyvyn. Vuokranantaja voi myös vaatia useamman kuukauden takuuvuokraa (*Kaution*) ennakoon, ja irtisanomisaika saattaa myös olla pidempi kuin yksi kuukausi.

Asuntoa vuokratessa kannattaa varmistaa etukäteen asunnossa olevan puhelimen käyttöoikeus ja taksat. Kiinteän puhelimen hankkimisesta asuntoon on sovittava ensin vuokranantajan kanssa. Kannattaa myös varautua useiden viikkojen odotusaikaan. Itävallassa vain vähän aikaa viipyville helppo vaihtoehto on kännykkään ostettava prepaid-kortti (*Wertkarte*), joka ei edellytä vakituisen kännykkäliittymän avaamista tai kuukausimaksua.

9.2 Terveystenhoito ja vakuutukset

Uusi eurooppalainen sairaanhoitokortti ⁹

Suomessa asuvalla on oikeus sairaanhoitoon myös toisessa EU- ja Eta-maassa sekä Sveitsissä tilapäisesti oleskellessaan. Oikeus käsittää oleskelumaan lakisääteisen terveysturvan eli ne sairaanhoitopalvelut, jotka myös oleskelumaan oma väestö saa. Hoidon kustannuksista maksat saman kuin maassa asuvatkin. Oikeus sairaanhoitoon muissa jäsenmaissa osoitetaan 1.6.2004 alkaen eurooppalaisella sairaanhoitokortilla. Kortti korvaa aikaisemmin käytössä olleet E111- , E119- ja E128-lomakkeet. Eurooppalainen sairaanhoitokortti otetaan vähitellen käyttöön Suomen lisäksi myös muissa EU- ja Eta-maissa.

Eurooppalaista sairaanhoitokorttia voivat hakea kaikki Suomen sosiaaliturvan piiriin kuuluvat henkilöt, jotka suunnittelevat lomamatkaa, opiskelua tai työkomennusta EU- tai Eta-maahan tai Sveitsiin. Kortissa ei ole ikärajaa. Jos ulkomaille lähtee yli vuodeksi opiskelemaan, työskentelemään tai työnhakuun, kannattaa Kelan toimistosta selvittää kuuluminen Suomen sosiaaliturvan piiriin.

Eurooppalaisen sairaanhoitokortin haltija saa toisessa EU- ja Eta-maassa sekä Sveitsissä oleskellessaan lääketieteellisistä syistä välttämättömän sairaanhoidon. Kukin maa antaa sairaanhoitoa oman lainsäädäntönsä ja järjestelmänsä mukaisesti.

Sairaanhoitopalveluja saadaksesen täytyy menetellä kuten maassa asuvienkin. Monissa maissa hoidon saa suoraan hoidonantajalta esittämällä eurooppalaisen sairaanhoitokortin. On syytä ottaa selvää kohdemaan menettelyistä mielellään jo ennen matkaa. Lisätietoja saa Kelan toimistoista, Internet-sivuilta (<http://www.kela.fi>) sekä kääntymällä kohdemaan paikallisen sairausvakuutuslaitoksen puoleen. Eurooppalaista sairaanhoitokorttia voi hakea kirjallisesti Kelan toimistoista.

---

⁹ Lähde: Kelainfo 7/2004, <http://www.kela.fi>

Itävallan vanha sairaskassakäytäntö

Koska uutta sairaanhoitokorttia ollaan ottamassa käyttöön Euroopan laajuisesti vasta vuosien 2004–2005 aikana, on syytä ottaa huomioon myös Itävallan vanha (kevät 2004) sairaskassakäytäntö.

Itävaltaan opiskelemaan tai työskentelemään saavuttuaan pitää ottaa ensin yhteyttä oleskelupaikan sairaskassaan (*Gebietskrankenkasse*), jossa esitetään todistus suomalaisen sairaskassakuutuksen piiriin kuulumisesta (eurooppalainen sairaanhoitokortti). Kassasta saa *Krankenkaassenscheck*-todistuksen ja sairaskassajärjestelmään liittyneiden lääkäreiden ja hoitopaikkojen yhteystiedot. Sieltä saa myös *Krankenschein*-läheteitä, joita tarvitaan lääkärin vastaanotolle mentäessä¹⁰.

Yksi lähete on voimassa yhdelle lääkärille kolmen kuukauden ajan, minkä jälkeen lääkäriin menevän on pyydettävä sairaskassaa lähettämään postissa uusi lähete seuraavalle kolmen kuukauden vakuutusjaksolle. Lähetettä tilattaessa on mainittava, onko kyseessä yleis-, erikois- vai hammaslääkäri. Lääkärin määräämiä lääkkeitä voi ostaa mistä tahansa apteekista. Apteekkiin maksetaan vain lääkkeiden omavastuuosuus.

Sairaalahoitoa varten on lääkäriltä pyydettävä lähete (*Einweisungsschein*) sairaalaan. Kiireellisessä tapauksessa sairaalalle esitetään eurooppalainen sairaanhoitokortti ja pyydetään sairaalaa ottamaan yhteyttä oleskelupaikan sairaskassaan.

Hoidosta sairaalan erikoismaksuluokassa, yksityissairaalassa tai sairaalassa, jonka kanssa sairaskassalla ei ole sopimusta, peritään hoidon kustannukset kokonaan. Niistä voi jälkikäteen hakea korvausta oleskelupaikan sairaskassasta. Yleensä korvausta voi saada siihen summaan asti, mitä hoito lähimmän julkisen sairaalan yleisessä maksuluokassa olisi maksanut.

Jos opiskelu Itävallassa kestää kauemmin kuin yhden lukuvuoden, on opiskelijan lähetettävä sairaskassalle vuosittain todistus opintojen jatkumisesta.

Vakuutus

Kuten Suomessakin, tavanomainen sairausvakuutus ei korvaa kaikkia hoito- ja lääkekuluja tai esimerkiksi kuljetusta kotimaahan kriisitilanteessa, vaan sitä varten on oltava kulut kattava matkavakuutus. Itävallassa ylioppilaskunnan pakolliseen noin 15 euron jäsenmaksuun sisältyy tapaturma- ja vastuuvakuutus, joka on voimassa yliopiston kiinteistössä sekä matkalla yliopistolle että sieltä pois.

---

¹⁰ Tiedot perustuvat tilanteeseen maaliskuussa 2004. Itävallan sairaskassat uudistavat parhaillaan lähetejärjestelmää. Vuoden 2005 aikana kassoilla on aikomus korvata läheteet henkilökohtaisilla sairaskassakorteilla (e-card). Ajankohtaista tietoa e-cardista saa Itävallan paikallisista sairaskassoista.

9.3 Oleskelulupa ja muut asiakirjat

EU- tai Eta-maan kansalaisilla on oltava voimassa oleva passi tai kuvallinen henkilöllisyystodistus heidän saapuessaan Itävaltaan. Pysyvästä asumisesta on ilmoitettava viranomaisille kolmen päivän kuluessa (*Magistratisches Meldeamt* Wienissä, muualla *Magistrat/Gemeindeamt*). *Meldeamtista* saa lomakkeita kirjoillaolotodistukseen (*Meldezettel*), joka toimitetaan vuokranantajan tai päävuokralaisen allekirjoittamana ja oman passin kanssa poliisille. Leimattu kirjoillaolotodistus (oleskelulupa) tulee säilyttää hyvin, sillä se on virallinen todiste asuinpaikasta ja sitä kysytään monissa yhteyksissä eri virastoissa ja yliopistollakin. Osoitteenmuutoksista on välittömästi ilmoitettava viranomaisille, jotta voisi saada uuden ilmoittautumistodistuksen. Itävallasta pois muutettaessa on tehtävä lähtöilmoitus (*Abmeldung*).

Kaikilla Eta-maiden kansalaisilla on oikeus asua ja tehdä työtä Itävallassa ilman työ lupaa. Halutesaan Eta-maiden kansalaiset voivat anoa poliisilta maksullisen itävaltalaisen henkilöllisyystodistuksen (*Lichtbildausweis für EWR-Bürger/innen*). Suomalainen ajokortti on voimassa Itävallassa ilman eri hakemusta tai aikarajoitusta.

9.4 Ruokailu

Ruokailu Itävallassa on verrattain edullista, erityisesti maalle tyypillisissä *gasthaus*-ravintoloissa ja baareissa. Lisäksi opiskelijakahvilat ja -ravintolat (*Mensa*) tarjoavat tuotteitaan alennettuun hintaan. Myös jotkut kaupat yliopiston läheisyydessä saattavat antaa opiskelija-alennuksia. Liikekeskusten ja yliopistojen läheisyydessä olevissa pienemmissä ravintoloissa on lisäksi usein edullisia lounas- tarjouksia.

9.5 Matkustaminen Itävallassa

Itävallassa junat ovat kätevä tapa matkustaa kaupungista toiseen ja ympäröiviin naapurimaihin. Rautatieasemilta lähtevät linja-autot kattavat katvealueiden pienemmät kaupungit ja kylät. Paljon matkustavien kannattaa ostaa Itävallan rautatieyhtiön (*Österreichische Bundesbahn, ÖBB*) alennuskortti (*VORTEILScard*), jolla saa 45 %:n alennuksen junamatkoista. Kortti maksaa alle 26-vuotiaille noin 20 euroa ja sitä varten tarvitaan henkilöllisyystodistus ja passikuva. Yli 26-vuotiaille alennuskortti maksaa normaalin hinnan eli noin 100 euroa ja sitä varten tarvitaan passikuva (hinnat keväällä 2004). Kortti on voimassa yhden vuoden ajan.

Pienissä kaupungeissa polkupyörä on nuorten suosima kulkuväline. Suurimmissa kaupungeissa asunto voi kuitenkin olla niin kaukana oppilaitoksesta tai työpaikasta, että on turvaututtava julkisiin kulkuneuvoihin. Silloin kannattaa miettiä, tarvitseeko vuosilippua, kuukausilippua vai sarjan päivälippuja, joita voi leimata tarvitseminaan päivinä. Kaikkia kaupunkiliikenteen matkalippuja voi hankkia tupakka- ja lehtikioskeista (*Trafik*) sekä paikallisten liikennelaitosten kioskeista ja automaateista.

VI LISÄTIETOJA

10. Tiedonlähteitä

10.1 Neuvonta Suomessa

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO (<http://www.cimo.fi>) palvelee ja neuvoa opiskelusta ulkomailla ja muista kansainvälistymismahdollisuuksista kiinnostuneita. CIMOn ylläpitämä Maailmalle.net -palvelu (<http://www.maailmalle.net>) sisältää tietoa opiskelusta ja työ- tai elämänkokemuksen hankkimisesta ulkomailla. Tämä *Suuntana Itävalta* -opas ja sarjaan kuuluvat muut maakohtaiset oppaat löytyvät pdf-muodossa Maailmalle.net -palvelun kohdasta Lisätietoja > CIMOn julkaisut | Maaoppaat.

CIMO tarjoaa myös henkilökohtaista neuvontaa. CIMOn neuvontapuhelin palvelee maanantaista torstaihin klo 10.00–12.00 ja klo 13.00–15.00 numerossa 01080 6767. Puhelun hinta on kaikkialta Suomesta lankapuhelimesta soittaessa paikallisverkkomaksun verran ja matkapuhelimesta keskimäärin 29 senttiä/minuutti. Ulkomailta soittaessa palvelunumero on +358 1080 6767. CIMOon voi ottaa yhteyttä myös sähköpostitse osoitteella cimoinfo@cimo.fi.

CIMOn tietopalvelussa voi myös itse perehtyä opiskelua ulkomailla, apurahoja, opintososiaalisia asioita ja muita kansainvälistymismahdollisuuksia, kuten kansainvälistä harjoittelua, koskeviin tiedonlähteisiin. Laajan maakohtaisen aineiston lisäksi kokoelma sisältää hakuteoksia, käsikirjoja, oppaita ja esitteitä. Asiakkaiden käytössä on myös Internet-yhteydet. CIMOn henkilökunta opastaa aineiston käytössä ja tiedonhaussa. Aineistoa ei lainata.

Tietopalvelu on avoinna maanantaista torstaihin klo 12.00–16.00. Tietopalvelu sijaitsee Helsingin Hakaniemessä osoitteessa Hakaniemenkatu 2 (2. krs), 00530 Helsinki. Hakaniemen torin bussi- ja raitiovaunupysäkeiltä tietopalveluun on vain muutaman minuutin kävelymatka.

Perustietoa opiskelusta ulkomailla saa myös työvoimatoimistojen koulutus- ja ammattitietopalveluista kautta maan. Opiskelijavaihto-ohjelmista ja oppilaitosten tarjoamista vaihtopaikoista voi tiedustella oman oppilaitoksen kansainvälisten asiain toimistoista.

Tietoa Itävallasta ja siellä opiskelusta voi tiedustella myös Itävallan suurlähetystöstä Helsingissä tai Suomi-Itävalta yhdistykseltä. Molempien yhteystiedot löytyvät oppaan lopusta.

10.2 Neuvonta Itävallassa

Jokaisessa itävaltalaisessa yliopistossa on kansainvälisten asioiden toimisto (*Büro für Internationale Beziehungen*), jonka vastuualueena on vaihto-ohjelmien koordinointi mutta myös laajemmin ulkomaisten opiskelijoiden ja hakijoiden neuvonta. Kansainvälisten asioiden toimisto palvelee ulkomaisia opiskelijoita kaikissa opiskeluun ja elämiseen liittyvissä asioissa, kuten juridisissa ongelmissa, opintoasioissa, tutkintovaatimuksiin liittyvissä kysymyksissä ja asunnon hakemisessa. Ammattikorkeakoulutusta antavissa oppilaitoksissa on myös joko kansainvälisten asioiden toimisto tai ulkomaisten opiskelijoiden neuvontaan erikoistunut virkailija.

Suuremmissa yliopistoissa myös ylioppilaskunnat (*Österreichische HochschülerInnenschaft*) järjestävät erilaista toimintaa ja neuvovat ulkomaisia opiskelijoita. Ylioppilaskunnat ajavat jäsentensä etuja koulutuksellisissa ja sosiaalisissa kysymyksissä ja tarjoavat monenlaisia palveluja, mm. asunnonvälitystä, juridista neuvontaa, järjestävät urheilu- ja kulttuuritapahtumia sekä tiedottavat opiskelija-alennuksista. Ylioppilaskunnan ulkomaalaistoimisto (*Ausländerreferat*) tarjoaa ulkomaisille opiskelijoille neuvontapalveluita kaikissa opiskeluun liittyvissä ongelmatilanteissa. Kaikki yliopiston kirjoilla olevat opiskelijat ovat automaattisesti Itävallan ylioppilaskunnan jäseniä, sillä noin 15 euron jäsenmaksu maksetaan yliopistoon kirjoittautumisen yhteydessä. Eri aineiden opiskelijoiden etua ajavat lisäksi laitostasolla opiskelijoiden muodostamat ainejärjestöt.

10.3 Lähteet

Opinnot

Lähteenä on käytetty oppilaitosten kotisivuja (listattu yhteystiedoissa) ja lisäksi seuraavia Internetistä löytyviä sivustoja:

<http://www.bmbwk.gv.at>

Itävallan opetusministeriön kotisivu: yliopistot ja korkeakoulut, akatemit ja *Kolleg*-opistot sekä tietoa itävaltalaisista stipendeistä, opinnoista, hakumenettelyistä

<http://www.schule.at>

Itävallan koulujen kotisivu: tietoa ja osoitteita

<http://www.berufsbildendeschule.at>, <http://www.berufsschule.at>

Itävallan ammatillisten oppilaitosten kotisivut: yleisiä tietoja ja materiaalia hakumenettelyä varten

<http://www.zeugnisinfo.at>

Ammatillisten opintojen kansallisen keskuksen ylläpitämä sivusto: tietoa itävaltalaisien ammatillisten opintotodistusten pätevydestä

<http://www.berufsinfo.at>

Kauppakamarin (*Wirtschaftskammer*) koulutus- ja ammattitiedotuskeskusten kotisivu: ammatinvalinnan neuvontaa, tietoa yli 900 ammatista

<http://www.portal.ac.at>

Yliopistojen välisen työryhmän ylläpitämä akateeminen Internet-portaali: osoitteita ja tietoa

<http://www.oead.ac.at/info/studyoef/>

ÖAD:n (*Österreichischer Akademischer Austauschdienst*) kotisivu: tarjoaa kattavaa ja ajankohtaista tietoa opiskelusta, stipendeistä ja kielikursseista Itävallassa

<http://www.fachhochschulen.at>

Ammattikorkeakoulujen yhteinen sivusto: ajankohtaista tietoa koulutusohjelmista

<http://www.fachhochschule.at>

Yksityisen firman ylläpitämä sivusto: ajankohtaista tietoa ammattikorkeakouluista

<http://www.oeh.ac.at>

Ylioppilaskunnan (*Österreichische Hochschülerschaft*) kotisivu: tietoa opiskelusta Itävallassa, välittää myös tietoja asunnoista ja työpaikoista

<http://www.campus-austria.at>

Kielikoulujen ylläpitämä kotisivu: tietoa saksan kielikursseista

Asuminen ja matkustaminen

<http://www.oeh.ac.at>

Ylioppilaskunnan (*Österreichische Hochschülerschaft*) kotisivu: tietoa opiskelusta Itävallassa, *ÖH-Wohnenbörse* välittää tietoa opiskelija-asunnoista, *ÖH-Jobbörse* välittää työpaikkoja

<http://www.oebb.at>

Itävallan rautatieyhtiön (*Österreichische Bundesbahn*) kotisivu: junien aikataulut, varaukset ja muut tiedot

<http://www.austria-tourism.at>

Itävallan matkailualan järjestö

Terveydenhoito ja sosiaaliset asiat

<http://www.help.gv.at>

Itävallan virallinen 'e-government' sivu: antaa tietoa viranomaisista ja sisältää myös lomakkeita viranomaisten kanssa asioimista varten

<http://www.sozialversicherung.at>

Itävallan sosiaaliturvan kotisivu: tietoa vakuutuksista ja linkit paikallisiin sairaskassoihin

<http://www.ams.or.at>

Itävallan työvoimatoimisto

Tietoa Itävallasta

<http://www.wko.at>

Itävallan kauppakamarin kotisivu

<http://www.austria.gv.at>

Itävallan hallituksen kotisivu: tietoa päätöksenteosta ja hallinnosta

<http://www.bmaa.gv.at>

Itävallan ulkoministeriön kotisivu: tietoa Itävallasta ja sen ulkopoliitikasta

<http://www.statistik.at>

Itävallan tilastokeskuksen kotisivu: tilastotietoa Itävallasta

10.4 Muut oppaat ja tiedonlähteet

Mm. seuraavat oppaat ovat saatavilla CIMOn tietopalvelusta:

Aalto, Pirjo ja Garam, Irma (2003): Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus, CIMO Publications 2/2003.

Atlas of Student Mobility, Todd M. Davis. New York, Institute of International Education, 2003.

Careers in Europe Guide 2004 : Everything you need to know to launch your international career. London, Hobsons, 2003. Opas löytyy myös Hobsonsin kotisivuilta (<http://www.europe.hobsons.com>).

Garam, Irma (2000): Kansainvälisyyttä käytännössä: Suomalaisten vaihto-opiskelijoiden kokemuksia ulkomailla opiskelusta. Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus, Helsinki.

- Garam, Irma (2003): Kun opintie vie ulkomaille: Suomalaisten tutkinto-opiskelu ulkomaisissa korkeakouluissa. Kansainvälisen henkilövaihdonkeskus CIMO. Occasional Paper 2c/2003.
- Grants 2004/2005: Study in Austria. (ed.) Felix Wilcek. Wien, Österreichischer Austauschdienst, 2003. Apurahojen tietokanta, löytyy myös ÖAD:n kotisivuilta (<http://www.oead.ac.at>).
- Higher Education in a Changing Environment : Internationalisation of Higher Education Policy in Europe, (ed.) Bernd Wächter. Bonn, Lemmens Verlags & Mediengesellschaft mbH, 2004.
- International Handbook of Universities. The International Association of Universities. Macmillan, London, Taylor Ann C. M. (ed.) 16. ed., New York, Palgrave, 2001 (Ilmestyy joka toinen vuosi).
- Living Europe: Experiences of youth voluntary service in East and West Europe. AVSO / SCI Romania, (ed.) Ferchiou, Yasmina; et al. Brussels, AVSO (Association of Voluntary Service Organisations) & SCI Romania, 2003.
- Multiple Choice: Higher Education in Austria, Elisabeth Bessert, Felix Wilcek (ed.) Wien, Austrian Exchange Service (ÖAD), 2003. Study guide on the web ÖAD website.
- Opus 2002: Monin tavoin maailmalle (Ut i världen), Päivi Timonen-Verma, Greta Storlund Helsinki, Navyug Finland, 2002.
- Study abroad = Études à l'étranger = Estudios en el extranjero: 2004–2005 (2003). UNESCO, Paris 2003. Löytyy myös Unescon kotisivuilta (<http://www.unesco.org/publishing>).
- Study Europe Guide 2004: Essential information on European study opportunities for students and advisors. London, Hobsons, 2003. (<http://sites.hobsons.com/studyeurope/>).
- The Grants Register 2003: The complete guide to postgraduate funding worldwide. (ed.) Louise Baynes. 21st ed. New York, Palgrave Macmillan, 2002. (Ilmestyy vuosittain).
- The International Directory of Voluntary Work Victoria Pybus, Louise Whetter 7th ed. Oxford, vacation Work, 2000.
- World List of Universities and Other Institutions of Higher Education (2000): IAU Unesco Information Centre on Higher Education. 22ed. Paris, International Association of Universities. (Ilmestyy joka toinen vuosi).
- The World of Learning 2004. 54. ed., London, Europa Publications, 2003. (Ilmestyy vuosittain).

11. Hyödyllisiä osoitteita

Huom! Yhteystiedot on päivitetty keväällä 2004. Sen jälkeen tietoihin on saattanut tulla muutoksia. Ajan tasalla olevat yhteystiedot voi tarkastaa oppilaitosten ja organisaatioiden kotisivuilta.

11.1 Yhteystiedot Suomessa

Eläketurvakeskus

Opastinsilta 7
00520 Helsinki
puh. 010 7511
<http://www.etk.fi>

Goethe-Institut

Mannerheimintie 20A
00100 Helsinki
puh. 09-680 3550
faksi 09-604 377
sähköposti info@helsinki.goethe.org
<http://www.goethe.de/ne/hel/fiallg.htm>

Itävallan suurlähetystö (Österreichische Botschaft)

Keskuskatu 1 A
00100 Helsinki
puh. 09-6818600
faksi 09-685084
sähköposti helsinki-ob@bmaa.gv.at

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus **CIMO**

Hakaniemenkatu 2, 2. krs,
00531 Helsinki
tietopalvelu avoinna ma–to klo 12–16
puhelinneuvonta 01080 6767 (ma–to klo
10–12 ja 13–15)
sähköposti cimoinfo@cimo.fi
<http://www.maailmalle.net>
<http://www.cimo.fi>

Kansaneläkelaitos (Kela)

PL 450
00101 Helsinki
puh. 020 434 11/ vaihde
faksi 020 434 5058
<http://www.kela.fi>

Kelan opintotukikeskus

Ulkomaan ryhmä
PL 228
40101 Jyväskylä
puh. 020 434 6630 (palveluaika ma–pe klo
13–16)
faksi 020 434 6710
sähköposti ulkomaat.opintotuki@kela.inet.fi
<http://www.kela.fi>

Opetushallitus OPH

PL 380 (Hakaniemenkatu 2)
00530 Helsinki
puh. 09-774 775
sähköposti opetushallitus@oph.fi
<http://www.oph.fi>

Opetusministeriö

PL 29 (Meritullinkatu 10)
Helsinki
00023 Valtioneuvosto
puh. 09-160 04 tai 09-578 14 (keskus)
faksi 09-135 9335 (kirjaamo)
sähköposti opmkirjaamo@minedu.fi
<http://www.minedu.fi>

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry

Museokatu 9 B 23
00100 Helsinki
puh. 09-445 927
faksi 09-445 937
sähköposti sktl@sktl.net
<http://www.sktl.net>

Suomi-Itävalta yhdistys

Finnland-Österreich Verein ry
Vuorimiehenpuistikko 4 D 32
00140 Helsinki
puh. 050 5309866
sähköposti tero.kallio@lskl.fi

Työministeriö

PL 34
00023 Valtionneuvosto
puh. 09-160 04
faksi 09-135 9335
<http://www.mol.fi>

Verohallinto

PL 325
00052 VEROTUS
puh. 09-731 136/vaihde
faksi. 09-731 3595
<http://www.vero.fi>

Matkustaminen

KILROY Travels

Kaivopiha
Kaivokatu 10 D
00100 Helsinki
puh. 0203 545769
<http://www.kilroytravels.fi>

STA Travel Oy

Mikonkatu 11,
00100 Helsinki
puh. 09-6812 7710
helsinki@statravel.fi
<http://www.statravel.fi/>

Suomen Retkeilymajajärjestö-SRM

Yrjönkatu 38 B 15 (2. krs)
00100 Helsinki
Asiakaspalvelu
puh. 09-565 7150
faksi 09-565 71510
[sähköposti info@srm.inet.fi](mailto:info@srm.inet.fi)
<http://www.srmnet.org>

**Harjoittelupaikkoja välittäviä
opiskelijajärjestöjä**

AIESEC Suomi (kauppa- ja taloustieteiden opiskelijoille)

Merikasarminkatu 4
PL 179
00161 Helsinki
puh. 09-612 9160
faksi 09-625 033

sähköposti mc@aiesec.fi
<http://www.aiesec.fi>

ELSA (oikeustieteen opiskelijoille)

Mannerheimintie 5 B 5 krs.
00101 Helsinki
Postiosoite
PL 273
00171 Helsinki
puh./faksi 09-632 702
sähköposti elsa-hallitus@helsinki.fi

FiMSIC/Kandioma (lääketieteen opiskelijoille)

Biomedicum
PL 63
00014 Helsingin yliopisto
puh. 09-241 4428
faksi 09-241 0963
sähköposti fimsic@fimsic.org
<http://www.fimsic.org>

IAAS (maa- ja metsätalouseläntarha-alan, elintarvike- ja ympäristötieteiden, biotekniikan ja mikrobiologian opiskelijoille)

IAAS-Finland
c/o MMYL ry
Talonpojantie 8
00710 Helsinki
puh. 09-387 7584
sähköposti iaas-finland@helsinki.fi

IAPS-Finland ry (fysiikan opiskelijoille)

c/o Fysiikaalisten tieteiden laitos
PL 64
00014 Helsingin yliopisto
sähköposti iaps@pcu.helsinki.fi
http://www.physics.helsinki.fi/~fyl_iaps/

IPSF (farmasian opiskelijoille)

Yliopiston farmasiakunta r.y.
PL 56 (Viikinkaari 5)
00014 Helsingin yliopisto
puh. 09-374 5273
faksi 09-224 31877
<http://www.helsinki.fi/jarj/yfk/>
SFAO ry
sähköposti seo@sfao.net
<http://www.sfao.net>

Au pair -toimistoja

Au Pairs Plus Finland

Wärtsiläkatu 25 B 1
04400 Järvenpää
puh. 040-5707454
sähköposti info@aupairsplus.net
http://www.aupairsplus.net

EurAuPair r.y.

Saagateie 10 D 17
01200 Vantaa
puh. 09-6924 906
faksi 09-272 4015
sähköposti jan.saromaa@euraupair.fi
http://www.euraupair.fi/euraupai.htm

Suomen Nuorisoyhteistyö-Allianssi ry

Olympiastadion
Eteläkaarre, A-porras
00250 Helsinki
puh. (yleinen neuvonta) 09-3482 4305, 3482 4303
faksi 09-49 1290
sähköposti info@alli.fi
http://www.alli.fi

Vaihto-oppilasjärjestöjä

AFS Intercultural Programs Finland ry

PL 47, Et. Makasiinikatu 5 B 17
00130 Helsinki
puh. 09-666 644
faksi 09-666 621
sähköposti afsfin@afs.org
http://www.afs.fi

Suomen Rotarytoimisto

Iso-Roobertinkatu 9 C
00120 Helsinki
puh. 09-640 078
faksi 09-640 531
paikallisten toimistojen sähköpostiosoitteet löytyvät organisaation kotisivulta
http://www.ryefinland.com

STS Kielimatkat Oy

Fredrikinkatu 55
00100 Helsinki
puh. 09-685 0830
ilmaisnumero 0800-9 -8885

faksi 09-685 6901
sähköposti sts.kielimatkat@sts.fi
http://www.sts.fi

Suomen Youth For Understanding ry (YFU)

Vuorikatu 6 B 23
00100 Helsinki
puh. 09-6226 130
faksi 09-6226 1310
sähköposti yfu.finland@yfu.fi
http://www.yfu.fi

Kielikurssien järjestäjiä

EF Education Helsinki

Kalevankatu 44
00180 Helsinki
puh. 09-6869 2311
faksi 09-6869 2323
sähköposti finland@ef.com
http://www.ef.com

STS Kielimatkat Oy

Fredrikinkatu 55
00100 Helsinki
puh. 09-685 0830
ilmaisnumero 0800-9-8885
faksi 09-685 6901
sähköposti sts.kielimatkat@sts.fi
http://www.sts.fi

Työleiri-/ vapaaehtoispalvelujärjestöjä

Kansainvälinen Vapaaehtoistyö ry (KVT)

Rauhanasema, Veturitori
00520 Helsinki
puh. 09-144408
faksi 09-143657
sähköposti kvtf@kvtf Finland.org
http://www.kvtf Finland.org

Suomen Nuorisoyhteistyö-Allianssi ry

Olympiastadion
Eteläkaarre, A-porras
00250 Helsinki
puh. (yleinen neuvonta) 09-3482 4305 tai 3482 4303
faksi 09-49 1290
sähköposti info@alli.fi
http://www.alli.fi

11.2 Yhteystiedot Itävallassa

Ministeriöiden osoitetietoja

Arbeitsmarktservice Wien

Weihburggasse 30
1011 Wien
puh. +43 1 515 25- 0
faksi. +43 1 515 25/ 226
sähköposti ams.wien@900.ams.or.at
<http://www.ams.or.at>

Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Kultur

Minoritenplatz 5
1014 Wien
puh. +43 1 53120 0
faksi +43 1 53120 3099
sähköposti (kouluihin liittyvät asiat)
bildung@bmbwk.gv.at
sähköposti (korkeakouluihin liittyvät asiat)
wissenschaft@bmbwk.gv.at
<http://www.bmbwk.gv.at>

Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit

Stubenring 1
1011 Wien
puh. +43 1 711 000
sähköposti service@bmwa.gv.at
<http://www.bmwa.gv.at>

NARIC Austria

(tietoa tutkintojen vastaavuuksista Itävallassa)
Ministerium für Bildung, Wissenschaft und Kultur
Abteilung VII/11
Teinfaltstraße 8
1014 Wien
puh. +43 1 53120 5921
faksi +43 1 53120 81 5921
sähköposti narik@bmbwk.gv.at

Österreichischer Gewerkschaftsbund ÖGB

Itävallan ammattiliittojen keskusjärjestöstä
Hohenstaufengasse 10-12
A-1040 Wien
puh. +43 1 534 44
<http://www.oegb.at>

Vaihto-opiskeluun liittyviä osoitteita

Österreichischer Akademischer Austauschdienst (ÖAD)

(Itävallan akateeminen opiskelijavaihtopalvelu)
<http://www.oead.ac.at>

General Secretariat

ÖAD Zentrale Geschäftsstelle
Alserstraße 4/1/3/8, 1090 Wien
puh. +43 1 4277 28101
faksi +43 1 4277 9281
sähköposti zg@oead.ac.at

ACM - Büro für Akademische Kooperation und Mobilität

Alserstraße 4/1/15/6 & 7
1090 Wien
puh. +43 1 4277 28185
faksi +43 1 4277 28194
sähköposti acm@oead.ac.at

ÖAD - Büro für Europäische Bildungskooperation (BEB)

SOKRATES Büro
Schreyvogelgasse 2, 1010 Wien
puh. +43 1 534 08-21 tai -25
faksi +43 1 534 08-20 tai -50
sähköposti office@sokrates.at
<http://www.sokrates.at>

ÖAD - Büro für Europäische Bildungskooperation (BEB)

LEONARDO-Nationalagentur
Schottengasse 4
1010 Wien
puh. +43 1 532 47 26
faksi +43 1 532 47 26 80
sähköposti info@leonardodavinci.at
<http://www.leonardodavinci.at>

ÖAD - Wohnraumverwaltungs GmbH

Alserstraße 4/1/1/3
1090 Wien
puh. +43 1 4277-28151 tai -28152 tai -28153
faksi +43 1 4277 28150
sähköposti housing@oead.ac.at
<http://www.housing.oead.ac.at>

ÖAD – Büro für Wissenschaftlich-Technische Zusammenarbeit (WTZ)

Alserstraße 4/1/3/8
1090 Wien
puh. +43 1 4277 28110
faksi +43 1 4277 9281
sähköposti wtz@oead.ac.at

Sivu- ja paikallistoimistot /
Erasmus-toimistot

ÖAD Geschäftsstelle Graz

Heinrichstraße 37/1
8010 Graz
puh. +43 316 318782
faksi +43 316 324758
sähköposti graz@oead.ac.at

ÖAD Geschäftsstelle Innsbruck

Innrain 36
6020 Innsbruck
puh. +43 512 507 2495
faksi +43 512 507 2937
sähköposti innsbruck@oead.ac.at

ÖAD Geschäftsstelle Klagenfurt

Universitätsstraße 65-67
9020 Klagenfurt
puh. +43 463 2700 9129
faksi +43 463 2700 9197

ÖAD Geschäftsstelle Leoben

Franz Josef Straße 18
8700 Leoben
puh. +43 3842 402-7010 tai -8000 tai -8001
faksi +43 3842 402 7012
sähköposti leoben@oead.ac.at

ÖAD Geschäftsstelle Linz

Altenbergerstraße 69
4040 Linz
puh. +43 732 2468 3267
faksi +43 732 2468 9676
sähköposti oead@jku.at

ÖAD Geschäftsstelle Salzburg

Akademiestraße 20/2
5020 Salzburg
puh. +43 662 8044 4900
faksi +43 662 843651
sähköposti salzburg@oead.ac.at

ÖAD Geschäftsstelle Wien

Alserstrasse 4/1/1/2
1090 Wien
puh. +43 1 4277 28159
faksi +43 1 4277 28169
sähköposti wien@oead.ac.at

Oppisopimuskoulutukseen liittyviä osoitteita

**Wirtschaftskammer / Lehrlingsstellen der
Wirtschaftskammer:**

Wirtschaftskammer Burgenland

Abteilung Bildungspolitik
Robert-Graf-Platz 1
7000 Eisenstadt
yhteyshenkilö: Sigrid Prattinger
puh. +43 5 90 907 4410
faksi +43 5 90 907 5415
sähköposti sigrid.prattinger@wkbgl.at

Wirtschaftskammer Kärnten

Abteilung Berufsausbildung
Koschutastraße 3
9020 Klagenfurt
yhteyshenkilö: Wolf Burian
puh. +43 463 5868 850
faksi +43 463 5868 854
sähköposti wolf.burian@wkk.or.at

Wirtschaftskammer Niederösterreich

Abteilung Bildung
Herrengasse 10
1014 Wien
yhteyshenkilö: Reinhard Winter
puh. +43 1 53466 1314
faksi +43 1 53466 1586
sähköposti reinhard.winter@noe.wk.or.at

Wirtschaftskammer Oberösterreich

Abteilung Bildungspolitik
Wiener Straße 150
4024 Linz
yhteyshenkilö: Herwig Siegl
puh. +43 5 90 909 4000
faksi +43 5 90 909 4009
sähköposti herwig.siegl@wkoee.at

Wirtschaftskammer Salzburg

Abteilung für Bildungspolitik
Faberstraße 18
5027 Salzburg
yhteyshenkilö Peter Kranzlmayr
puh. +43 662 8888 318
faksi +43 662 8888 562
sähköposti pkranzlmayr@wks.at

Wirtschaftskammer Steiermark

Abteilung für Lehrlingswesen - Lehrlingsstelle
Körblergasse 111-113
8021 Graz
yhteyshenkilö Gottfried Krainer
puh. +43 316 601 352
faksi +43 316 601 402
sähköposti gottfried.krainer@wkstmk.at

Wirtschaftskammer Tirol

Bildungsabteilung
Egger-Lienz-Straße 116
6021 Innsbruck
yhteyshenkilö Johannes Huber
puh. +43 5 90 905 7301
faksi +43 5 90 905 57301
sähköposti johannes.huber@wktirol.at

Wirtschaftskammer Vorarlberg

Lehrlingsstelle/Berufsausbildung
Wichnergasse 9
6800 Feldkirch
yhteyshenkilö Christoph Jenny
puh. +43 5522 305 320
faksi +43 5522 305 118
sähköposti jenny.christoph@wkv.at

Wirtschaftskammer Wien

Abteilung für Bildungspolitik und Berufsausbildung
Rudolf-Sallinger-Platz 1
1030 Wien
yhteyshenkilö Erich Huber
puh. +43 1 51450 2413
faksi +43 1 51450 2469
sähköposti erich.huber@wkw.at

Bundesministerium für Wirtschaft und

Arbeit (tarjoaa myös tietoa oppisopimuskoulutuksesta)
Lehrlingsservice
Stubenring 1
1011 Wien
puh. +43 1 71100
<http://www.bmwa.gv.at/BMWA/Service/Lehrlingsservice/default.htm>

Ammattikorkeakouluihin liittyviä osoitteita

Geschäftsstelle des Fachhochschulrates

(ylläpitää virallista luetteloa ammattikorkeakoulutaisoisista koulutusohjelmista Itävallassa)
Liechtensteinstrasse 22
1090 Wien
puh. +43 1 319 5034 0
faksi +43 1 319 5034 30
sähköposti office@fhr.ac.at
<http://www.fhr.ac.at>

FH-S Interessensvertretung der österreichischen Fachhochschul-Studierenden

Österreichs
(kaikkien ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden edunvalvontajärjestö)
FH-Joanneum
Werk-VI-Straße 46
8605 Kapfenberg
Hotline: +43 699 1 5000 600 tai +43 676 55 85 646
sähköposti info@fh-s.ac.at
<http://www.fh-s.ac.at>

FH-Studiengänge Burgenland

Schloss Esterhazy
7000 Eisenstadt
puh. +43 2682 62180 0
faksi +43 2682 62180 15
sähköposti international@fh-burgenland.at
<http://www.fh-burgenland.at>

Fachhochschule Technikum Kärnten

Villacher Straße 1
9800 Spittal/Drau
puh. +43 4762 90500 9902
faksi +43 4762 90500 9910
sähköposti international@fh-kaernten.at
<http://www.fh-kaernten.at>

IMC Fachhochschule Krems

Piaristengasse 1
3500 Krems
puh. +43 2732 802 25
faksi +43 2732 802 4
sähköposti international@imc-krems.ac.at
<http://www.imc-krems.ac.at>

Fachhochschule Wiener Neustadt

Johannes Gutenbergstraße 3
2700 Wiener Neustadt
puh. +43 2622 89084 451
faksi +43 2622 89084 99
sähköposti international@fhwn.ac.at
<http://www.fhwn.ac.at>

FH-Studiengänge St. Pölten

Herzogenburger Straße 68
3100 St. Pölten
puh. +43 2742 313 228 35
faksi +43 2742 313 229
sähköposti international@fh-stpoelten.ac.at
<http://www.fh-stpoelten.ac.at>

FH-Studiengänge Oberösterreich

Franz-Fritsch-Straße 11
4600 Wels
puh. +43 7242 44 808 41
faksi +43 7242 44 808 4177
sähköposti international@fh-ooe.at
<http://www.fh-ooe.at>

Fachhochschule Salzburg

Schillerstraße 30
5020 Salzburg
puh. +43 662 4665 623
faksi +43 662 4665 559
sähköposti gabriele.abermann@fh-sbg.ac.at
<http://www.fh-sbg.ac.at>

FH-Studiengang der Kammer für Arbeiter & Angestellte Salzburg

Markus-Sittikus-Straße 10
5020 Salzburg
puh. +43 662 86 870
faksi +43 662 87 6258
sähköposti kontakt@ak-sbg.at
<http://www.ak-sbg.at>

FH-Studiengänge Joanneum Graz

Alte Poststraße 149
8020 Graz
puh. +43 316 5453 8875
faksi +43 316 5453 8801
sähköposti international@fh-joanneum.at
<http://www.fh-joanneum.at>

FH-Studiengänge der WIFI Steiermark

Körblergasse 111
8010 Graz
puh. +43 316 602 608
faksi +43 316 602 1210
sähköposti international@campus02.at
<http://www.campus02.at>

FH-Studiengänge des Management Center Innsbruck

Universitätsstraße 15
6020 Innsbruck
puh. +43 512 2070 0
faksi +43 512 2070 1099
sähköposti international@mci.edu
<http://www.mci.edu>

FH-Studiengänge Kufstein

Andreas-Hofer-Straße 7
6330 Kufstein
puh. +43 5372 71819 113
faksi +43 5372 71819 104
sähköposti international@fh-kufstein.ac.at
<http://www.fh-kufstein.ac.at>

FH-Studiengänge Wiener Wirtschaft

Lothringerstraße 4
1040 Wien
puh. +43 1 503 64 77
faksi +43 1 503 64 77 20
sähköposti sekretariat@fh-fonds.at
<http://www.fh-fonds.at>

Fachhochschule Technikum Wien

Höchstädtplatz 5
1200 Wien
puh. +43 1 333 40 77 261
faksi +43 1 333 40 77 269
sähköposti international@technikum-wien.at
<http://www.technikum-wien.at>

FH-Studiengänge der bfi Wien

Wohlmutschstraße 22
1020 Wien
puh. +43 1 720 12 8670
faksi +43 1 720 12 8619
sähköposti international@fh-vie.ac.at
http://www.fh-vie.ac.at

FH-Studiengänge des Bundesministeriums für Landesverteidigung

Hütteldorferstraße 126
1140 Wien
puh. +43 1 5200 23001
faksi +43 1 5200 17198
sähköposti bmlv.ausba@bmlv.gv.at
http://www.bmlv.gv.at

FH-Studiengang des Ronald S. Lauder Verein

Rabbiner-Schneerson-Platz 1
1020 Wien
puh. +43 1 334 1818 12
faksi +43 1 334 1818 18

FH-Studiengänge Campus Wien

Ettenreichgasse 45a
1100 Wien
puh. +43 1 606 68 77 100
sähköposti international@fh-campuswien.ac.at
http://www.fh-campuswien.ac.at

Fachhochschule Vorarlberg

Achstrasse 1
6850 Dornbirn
puh. +43 5572 20336 608
faksi +43 5572 26507
sähköposti international@fh-vorarlberg.ac.at
http://www.fh-vorarlberg.ac.at

Yliopistot ja niiden ylioppilaskunnat

Universität Klagenfurt

Universitätsstraße 65 - 67
9020 Klagenfurt
puh. +43 463 2700 0
faksi +43 463 2700 101
http://www.uni-klu.ac.at

Büro für Internationale Beziehungen
Universitätsstraße 65-67

9020 Klagenfurt
puh. +43 463 2700 9207
faksi +43 463 2700 9293
sähköposti nesen.ertugrul@uni-klu.ac.at
http://www.uni-klu.ac.at/ausabt/

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)

Universitätsstraße 65-67
9020 Klagenfurt
puh. +43 463 2700 8010 tai 9121
faksi +43 463 2700 9197
sähköposti gabriele.fluch@uni-klu.ac.at

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)

Universitätsstraße 82
9022 Klagenfurt

puh. +43 4632700 283
faksi +43 463 2700 6103

Donau-Universität Krems

Dr. Karl-Dorrek-Strasse 30
3500 Krems
puh. +43 2732 893 6000
faksi +43 2732 893 4258
sähköposti info@donau-uni.ac.at
http://www.donau-uni.ac.at

StudienServiceCenter

International Office
(hakemukset)
Dr.-Karl-Dorrek Straße 30
3500 Krems
puh. +43 2732 893 0
faksi +43 2732 893 4280

Universität Linz

Altenbergerstraße 69
4040 Linz–Auhof
puh. +43 732 2468 0
faksi +43 732 2468 8822
http://www.jku.at

Auslandsbüro

Altenbergerstraße 69
4040 Linz–Auhof
puh. +43 732 2468 3292
faksi +43 732 2468 3294
sähköposti auslandsbuero@jku.at
http://www.students.jku.at/ausland

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)
Altenbergerstraße 69
4040 Linz–Auhof
puh. +43 732 2468 0
faksi +43 732 2468 3289
sähköposti studienabteilung@jku.at

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)
Altenbergerstraße 69
4040 Linz–Auhof
puh. +43 732 2468 624
faksi +43 732 2468-9396

Universität Salzburg
Kapitelgasse 4
5020 Salzburg
puh. +43 662 8044 0
faksi +43 662 8044 214
sähköposti uni.service@sbg.ac.at
<http://www.sbg.ac.at>

Büro für Außenbeziehungen
Kapitelgasse 6
5020 Salzburg
puh. +43 662 8044-2040 tai -2042
faksi +43 662 8044 154
sähköposti markus.bayer@sbg.ac.at
<http://www.sbg.ac.at/bfa/home.htm>

Studienabteilung
(hakemukset)
Kapitelgasse 4
5020 Salzburg
puh. +43 662 8044 2251
faksi +43 662 8044 2261
sähköposti franz.fleissner@sbg.ac.at

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)
Kaigasse 28
5020 Salzburg
puh. +43 662 8044 6001
faksi +43 662 8044 6030

Universität Graz
Universitätsplatz 3
8010 Graz
puh. +43 316 380 0
faksi +43 380 9140
<http://www.uni-graz.at>

Büro für Internationale Beziehungen
Universitätsplatz 3
8010 Graz
puh. +43 316 380 2211
faksi +43 380 9156
sähköposti international@uni-graz.at
<http://international.uni-graz.at>

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)
Universitätsplatz 3
8010 Graz
puh. +43 316 380 1163
faksi +43 380 9105

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)
Austrian Student Union
Schubertstraße 6a
8010 Graz
puh. +43 316 380 2900

Technische Universität Graz
Rechbauerstraße 12
8010 Graz
puh. +43 316 873 0
faksi +43 873 6562 tai 82 76 79
<http://www.tugraz.at>

Büro für Internationale Beziehungen
Mandellstraße 11/II
8010 Graz
puh. +43 316 873 6416
faksi +43 316 873 6421
sähköposti sabine.prem@tugraz.at
<http://www.international.tugraz.at>

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)
Rechbauerstraße 12
8010 Graz
puh. +43 316 873 6128
faksi +43 316 82 76 79
sähköposti studienabt@zv.tu-graz.ac.at

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)
Rechbauerstraße 12
8010 Graz
puh. +43 316 873 5111
faksi +43 316 873 5115

Medizinische Universität Graz

Auenbruggerplatz 2
8036 Graz
<http://www.meduni-graz.at>

Studienabteilung
(hakemukset)

Mozartgasse 12
8010 Graz
puh. +43 316 380 0
faksi +43 316 380-9610

Büro für Internationale Kooperation in der
Lehre

Mozartgasse 12
8010 Graz
puh. +43 316 380 4036
faksi +43 316 380 9613
sähköposti silvia.adler@meduni-graz.at

Universität Leoben

Franz Josef-Straße 18
8700 Leoben
puh. +43 3842 402 0
faksi +43 3843 402 308
<http://www.unileoben.ac.at>

Zentrum für Auslandsstudien

Max Tandler Straße 16
8700 Leoben
puh. +43 3842 402 7230
faksi +43 3842 402 7202
sähköposti cornelia.praschag@notes.unileoben.ac.at

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)

Franz Josef-Straße 18
8700 Leoben
puh. +43 3842 402 204
faksi +43 3842 402 308

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)

Franz Josef-Straße 18
8700 Leoben
puh. +43 3842 45272
faksi +43 3842 45272 45
sähköposti oehs@unileoben.ac.at
<http://www.oeh.unileoben.ac.at>

Universität Innsbruck

Innrain 52
6020 Innsbruck
puh. +43 512 507 0
faksi +43 512 507 2800
<http://www.uibk.ac.at>

Büro für Internationale Beziehungen

Herzog Friedrich-Str. 3
6020 Innsbruck
puh. +43 512 507 2041 tai 2045
faksi +43 512 507 2973
sähköposti matthias.schennach@uibk.ac.at
<http://www2.uibk.ac.at/international-relations/>

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)

Innrain 52
6020 Innsbruck
puh. +43 512 507 2061
faksi +43 512 507 2804
sähköposti studienabteilung@uibk.ac.at

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)

Austrian Student Union
Josef Hirnstraße 7
6020 Innsbruck
puh. +43 512 59424
faksi +43 512 573521
sähköposti oeh@uibk.ac.at

Medizinische Universität Innsbruck

Christoph Probst Platz 1
6020 Innsbruck
puh. +43 512 507 3004
faksi +43 512 507 2995
<http://www.i-med.ac.at>

Büro für Internationale Beziehungen

Christoph-Probst-Platz
Innrain 52
6020 Innsbruck
puh. +43 512 507 2041 tai -2045
faksi +43 512 507 2973
sähköposti international-relations@uibk.ac.at

Universität Wien
Dr. Karl Lueger-Ring 1
1010 Wien
puh. +43 1 42 77 0
<http://www.univie.ac.at>

Büro für Internationale Beziehungen
Dr. Karl Lueger-Ring 1, Stiege V
1010 Wien
puh. +43 1 42 77 18201
faksi +43 1 4277 9182
sähköposti international@univie.ac.at
<http://www.univie.ac.at/international/>

Studienabteilung
(hakemukset)
Referat Studienzulassung
Universität Wien
Dr. Karl Lueger-Ring 1
1010 Wien
puh. +43 1 42 77 12101
faksi +43 1 4277 9121
<http://www.univie.ac.at/studienabteilung/>

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)
Universitätsstraße 7
1010 Wien
puh. +43 1 42 77 19501 tai -19502 tai -
19503
faksi +43 1 42 52 36

Technische Universität Wien
Karlsplatz 13
1040 Wien
puh. +43 1588 01 0
faksi +43 1 58801 41099
<http://www.tuwien.ac.at>

Außeninstitut
(International Office)
Gußhausstraße 28
1040 Wien
puh. +43 1 588 01 41513
faksi +43 1 588 01 41599
sähköposti office@ai.tuwien.ac.at
<http://www.tuwien.ac.at/ai>

Admission Office
(hakemukset)
Karlsplatz 13
1040 Wien
puh. +43 1 588 01 41062, 588 01 41063
faksi +43 1 588 01 41096
sähköposti studabt@zv.tuwien.ac.at

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)
Wiedner Hauptstraße 8-10
1040 Wien
puh. +43 1 588 01 49501
faksi +43 1 5869154

Universität für Bodenkultur Wien
Gregor Mendel-Straße 33
1180 Wien
puh. +43 1 476 54 0
faksi +43 1 476 54 1055
<http://www.boku.ac.at>

Zentrum für internationale Beziehungen,
Forschung und Weiterbildung (Z.I.B.)
Peter Jordan Straße 82a
1180 Wien
puh. +43 1 476 54 2601 tai 2602
faksi +43 1 476 54 2606
sähköposti zib@mail.boku.ac.at
<http://www.boku.ac.at/zib>

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)
Gregor Mendel-Straße 33
1180 Wien
puh. +43 1 476 54 1085
faksi +43 1 476 54 1055
sähköposti studabt@mail.boku.ac.at

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)
Gregor Mendel-Straße 33
1180 Wien
puh. +43 1 476 54 2000
faksi +43 1 476 54 2011

Wirtschaftsuniversität Wien
Augasse 2-6
1090 Wien
puh. +43 1 313 36 0
faksi +43 1 313 36 719
<http://www.wu-wien.ac.at>

Zentrum für Auslandsstudien
Augasse 2-6
1090 Wien
puh. +43 1 313 36 4313
faksi +43 1 313 36 752
sähköposti zas@wu-wien.ac.at
<http://www.wu-wien.ac.at/inst/zas/index.html>

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)
Augasse 2-6
1090 Wien
puh. +43 1 313 36 4788
faksi +43 1 313 36 720
sähköposti stab@wu-wien.ac.at

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)
Augasse 2-6
1090 Wien
puh. +43 1 313 36 4861
faksi +43 1 313 36 748

Veterinärmedizinische Universität Wien
Veterinärplatz 1
1210 Wien
puh. +43 1 25 0 77
faksi +43 1 25077 1090
<http://www.vu-wien.ac.at>

Büro für Internationale Beziehungen
Veterinärplatz 1
1210 Wien
puh. +43 1 25 0 77 1107
faksi +43 1 250 77 1192
sähköposti bib@vu-wien.ac.at
<http://www.vu-wien.ac.at/ausland/start.htm>

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)
Veterinärplatz 1
1210 Wien
puh. +43 1 25 0 77 1300
faksi +43 1 25077 1381
sähköposti michael.schmeidl@vu-wien.ac.at

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)
Veterinärplatz 1
1210 Wien
puh. +43 1 25 0 77
faksi +43 1 713 68 95

Medizinische Universität Wien
Spitalgasse 23
1090 Wien
puh. +43 1 40 160 100 00
faksi +43 1 40 160 910 000
<http://www.meduniwien.ac.at>

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)
Spitalgasse 23, Ebene 00
1090 Wien
puh. +43 1 40 160 21000
faksi +43 1 40 160 921001
sähköposti studienabteilung@meduniwien.a
c.at

International Relations Office
Spitalgasse 23
1090 Wien
puh. +43 1 40 160 21014
faksi +43 1 40 160 921002
sähköposti international@meduniwien.ac.at

Musiikki- ja taidekorkeakoulut ja
niiden ylioppilaskunnat

**Universität für künstlerische und industri-
elle Gestaltung Linz**
Hauptplatz 8
4010 Linz
puh. +43 732 7898
faksi +43 732 78 3508
<http://www.ufg.ac.at>

Rechts- und Auslandsabteilung
Hauptplatz 8
4010 Linz
puh. +43 732 7898-252
faksi +43 732 78 35 08
sähköposti robert.klug@ufg.ac.at
<http://www.ufg.ac.at/recht/index.html>

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)
Hauptplatz 8
4010 Linz
puh. +43/732 78 98 236
sähköposti studienabteilung@ufg.ac.at
<http://www.khs-linz.ac.at/studien/index.html>

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)
Hauptplatz 8
4010 Linz
puh. +43 732 23 65 01
faksi +43 732 23 69 86

Universität Mozarteum Salzburg
Alpenstrasse 48
5020 Salzburg
puh. +43 662 6198
faksi +43 662 6198-3033
<http://www.moz.ac.at>

Büro für Internationale Beziehungen
Alpenstrasse 48
5020 Salzburg
puh. +43 662/6198 2230
faksi +43 6198 2219
sähköposti ilse.kainz@moz.ac.at

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)
Alpenstrasse 48
5020 Salzburg
puh. +43 662 6198 3310
sähköposti robert.schiller@moz.ac.at

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)
Fürbergstraße 18-20 - ZIB
5020 Salzburg
puh. +43 662 6198 4900
faksi +43 662 6198 4909
sähköposti oe-h-sekr@moz.ac.at

Universität für Musik und darstellende Kunst Graz
Leonhardstrasse 15
8010 Graz
puh. +43 316 389 0
faksi 43 316 389 1101
<http://www.kug.ac.at>

Abteilung für Internationale Beziehungen
Leonhardstrasse 15
8010 Graz
puh. +43 316389 1160
faksi +43 316389 1161
sähköposti petra.ernst@kug.ac.at

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)
Leonhardstrasse 15
8010 Graz
puh. +43 316 389 1310
faksi +43 316 3891311
sähköposti michaela.heuberger@kug.ac.at

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)
Leonhardstrasse 15
8010 Graz
puh. +43 316 389 1002
faksi +43 316 32 2674

Akademie der bildenden Künste Wien
Schillerplatz 3
1010 Wien
puh. +43/1/588 16 0
faksi +43 1 588 16 137
<http://www.akbild.ac.at>

Büro für Auslandsbeziehungen
Schillerplatz 3
1010 Wien
puh. +43 1 588 16 135
faksi +43 1 588 16 158
sähköposti c.sichrovsky@akbild.ac.at

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)
Schillerplatz 3
1010 Wien
puh. +43 1 588 16 160 ja 588 16 161
faksi +43 1 588 16 115
sähköposti stud@akbild.ac.at

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)
Schillerplatz 3
1010 Wien
puh. +43 1 588 16 0
faksi +43 1 588 16 137
sähköposti oe-h@akbild.ac.at

Universität für angewandte Kunst Wien
Oskar Kokoschka-Platz 2
1010 Wien
puh. +43 1 71133 0
faksi +43 171133 2089
<http://www.dieangewandte.at>

Auslandsreferat
Postgasse 6/2.St.
1010 Wien
puh. +43 1 711 33 3170
faksi +43 1 711 33 3179
sähköposti brigitte.christoph@uni-ak.ac.at

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)
Oskar Kokoschka-Platz 2
1010 Wien
puh. +43 1 71133 2060 tai -2065
sähköposti studienabteilung@uni-ak.ac.at

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)
Oskar Kokoschka Platz 2
1010 Wien
puh. +43 1 711 33 2270
faksi +43 1 712 87 73

Universität für Musik und darstellende Kunst Wien

Antonvon-Webern-Platz 1
1030 Wien
puh. +43 1 71155 0
faksi +43 1 71155 199
<http://www.mdw.ac.at>

Büro für Internationale Beziehungen
Anton-von-Webern-Platz 1
1030 Wien
puh. +43 1 711 55 7420
faksi +43 1 711 55 199
sähköposti roth@mdw.ac.at
<http://www.mdw.ac.at/aus>

Studien- und Prüfungsabteilung
(hakemukset)
Anton-von-Webern-Platz 1
1030 Wien
puh. +43 1 71155 6900
faksi +43 1 71155 6999
sähköposti studienabteilung@mdw.ac.at

Österreichische Hochschülerschaft (ÖH)
Seilerstätte 26
1010 Wien
puh. +43 1 515 96 218
faksi +43 1 512 33 89

Kielten opiskeluun liittyviä osoitteita

Campus Austria
(järjestää kielikursseja Itävallassa)
Ebendorferstraße 10
1010 Wien
puh. +43 1 405 1254 11
faksi +43 1 405 1254 10
sähköposti info@campus-austria.at
<http://www.campus-austria.at>

Centre International Universitaire (CIU)
(välittää myös tietoja opiskelusta Itävallassa)
Schottengasse 1
1010 Wien
puh. +43 1 533 6533
faksi +43 1 5336 5339
sähköposti office@ciu.at
<http://www.ciu.at>

Ylioppilaskunnan asunnonvälitys

ÖH Wohnenbörse
Hotline (arkipäivinä 8–14.00) 0900 310 350
(EUR 0,67/min. exkl. Ust.)
sähköposti wohnen@gpk.at
<http://www.wohnenboerse.at/>

Matkailuun liittyviä osoitteita

ÖKISTA – STA Travel GmbH
(opiskelijoille suunnattu matkatoimisto)
Garnisongasse 7
1090 Wien
puh. +43 1 401 48 0
sähköposti info@statravel.at
<http://www.oekista.co.at>

**Österreichischer Jugendherbergsverband
– Austrian Youth Hostel Association**
(Itävallan retkeilymajajärjestö)
Schottenring 28
1010 Wien
puh. +43 1 5335353
faksi +43 1 5350861
sähköposti oejhv-zentrale@oejhv.or.at
<http://www.oejhv.or.at/>

Yleistietoa Itävallasta

Hallinto

- Itävalta on perustuslaillinen tasavalta.
- Itävallan liittovaltio muodostuu yhdeksästä osavaltiosta, joissa on oma aluehallinto ja parlamentti.
- Liittovaltion päämies on liittopresidentti, joka valitaan suoralla kansanvaalilla kuudeksi vuodeksi kerrallaan.
- Parlamentti muodostuu kahdesta huoneesta, joista kansallisneuvostolla (Nationalrat) on tärkeämpi rooli lainsäädännössä. Kansallisneuvoston 183 jäsentä valitaan vaaleilla neljäksi vuodeksi kerrallaan. Liittoneuvoston (Bundesrat) jäsenet tulevat kaikkien osavaltioiden alueellisista parlamenteista ja heitä on yhteensä 63.
- Poliittiset pääpuolueet ovat sosiaalidemokraattinen puolue (SPÖ) ja kansanpuolue (ÖVP). 1990-luvulla vapauspuolue (FPÖ) ja vihreät (Die Grünen) ovat nousseet pääpuolueiksi näiden rinnalle.
- Itävalta allekirjoitti vuonna 1955 sopimuksen pysyvistä puolueettomuudesta. Vuonna 1995 Itävalta liittyi Euroopan unioniin.

Kaupungit

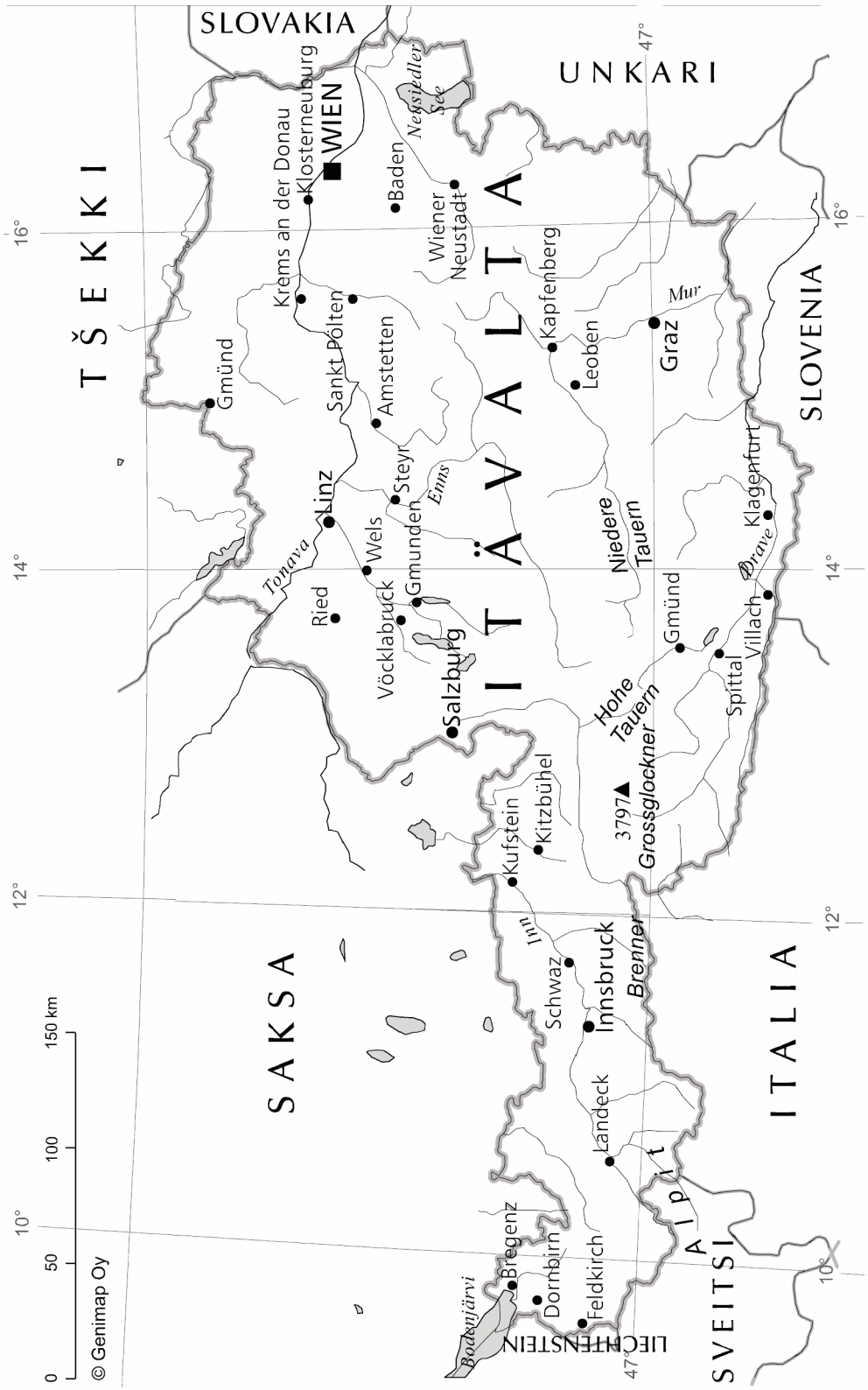
- Pääkaupunki: Wien (1,6 miljoonaa asukasta).
- Muita suuria kaupunkeja: Graz (230 000), Linz (184 000), Salzburg (143 000) ja Innsbruck (113 000).

Väestö

- Yli 8 miljoonaa asukasta.
- Virallinen kieli on saksa, kielivähemmistön oikeudet on slovenian, kroatian, tšekin ja unkarin kielillä.
- Väestöstä 75 % kuuluu katoliseen kirkkoon, 5 % evankeliseen kirkkoon, 8 % muihin uskontokuntiin ja 12 % väestöstä ei kuulu mihinkään uskontokuntaan.

Työelämä

- Palvelusektori on tärkein työllistäjä, sen osuus on 62 % bkt:sta.
- Teollisuuden ja energiantuotannon osuus on 35 % ja maa- ja metsätalouden osuus 3 % bkt:sta.
- Työttömien osuus työvoimasta on noin 4,5 % (huhtikuussa 2004).
- Yli 80 % Itävallan ulkomaankaupasta suuntautuu Eurooppaan ja siitä noin 2/3 Euroopan unionin maihin.
- Tärkeimmät kauppakumppanit ovat Saksa ja Italia.
- Rahayksikkö on euro.

T Š E K K I

SLOVAKIA

UNKARI

SLOVENIA

SAKSA

ITALIA

LIECHTENSTEIN

SVEITSI

ALPIIT

Feldkirch

Dornbirn

Bregenz

Landeck

Innsbruck

Schwaz

Inn

Kufstein

Kitzbühel

Salzburg

Vöcklabruck

Gmunden

Steyr

Wels

Amstetten

Sankt Pölten

Gmünd

Wiener Neustadt

Baden

Klosterneuburg

WIEN

Kräms an der Donau

Nörszidler See

Leoben

Kapfenberg

Graz

Mur

Niedere Tauern

Hohe Tauern

Gmünd

Villach

Spittal

Klagenfurt

Drone

3797

Grossglockner

Brenner

Bodenjärvi

0

50

100

150 km

© Genimap Oy

10°

12°

14°

16°

47°

48°

16°

14°

12°

10°

47°

48°

16°

14°

12°

10°

47°

48°

16°

14°

12°

10°

47°

48°

16°

14°

12°

